

ÜGYVÉD VILÁG

Világelső az ELTE csapata a versenyjog és a nemzetközi jog területén is

Kripto valuta, kriptopénz – a szabályozási kihívások aktuális kérdéseiről

Az Emberi Jogok Európai Bírósága és az internet jogalkalmazói szemmel

ÚJ SZAKJOGÁSZ KÉPZÉSEINK

Oktatóink
nemzetközileg
elismert
szaktekintélyek

Helyszín:
ELTE Főépület,
1053 Budapest,
Egyetem tér 1-3.

További
információk:
<https://jotoki.elte.hu/>

Jelentkezési határidő:
2022. augusztus 31.

Mesterséges intelligencia és technológiai jogi szakjogász

A képzés célja olyan szakemberek képzése, akik elméleti és gyakorlati tudásukra építve ismerik az MI technológiai és jogi összefüggéseit, tudásukkal hatékonyan tudják támogatni mindazon ügyek képviseletét, amelyekben a XXI. század technológiai lehetőségeinek jogi szabályozását kell tudni értelmezni és értékelni. A szakirányú továbbképzési szakon végzetek az MI alapjául szolgáló technológia alapvetéseit is elsajátítva megismerik a mesterséges intelligencia alkalmazásának alapjogi, polgári jogi kérdéseit, az internet jogi környezetének szabályait, a médiaszabályozást és a közösségi oldalak működésének szabályozását, valamint a kiberbűnözéssel összefüggő szabályozást, továbbá átlátják a szektorális szabályozást és az elektronikus közigazgatás szabályait.

A képzésért felelős oktató: dr. Menyhárd Attila egyetemi tanár (ELTE)

Compliance (megfelelési) szakjogász

A tanfolyam hallgatói a compliance szervezettel és tevékenységgel összefüggő átfogó elméleti és gyakorlati ismeretek megszerzése mellett annak egyes részterületeire – így különösen a pénzügyi és adójogra, bankjogra, fogyasztóvédelemre, vállalatok ellenőrzésére, költségvetési szervek ellenőrzésére, büntetőjogi compliance-re, környezetjogi compliance-re, adatvédelmi és munkajogi compliance-re – vonatkozó szabályozási kereteket és jó gyakorlatokat is megismerik, valamint a compliance tevékenység gyakorlásához szükséges kompetenciákat is elsajátítják, különösen a kommunikáció- és kérdezőtechnika, valamint a konfliktus- és stresszkezelés alapjai terén.

A képzésért felelős oktató: dr. Ambrus István egyetemi docens (ELTE)

Kártérítési jogi szakjogász

Hallgatóink megismerik a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség és a szerződésen kívüli kártérítési felelősség rendszerét, a kártérítési felelősség egyes feltételeinek az értelmezését, a biztosítás és a kártérítési felelősség viszonyát, továbbá az egyes felelősségi alakzatok kapcsán felmerülő problémákat és irányadó joggyakorlatot. A kártérítési jog nemzetközi fejlődési tendenciáit is figyelembe vevő kurzusok révén a hallgatók olyan kártérítési jogi problémák megoldására is felkészültné válnak, amelyek a hazai gyakorlatban még nem merültek fel, és amelyekhez a hazai szakirodalom sem ad megfelelő támpontot. A képzés célja továbbá, hogy a hallgatók megismerjék, hogy a deliktális és a kontraktuális felelősség általános szabályai hogyan alkalmazhatók egyes ágazati jogviszonyokban.

A képzésért felelős oktató: dr. Menyhárd Attila egyetemi tanár (ELTE)

Gazdasági alternatív vitarendező (mediátor) szakjogász

A képzés célja olyan jogászok képzése, akik elméleti és gyakorlati tudásukra építve hatékonyan tudják ellátni a közvetítői munkafeladatokat, különbséget tudnak tenni érdek- és jogviták között annak érdekében, hogy mindig megtalálhassák a megfelelő módszert, eszközt ezek megfelelő kezelésére, megoldására, a konfliktushelyzetek megoldására. A mediációs szimulációs gyakorlatokban a résztvevők azokat a szakmai sztenderd szerinti eszközöket gyakorolhatják, amelyek a vitában lévő felek egyeztetése során az együttműködő magatartást segítenek előhívni.

A képzésért felelős oktató: dr. Inzelt Éva egyetemi adjunktus
(ELTE, a Budapesti Békéltető Testület elnöke)

Tisztelt Olvasó!

Az Ügyvédvilág 2022-es számában ezúttal – az eddigi gyakorlattól eltérően – kizárólag jogi szakmai témájú anyagokkal kedveskedünk Önöknek. Bepillantást nyerhetnek többek között az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán folyó szakmai munkába, amelynek eredményeképpen a kar hallgatói a 2022 júniusában első helyezést értek el a Telders International Law Moot Court perbeszédversenyen, valamint 2021-ben elhozták a világbajnoki trófeát a Herbert Smith Freehills Competition Law Moot elnevezésű, nemzetközi, angol nyelvű EU versenyjogi perbeszédversenyéről.

Az ELTE Jogi Továbbképző Intézete szeptemberben új szakokat indít, válaszolva a gyakorlati, jogalkalmazói igényekre, a JOTOKI tevékenységéről az intézmény igazgatójával, dr. Király Miklóssal beszélgettünk.

Érdeklődésre tarthatnak még számot a Wolters Kluwer Kiadó online folyóirataiban megjelent szakmai cikkek is, melyek az ingatlanjog, az uniós jog, és a fizetésképtelenségi jog témakörének gyakorlati kérdéseivel foglalkoznak.

dr. Szilvási Miklós
szerkesztő

TARTALOM

- 4** Felkészültségük mellett precizitásuk és a stílusuk hozta el számukra a győzelmet
- 6** Megoldás a szervezetek megfelelésének támogatására
- 8** A megújuló ingatlan-nyilvántartási rendszer szabályozási koncepciója és az ahhoz kapcsolódó jogalkotás I.
- 14** „A JOTOKI figyeli az idők jeleit és válaszol a gyakorlati élet kihívásaira”
- 17** Reorganizáció, szerkezetátalakítás, csőd
Hasonló, de mégis más
- 27** Kriptoaluta, kriptopénz – a szabályozási kihívások aktuális kérdéseiről
- 29** Az EJEB online térben elkövetett személyiségi jogsértéseket érintő gyakorlatáról
Az Emberi Jogok Európai Bírósága és az internet jogalkalmazói szemmel
- 42** A megújuló ingatlan-nyilvántartási rendszer szabályozási koncepciója és az ahhoz kapcsolódó jogalkotás II.
- 47** Az ELTE-n alaptevékenység a személyre szabott tehetséggondozás is
- 49** Világszerte az ELTE csapata a versenyjog területén is
A versenyjogi perbeszédverseny egy izgalmas intellektuális utazás

Felelős vezető:

a Wolters Kluwer Hungary Kft. Igazgatója

A kiadásért felelős: dr. Krizsán Brigitta

A kiadványok szerkesztéséért felelős:
dr. Lestyánszky Ádám, dr. Krizsán Brigitta

Szerkesztő: dr. Szilvási Miklós

Elérhetőségünk:

ugyvedvilag@wolterskluwer.hu

Grafikai előkészítés, tördelés:

Filei Nikoletta

Nyomdai munkálatok:

Keskeny és Társai 2001 Kft.

Hirdetésfelvétel:

+36 (1) 464-5656;

hirdetes-hu@wolterskluwer.com

ISSN 1789-2430

Termékkód: YOV0595-202201

Wolters Kluwer

CÍMLAPPOTÓ: ELTE

Cikkeinket megtalálják a

www.jogaszvilag.hu

vagy a

www.facebook.com/jogaszvilag

weboldalon is!

Felkészültségük mellett precizitásuk és a stílusuk hozta el számukra a győzelmet

Az ELTE ÁJK hallgatói 2022. júniusában megnyerték a Telders International Law Moot Court perbeszédversenyt. Az ÁJK hallgatói 35 egyetem csapatát maguk mögé utasítva elhozták a legjobb összteljesítményért járó Max Huber-díjat is. A másodéves hallgatók a verseny során egy olyan jogesettel foglalkoztak, amelynek fókuszában két, fiktív állam jogvitája állt, és emberi jogi, kármegosztási, kártérítési, kulturális jogi, valamint nemzetközi környezetjogi kérdéseket is felvetett. A döntőben egy végzett jogászokból álló csapatot, a Leideni Egyetem LL.M hallgatóit sikerült legyőzniük, akik között anyanyelvű versenyző is volt. A csapattal és felkészítőikkel beszélgettünk.

► Mi különbözteti meg a TELDERS perbeszédversenyt a többiétől?

Bodansky Benjamin: A Jessup perbeszédversenyhez hasonlóan alapvetően ez is egy nemzetközi jogi témájú verseny, ezért itt is nagyon sokféle téma kerülhet elő a jogeset kapcsán. Az idei fiktív esetben egy, a Nemzetközi Bíróság által már meghozott ítélet alapján indult kártérítési procedúráról szólt az ügy. Ezért nagyon speciális tudást tudtunk megszerezni azzal, hogy ezt a területet kutattuk.

Kajtár Gábor: A másik érdekesség az volt, hogy az idei ügy a világhírű jogot érintette. Ezek a versenyek igyekeznek az aktuális konfliktusokra, innovatív jogi helyzetekre,

problémákra koncentrálni, ezért jellemzően nagyon gyorsan reagálnak a világ eseményeire. Tematikáján túl egyedi a Teldersben, hogy a döntőjét a hágai Nemzetközi Bíróság, a Békepalota dísztermében rendezik, ahol a bírói pulpituson rendszeresen valódi hágai bírók ülnek.

► Mi alapján dől el, hogy ki melyik részével foglalkozik az ügynek?

B.B.: Ez eléggé ad hoc módon alakult, a felkészítők javaslata alapján osztottuk be azt, hogy melyikünk legyen az alperesi, illetve a felperesi oldalon. Nagyon jól alakult így a dinamika, és még az írásbeli beadvány készí-

tése előtt mindenki kiválasztotta, hogy melyik az a szűkebb terület, amivel foglalkozni szeretne. Emellett lényeges, hogy ismerni kell egymás területeit is. Így a szóbelinél Ottóval stratégiai okokból csináltunk is egy olyan cserét, hogy amiről ő írt arról én beszéltem, és fordítva.

Püsök Kata: A bírók egyben látják az egész jogesetet, nem feltétlenül olvasnak el mindent a beadványainkban, az egészet akarják megérteni, ezért mindannyiunknak minden részről felkészültnek kellett lennünk.

► Mi motivált Benneteket a részvétellel kapcsolatosan?

Nagy Ottó: Én szerettem volna kipróbálni magam, mert ez egy olyan dolog, amelyet az egyetemi éveim alatt célul tűztem ki a magam számára. Úgy éreztem, hogy másodévesen ez egy ideális időszak lehet erre. Ez be is igazolódott, és olyan élményt kaptam ettől a versenytől, amit soha nem fogok elfelejteni.

B.B.: Nekünk tulajdonképpen ez volt a nemzetközi jogi kurzusunk, ezért év elején le kellett szigorlatoznunk ebből a tárgyból. A résztémákban nagyon el tudtunk mélyülni, és azt hiszem, hogy az alapvető nemzetközi jogi dolgok egy életre berögzültek.

Póka Lili: Én nem is gondolkodtam a jelentkezésnél, valahogy ösztönösen éreztem, hogy ebben részt kell vennem. Szeretek versenyezni, és egyértelmű volt, hogy szeretnék a csapat tagja lenni.

P.K.: Nekem is egyértelmű volt a részvételi szándék, kompetitív alkat vagyok, és érdekelt, hogy hol vannak a határain. Életem legjobb versenyélményét köszönhetem a Telders-nek.

► Miért épp Kata, Lili, Ottó és Benjamin kerültek be a csapatba?

K.G.: Ők voltak a jelentkezők közül a legjobbak, legalkalmasabbak erre a versenyre és erre a feladatra, nyelvi felkészültségben, ambícióban, tehetségben, kiállásban. Egy nagyon koherens, szimpatikus csapatot sikerült összeállítani. Nagyon jó rájuk nézni, mert amellett, hogy rendkívül felkészülten versenyeztek, sugárzik róluk a hit, az energia és a tehetség. Ez teszi őket igazán sikeressé.

Vittay Melinda: A motivációs levelekből kitűnt, hogy nyitott, érdeklődő hallgatókról van szó, amire nagy szükség van, hiszen pusztán a becsvágy kevés a motiváció fenntartásához egy ilyen hosszú felkészülés során. Az írásbeli tesztfeladat azt is megmutatta, hogy logikusan gondolkodó, igényesen megfogalmazott érvelést tudnak készíteni. És bár ezt nem sejtették előre, az utolsó visszaigazolás akkor érkezett, amikor kiderült, hogy milyen proaktívan segítik egymást az érvelések összeállításában, nemcsak egy oldalon belül, hanem felperes az alperesi oldalt is és fordítva. Igazi csapatként dolgoztak meg a győzelemért.

Ezek a versenyek igyekeznek az aktuális konfliktusokra, innovatív jogi helyzetekre, problémákra koncentrálni, ezért jellemzően nagyon gyorsan reagálnak a világ eseményeire.

► **Melyek voltak a legemlékezetesebb pillanatok?**

B.B.: Nekem volt egy néhány napos, de hosszúnak tűnő időszakom, amikor az egyik környezeti károk számszerűsítésével kapcsolatos részt írtam az írásbelihez, és nagyon sok időt töltöttem azzal, hogy maláj, vietnámi és hasonló országoknak a büntető törvénykönyvének vagy a környezetvédelmi törvényeinek angol fordítását kerestem. Azt próbáltam kikutatni, hogy mekkora a különböző védett állatfajoknak az eszmei értéke vagy milyen összegű bírságot szabnak ki az illegális levadászásuk esetén. Egy idő után már kicsit furcsán éreztem magam, de azt hiszem, ez is kellett ahhoz, hogy jól értékeljék az írásbelinket.

P.L.: Nekem a legemlékezetesebb az volt, amikor az írásbeli beadvány leadási határideje volt, és Katával úgy írtuk meg a felperesi beadványt, hogy egy időre összeköltöttünk. Napi 18 órát foglalkoztunk az anyaggal, és ez nagyon meghatározó volt a számomra.

P.K.: Nagyon jóban lettünk ezalatt az idő alatt, és azt hiszem, ennek a versenynek van egy ilyen hozadéka is. Jól megismertük egymást, és egy tartós barátság alakult ki közöttünk.

► **Mi volt az ELTE ÁJK csapatának erőssége a nemzetközi mezőnyben?**

P.K.: Szerintem a precizitás és a kiállásunk milyensége. A precizitás a tudásban mutatkozik meg elsősorban, például abban, hogy mi minden mondat elején megjelöltük azt az idézett ítéletet és a paragrafus számot, amelyre hivatkoztunk, ezután következett a tartalmi rész. Ez sok csapatnál hiányzott, minket viszont a tanáraink eleve így készítették fel. Én felkészültebbnek és profibbnak éreztem a mi csapatunkat.

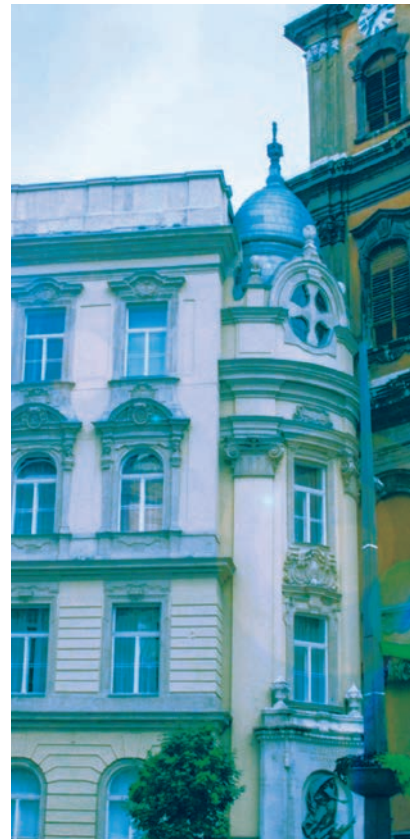
B.B.: Egyértelműen látszott szerintem az a közösség, amely az elmúlt években ezen a Tanszéken létrejött, nagyrészt Tanár úrnak köszönhetően. A szóbeli gyakorlásnál nagyon sok volt Jessup-os versenyzővel is gyakoroltunk, és az ő tippjeiket is megfogadva készültünk. Ezt a színvonalat tűztük ki mi is magunk elé, amelyen ők versenyeztek, és amellyel világversenyt nyertek.

► **Miért érdemes részt venni egy ilyen versenyen a felkészítő szemszögéből?**

K.G.: Rengeteg mindent lehet tanulni ebben a folyamatban. A jogot dinamikájában, gyakorlatában lehet elsajátítani, mindemellett dogmatikailag is igényesen. Meggyőződés, hogy ez a leghatékonyabb tanulási folyamat. Megtanít arra, hogy a jogon kívül is van világ, hiszen policy érvek, morális megfontolások, fenntarthatósági szempontok, szociális érdekek is felmerülnek egy adott jogeset kapcsán. A jog legközvetlenebb kontextusa tárul fel a versenyzők előtt. Sok önismeretet is lehet tanulni egy ilyen folyamat során. A legjobb hallgatónk megtapasztalhatják, hogy milyen a nemzetközi top egy százalékban versenyezni. Közösségi élményt ad, összekovácsol, megtapasztalhatják, hogy milyen segíteni egymásnak, együttműködni. Együtt ülünk egy csónakban, és együtt nyerünk vagy nem. Az alumnijainkat is és a csapatot is nagyon össze tudja ez hozni.

A precizitás a tudásban mutatkozik meg elsősorban, például abban, hogy mi minden mondat elején megjelöltük azt az idézett ítéletet és a paragrafus számot, amelyre hivatkoztunk, ezután következett a tartalmi rész. Ez sok csapatnál hiányzott, minket viszont a tanáraink eleve így készítették fel.

V. M.: A jogi egyetem hosszú, sűrű tanmenettel, emellett könnyen érezheti magát elveszettnek a hallgató a nagy létszámú évfolyamokban. Ez nemcsak az aktív tanulást, hanem a motiváció fenntartását is nehezíti. A felkészítő alkalmak során azonban a hallgatóknak végig aktívan kellett jelen lenniük, folyamatosan érvelve az aktuális kutatási megállapításaik mellett, válaszolva az ellenvetéseinkre és kérdéseinkre, és így igazán belemelegedve tudtuk „rágni” az adott kutatási résztémát. Ez nekünk is egy más típusú oktatási élmény, és nagyon élveztük is ezeket az izgalmas, szellemileg inspiráló beszélgetéseket.

► **Lehetett-e iránymutatást kapni a jövővel kapcsolatban?**

B.B.: Engem abba az irányba vitt, hogy szeretnék ügyvédként dolgozni, és lehetőleg nagy, komplex, határokon átnyúló jogvitákkal foglalkoznék.

P.L.: Szerintem mindannyiunk gondolkodását megváltoztatta ez a verseny. Tökéletes arra, hogy kialakuljon vagy legalábbis elinduljon egy igazi jogi gondolkodás kialakulása. Nagyon szerettem ezen a versenyen a nemzetközi közzoggal foglalkozni.

P.K.: Nekem tetszett az emberi jogi jogvédelemmel foglalkozó rész a jogesetben, megerősítette a korai elképzelésemet, hogy ezzel szeretnék foglalkozni. Vittay Melinda tanárnő is ezzel foglalkozik a Külügyminisztériumban, eddig is nagyon felnéztem rá, és a verseny során kapott releváns anyagok és tudás miatt jelentkeztem én is a Külüghöz az idén.

N.O.: Engem megerősített abban, amit a gimnázium óta nagyjából sejtettem, hogy a nemzetközi jogot nagyon szeretem, és ez az a terület, ami talán a leginkább érdekel. Másodévesek vagyunk, ezért nem láttunk még mindent a jogból, az is meglehet, hogy később találkozom olyan területtel ami legalább ennyire magával ragad, de mindenképp úgy gondolom, hogy ez a verseny mindannyiunkat megerősített abban, hogy jó pályát választottunk. ■

Megoldás a szervezetek megfelelésének támogatására

Közel másfél éve bocsátottuk útjára a jogszabályi megfelelést támogatására megálmodott Complist termékünk első verzióját. Az ezt megelőző és az azóta folyamatosan tartó fejlesztési folyamat természetesen kihívásokkal teli, de örömteli munkának bizonyult és bizonyul mind a mai napig, hiszen a fejlesztés nem állt le, sőt a napjainkban egyre inkább az érdeklődés tárgyává váló compliance témakör kérdései újabb és újabb lehetőségeket adnak, hogy bizonyíthassuk ügyfeleink igényeinek kielégítésére vonatkozó elköteleződésünket.

Kezdetek

Már csaknem három éve történt, hogy megálmodtuk a Complistet, amivel az elsődleges célunk az volt, hogy a megfeleléssel foglalkozó szakemberek számára segítséget nyújtsunk a munkájuk alapját jelentő jogszabályi megfelelés területén egy olyan szoftverrel, mely alkalmas a jogszabályok követésére és a jogszabályváltozásokból adódó feladatok dokumentálására, a jogszabályoknak való megfelelés, valamint a megfelelést alátámasztó dokumentumok rögzítésére. De nem csupán egy adminisztrációs felületet szerettünk volna létrehozni, fő célunk az volt, hogy ügyfeleink munkája a megbízható szoftveres támogatásnak köszönhetően eredményesebbé váljon, a manuális munkából származó adatvesztés és hibalehetőség csökkenjen, így meglévő jogi adatbázisunknak köszönhetően a jogszabályokból származó információkra (pl. jogszabályváltozások) épülő automatizmusok segítik a munkát. Számos kutatást végeztünk a jogszabályi megfeleléssel foglalkozó szakemberek körében, és azonosítottuk, hogy a megfelelés szervezeti szintű biztosítása és az egyes területek, szervezeti egységek munkájának összefüggése igen változatos képet mutat, valamint, hogy a megfelelést biztosító munkatársak számára jelentős feladat a szükséges információk összegyűjtése, ezért a rendszert alkalmassá tettük arra, hogy a teljes szervezet nyomonkövetése mellett a megfelelésben érintett területek is könnyedén tudjanak információt szolgáltatni megfelelésükről, mindezt az adott cég szervezeti struktúrájának megfelelően rugalmasan alakítható felépítéssel.

Az első verzió kiadását megelőzően számos megfeleléssel foglalkozó szakembernek bemutattuk a készülő rendszert, ami nagyon jó gyakorlatnak bizonyult, hiszen hamar fény derült egy az ügyfeleknek nagy segítséget nyújtó funkcióra, amit viszonylag gyorsan a felhasználók szolgálatába tudtunk ál-

lítani. A rendszer már akkor jól kezelte a szervezet számára ismert, követelményeket támasztó jogszabályokat, viszont a szervezet számára releváns újonnan megjelenő jogszabályokra nem hívta fel a figyelmet. Ezt felismerve született meg a témakörfigyelő-jogszabályajánló funkció, amivel a figyelt témakörökben újonnan megjelenő jogszabályok sem kerülhetnek el a megfelelést biztosító kollégák figyelmét. Azóta is számos ügyfelünknek lett egyik kedvenc funkciója a szoftverben.

Folyamatos fejlesztések

Az elmúlt másfél év visszajelzések gyűjtésével, az ötletek, javaslatok kidolgozásával és a fejlesztések megvalósításával telt. IT fejlesztő részlegünk jogász kollégáinkkal karöltve folyamatosan dolgozik a Complist frissítésén, új funkciókkal való bővítésén. Jelenleg is több olyan fejlesztés zajlik, amelyek a szoftver könnyebb kezelését célozzák, illetve komplexebb funkciók kidolgozása is folyamatban van, hogy minél több, a megfeleléshez kapcsolódó feladat ellátásához tudjunk támogatást nyújtani.

Előbbiek között például bővültek az információk áttekintésére, exportálásra és riportálásra vonatkozó lehetőségek, valamint bővült a Complistben felvehető joganyagok köre, így még több dokumentum (pl. NAV dokumentumok, a Fővárosi Önkormányzat joganyagai) kapcsán lehetővé vált a szervezet és ez egyes érintett területek megfelelésének nyomon követése.

Ügyfeleink felhasználási tapasztalatai alapján tovább bővült a megfelelés biztosításához szükséges teendők adminisztrálásának lehetősége. Már a Complist indulása óta felvehető az alkalmazásban a jogszabályváltozásokhoz kapcsolódó teendők, viszont ma már lehetőség nyílik a megfelelés szempontjából fontos, de a jogszabályváltozásoktól független, általános teendők hozzá-

adására is. Ezáltal a szoftver már alkalmas egyéb megfelelési követelményekből származó teendők nyomonkövetésére is.

A közeljövő

Complist szoftverünket az ügyfeleink igényei hívták életre, és örömmel teszünk eleget a továbbiakban is a már meglévő és jövőbeli felhasználóink kéréseinek. Ennek megfelelően a Complist fejlesztése alapvetően a visszajelzésekből, a problémafelvetésekben azonosított fejlesztési irányokon alapszik.

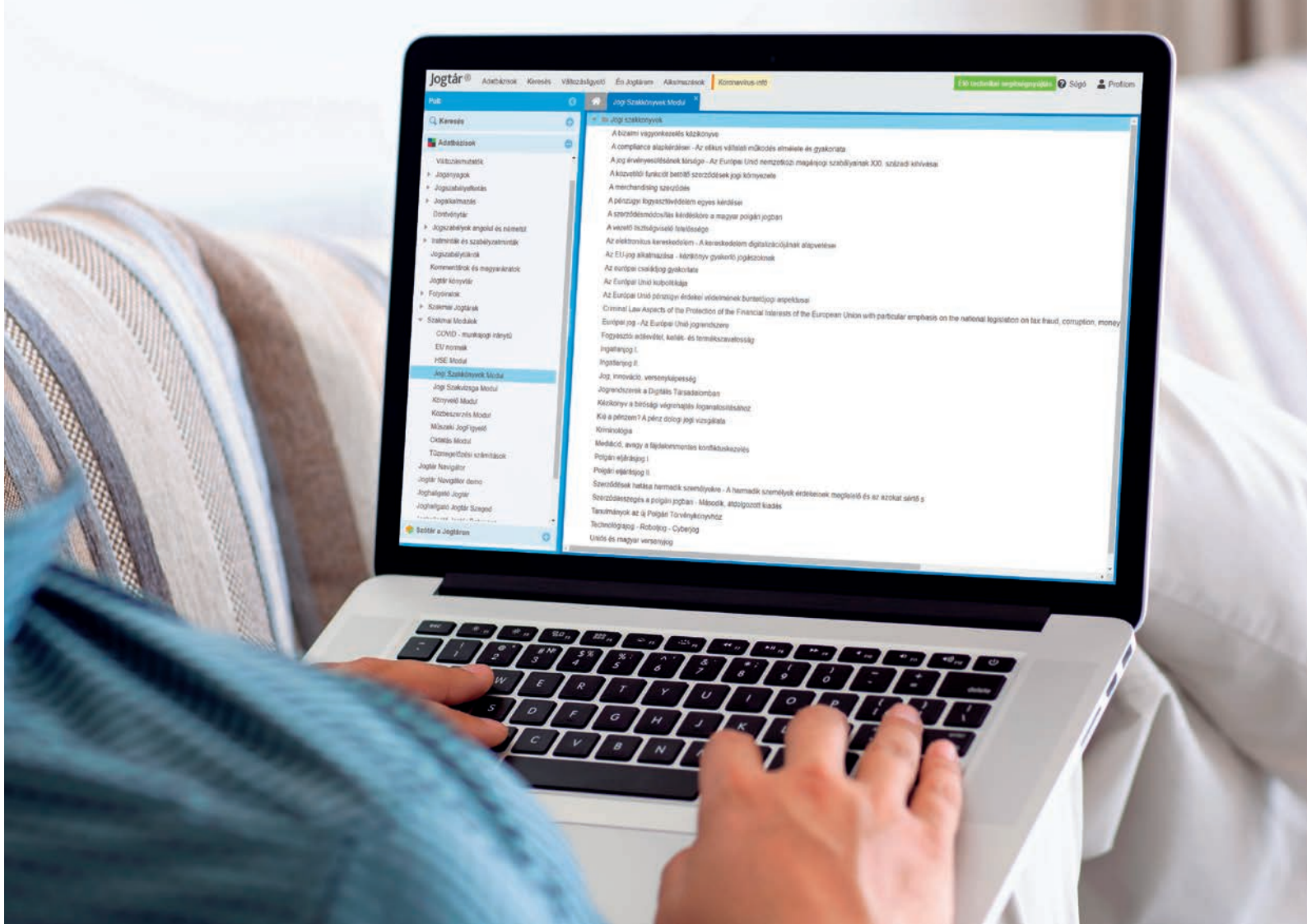
Egy már megoldás alatt lévő problémakör az ügyfelek belső dokumentumainak (pl. szabályzatok, utasítások, szerződésminiták stb.) jogszabályi megfelelésének biztosítása. A Complist az adatok lehetséges érzékenységét szem előtt tartva fogja vizsgálni a dokumentumokban hivatkozott jogszabályokat, és jelzi, ha a jogszabályokban változás történik, ennek megfelelően fel lehet készülni a belső dokumentumok frissítésére, hatályosítására, és csökkenthető lesznek a jogszabályoknak nem megfelelő dokumentumok alkalmazásából származó kockázatok.

Egy másik érdekes irány a jelenleg a Jótáron elérhető, jogszabályváltozás információk tömeges lekérdezését szolgáló Legal Monitoring szolgáltatás integrálása a Complist felületébe. Azért is érdekes ez a fejlesztés, mert a szolgáltatás a Complist előfutáraként is értelmezhető, a különbség leegyszerűsítve, hogy amíg a Monitoring a jogszabályokat a változás szempontjából nézi át, addig a Complist a jogszabályoknak való megfelelést vizsgálja a jogszabályváltozások figyelembevételével. A két szolgáltatás különböző munkafolyamatokat támogat, azonban sokszor ugyanazon felhasználói kör munkájának támogatására használják, hasonló jogszabálykörrel, így indokoltá vált a két megoldás összekötése és egy komplex, többszempontú változáskövetési megoldás létrehozása.

Nagy örömünkre szolgál, hogy ügyfeleink között multinacionális vállalatok is szerepelnek, melyeknél a munkát támogató eszközök angol nyelvű felülete elengedhetetlen a sokszor több országon átívelő munkafolyamatok számára, így a Complistet ennek megfelelően angol nyelvű felülettel is felvértezzük a közeljövőben.

A fejlesztési munka előreláthatólag még jó ideig folytatódik, hiszen a megfelelés kapcsán azonosított adminisztratív tevékenységek és feladatok terén még akadnak szoftveres támogatással hatékonyabbá tehető munkafolyamatok, emellett a megfelelés napjaink egyre inkább előtérbe kerülő és fejlődő területnek számít mind az állami, mind a magántulajdonban lévő szervezetek számára, így minden bizonnyal a jelenleg ismert igények újabb megoldásokat kívánó kérdéskörökkel bővülnek.

Németh László

Jogi Szakkönyvek Modul

Folyamatosan bővülő online adatbázis polgári jogi, büntetőjogi, uniós jogi és interdiszciplináris témájú szakkönyvekkel

Legyen Önnek is saját gyűjteménye a Jogtáron!

A megújuló ingatlan-nyilvántartási rendszer szabályozási koncepciója és az ahhoz kapcsolódó jogalkotás I.*

A tanulmány átfogó képet ad megújuló ingatlan-nyilvántartási rendszerünkről és az új szabályozás alapját képező koncepcióról. Számba veszi az új elektronikus jogi szabályozás céljait és az azokkal szemben támasztott követelményeket, az ingatlan-nyilvántartási szabályozás új elemeit. Ezek egy része már a 2021 nyarán elfogadott, de még hatályba nem lépett, a jelenleg még hatályos 1997. évi CXLI. törvényt felváltó, az ingatlan-nyilvántartásról szóló 2011. évi C. törvényben már megjelent. A tanulmány bemutatja az új törvényben konkrét formát öltő szabályozás fontosabb elemeit, az abban rejlő újdonságokat, és betekintést nyújt a koncepció további megvalósításával összefüggő műhelymunkába, jelezve a még megvalósításra váró további jogalkotás irányát.

1. Röviden az E-ING Projektéről

A Kormány a Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztés Operatív Program (KÖFOP) éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1004/2016. (I. 18.) számú határozatában döntött a KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15 azonosító számú, „E-ingatlan-nyilvántartás” című projekt (a továbbiakban: E-ING Projekt) megvalósításáról.

Történetileg az egységes ingatlan-nyilvántartási rendszer kialakítására 1972-ben, a bíróság által vezetett teleklönyv és a földhivatal által vezetett állami földnyilvántartás összevonásával került sor. A rendszer-váltást követően az ingatlanok és a földrészletek – valamint az ezekben beálló változások – száma jelentősen megnövekedett, ezért elkerülhetetlenné vált a gépi adatfeldolgozású ingatlan-nyilvántartás bevezetése. Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) hatálybalépése óta eltelt több mint húsz évben jelentős társadalmi, gazdasági változások történtek. Egyre általánosabbá (és az utóbbi, járvánnyal terhelt időszakban mindinkább szükségessé) válik az elektronikus ügyintézés, emellett létrejöttek állami, közhiteles, elektronikus adatbázisok, mindezek új lehetőségeket jelentenek és egyúttal új igényeket is támasztanak az ingatlan-nyilvántartással szemben. A földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016.

(XII. 2.) Korm. rendelet alapján jelenleg a földügyi igazgatáshoz tartozó szakterületek közül az ingatlan-nyilvántartási, a földmérési és térképészeti állami alapfeladatokkal és alampunkákkal – ide nem értve a honvédelmi célú földmérési és térképészeti tevékenységet – a földméréssel, térképészettel, távérzékeléssel, térinformatikai rendszerek működtetésével és az államhatárral kapcsolatos nemzetközi kötelezettségekkel kapcsolatos, valamint a telekalakítási eljárások az elmúlt évtizedekben kialakult módon, hagyományosan papíralapon működnek. Az eljárásokat támogató informatikai rendszerek is a papíralapú eljáráshoz kötődnek. A nemzeti adatvagyon körébe tartozó, földügyi hatóságok által kezelt közérdekű adatok, személyes adatok és közérdekből nyilvános adatok összességét vidéken és Budapesten eltérő, nem egységes földügyi szakrendszerek kezelik. Emellett az egyes szakrendszerek egymással, illetőleg más közhiteles, elektronikus állami nyilvántartásokkal nem állnak elektronikus összeköttetésben. Az informatikai fejlesztés, az ingatlan-nyilvántartás egységes, korszerű és más adatbázisokkal kommunikáló elektronikus adatbázissá fejlesztése mind a közigazgatás, mind az ügyfelek számára jelentős munkaidő-ráfordítás megtakarítását eredményezhetné.

A fentiekre tekintettel kezdeményezte a Miniszterelnökség a földhivatali nyilvántartás és az ingatlan-nyilvántartási eljárások elektronizálására irányuló E-ING Projektet.

A KÖFOP 1. prioritásához („Az adminisztrációs terhek csökkentése”) illeszkedve az E-ING Projekt célja, hogy csökkenjen Magyarországon a földügyi (ingatlan-nyilvántartási, telekalakítási, földforgalmi, termőföldvédelmi) eljárások átfutási ideje, ezáltal

a közigazgatási adminisztratív terhek csökkentésén keresztül tovább növekedjen a magyar gazdaság versenyképessége.

Az átfogó célhoz két – a KÖFOP-intézkedésekhez (legnagyobb arányban „A közigazgatás belüli folyamatok elektronizálása” intézkedéshez) jól illeszkedő – specifikus cél rendelhető. Egyrészt cél az „ügyfél-orientált földügyi hatósági elektronikus szolgáltatások kialakítása”, azaz olyan új e-megoldások és kommunikációs csatornák kialakítása és széles körű bevezetése, amelyek kiszélesítik az elektronikus ügyintézés és kapcsolattartás lehetőségeit a közigazgatás ügyfelei számára valamennyi újrászervezendő eljárás során. Továbbá az érintett nyilvántartásokra épülően olyan új elektronikus szolgáltatások fejlesztése, amelyek „értéket teremtenek” az igénybe vevők számára, és ezáltal nő az állam által nyújtott közigazgatások ügyfelek általi pozitív megítélése. Másrészt cél a „földügyi hatósági belső folyamatok elektronikus újrászervezése”, vagyis olyan új szakrendszeri funkciók létrehozása és eljárásrendek kialakítása, melyek a jelenleginél hatékonyabb „munkafolyamat”-(workflow) támogatást biztosítanak az újrászervezendő eljárásokhoz kapcsolódó belső (back-office, háttérművelési) folyamatok végrehajtásához, azok átfutási idejének csökkentéséhez.

A földügyi igazgatás területén – a rendszerek önállóságát nem érintve – a KÖFOP Projekt fejlesztéssel az alábbi rendszerek válnak elektronikusá:

- az ingatlan-nyilvántartási eljárásokat és az ingatlan-nyilvántartásból történő adatszolgáltatást támogató informatikai rendszerek;

- a földmérési, térképészeti és telekalakítási eljárásokat és az adatszolgáltatást támogató informatikai rendszer;

- a földhasználati nyilvántartást és az abból történő adatszolgáltatást támogató rendszer;

- a földművesekről, a mezőgazdasági termelőszervezetekről és a mezőgazdasági üzemközpontokról vezetett nyilvántartással (a továbbiakban: földműves nyilvántartás) és a földtulajdoni és földhasználati szabályok érvényesülésének betartásával foglalkozó eljárásokat támogató informatikai rendszer; és

- a földminősítési eljárásokat támogató informatikai rendszer.

Az E-ING Projekt irányításáért és megvalósításáért a Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft. felelős. A Lechner Tudásközpont Nkft. a „KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15-2016-00040 számú projekt keretében, az Elektronikus Ingatlan-nyilvántartás létrehozása érdekében infrastruktúra-felmérési, valamint adatbázis- és alkalmazásfejlesztési feladatok ellátása” tárgyban kiírt közbeszerzési eljárás eredményeképpen a TIGRA Kft.-vel vállalkozási szerződést kötött 2019. év közepén, amely alapján a TIGRA Kft. a fejlesztést végzi. A Projekt tervezett zárása 2023 márciusa.

A Miniszterelnökséget vezető miniszter a 19/2020. (X. 8.) MvM utasítással az E-ING

* Megjelent: Ingatlanjog, 2021/2. sz. A tanulmány II. része a 41. oldalon található.

Projekt általános szakmai irányításának támogatására, valamint szakpolitikai, stratégiai döntéseinek meghozatalára munkacsoportot hozott létre „E-ING Stratégiai Munkacsoport” (a továbbiakban: Stratégiai Munkacsoport) elnevezéssel annak érdekében, hogy az E-ING Projekt szakpolitikai kérdéseinek egyeztetésébe, illetve stratégiai döntéseinek meghozatalába valamennyi szakminisztérium és egyéb érintett szervezet és személy mint szakmai partner bevonásra kerüljön. A Stratégiai Munkacsoport vezetője: a Miniszterelnökség területi közigazgatásért felelős államtitkára.

A 19/2020. (X. 8.) MvM utasítás alapján a Stratégiai Munkacsoport feladatai között szerepelt az új elektronikus ingatlan-nyilvántartás szabályozási koncepciójának (a továbbiakban: Szabályozási Koncepció) elkészítése. A Stratégiai Munkacsoport az MvM utasítás alapján létrehozott tematikus al-munkacsoport, a jogi munkacsoport (a továbbiakban: Jogi Munkacsoport) közreműködésével elkészítette a Szabályozási Koncepciót, és az irányadóul szolgált az új ingatlan-nyilvántartási törvény és a vonatkozó Ptk.-módosítás előkészítése, valamint alapul szolgál a hozzá kapcsolódó egyéb jogszabályok jelenleg folyamatban levő előkészítése során is.

Az E-ING Projekt és a kapcsolódó szabályozási reform által érintett terület jelentőségét mutatják az alábbi, példálódzó jelleggel kiemelt számok is: az ingatlan-nyilvántartás által közvetlenül érintett ingatlanügyletek, mezőgazdasági és építőipari ágazatok együttesen a nemzetgazdasági teljesítmény kb. egyhatodát állítják elő. A föld- és ingatlanvagyon a nemzeti vagyon 60-65%-át adja. Ennek megfelelően az ingatlanügyi és telekalakítási, valamint mezőgazdasági igazgatási ágazathoz tartozó földügyi hatósági eljárások közigazgatási jelentősége kiemelkedő Magyarországon: 2016-ban a járási hivatalok közel 2,5 millió darab (ebből 1,5 millió db ingatlan-nyilvántartási, 400 ezer db földmérési és telekalakítási, 240 ezer db földforgalmi, 260 ezer db földhasználati nyilvántartási és földvédelmi) ügyiratot kezeltek elsőfokú hatóságként. A területi közigazgatás járási (fővárosi kerületi) hivatali szintjén egyértelműen az

„ingatlanügyi és telekalakítási” feladatok a legjelentősebbek: a jelenlegi átlagos ügy- és ügyfélforgalom 25-30%-a, az eljárási költségek több mint 50%-a kötődik ezen ágazathoz. Az ingatlan-nyilvántartás rendkívül nagy mennyiségű adatot tartalmaz, jelenleg mintegy 19 millió tulajdoni lapot tárol, amely értékes adatbázis jelenlegi formájában adatkeresésre, adatelemzésre csak jelentős humán erőforrás-kapacitás igénybevételével alkalmas.

2. Az új elektronikus ingatlan-nyilvántartás jogi szabályozásának koncepciója

Az ingatlan-nyilvántartás területén a jogi szabályozás reformját az E-ING Projekt keretében zajló műszaki fejlesztés, az ingatlan-nyilvántartás korszerű digitális adatbázissá fejlesztése, valamint az ingatlan-nyilvántartási eljárások elektronizálása indokolja.

A Szabályozási Koncepció kidolgozása az E-ING Projektben megvalósuló informatikai fejlesztés projektdokumentációja, különösen a megvalósíthatósági tanulmány és a műszaki leírás alapján, azokra figyelemmel, szükség esetén azok korrekciójával történt, szoros együttműködésben az informatikai fejlesztést végző cég szakértő megbízottjával, annak érdekében, hogy a kialakításra kerülő elektronizált folyamatok teljes mértékben összhangban legyenek a jogi szabályozással. A Jogi Munkacsoport munkája során széles körű előzetes szakmai egyeztetésekre került sor a különböző jogász hivatásrendek képviselőivel az új elektronikus ingatlan-nyilvántartás működése és az új szabályozási elemek tekintetében mind az új jogszabályok megfelelő szakmai előkészítése, mind pedig a leendő felhasználói, jogalkalmazói körök tájékoztatása és szükséges felkészülésük megkezdése érdekében.

Az informatikai fejlesztésekben levő lehetőségeket kihasználó és megvalósító jogi szabályozás kialakítása a Szabályozási Koncepció alapján jelenleg is folyamatban van, első látható eredménye a 2021. június 28-án kihirdetett új ingatlan-nyilvántartási törvény, az ingatlan-nyilvántartásról szóló 2021. évi C. törvény (a továbbiakban: új Inyvtv.).

2.1. Célok és követelmények

Ahogy az új Inyvtv.-törvényjavaslat előterjesztői indoklásában is szerepel, az új elektronikus ingatlan-nyilvántartás és az azzal párhuzamos szabályozási reform előzetesen lefektetett céljai a következők:

a) A magyar ingatlan-nyilvántartás korszerű és a digitalizáció terén is versenyképes legyen nemzetközi összehasonlításban, ezáltal még inkább hozzájáruljon az ország versenyképességének növeléséhez (figyelemmel arra is, hogy az Európai Unió tagországai többségében elektronikus ingatlan-nyilvántartás működik, illetőleg fejlesztése folyamatban van, Magyarországon ennek elmaradása versenyhátrányt eredményezhet);

b) a papíralapú ügyintézészt váltsa fel a hatékonyabb és gyorsabb elektronikus ügyintézés;

c) az ingatlan-nyilvántartás összekapcsolható legyen az állam más közhiteles elektronikus nyilvántartásaival (mint pl. országos építésügyi nyilvántartással, cégnyilvántartással, civil szervezetek nyilvántartásával, lakcímnnyilvántartással stb.), illetve az egyéb állami szervezetekkel (pl. bíróságok, végrehajtók, közjegyzők), ahonnan az ingatlan-nyilvántartás adatai automatikusan frissülni tudnak, és biztosított lesz az elektronikus információáramlás és kapcsolattartás, sok esetben automatizált kapcsolattartás;

d) az ingatlan-nyilvántartás áttekinthető, teljes körű és naprakész legyen;

e) a hatóságok, bíróságok, más jogosultak részére könnyű, elektronikus hozzáférhetőség, jogosultsági szint beállíthatósága mellett;

f) a vidéki (járási), illetve budapesti (fővárosi kerületi) hivataloknál az ingatlanügyi hatósági feladatokat támogató rendszer, valamint a térképi adatbázis kezelő rendszer egységes legyen;

g) a rendkívüli mennyiségű adatot tartalmazó értékes és intelligens adatbázis alkalmas legyen az adatfeldolgozásra, adatkeresésre, az adatbázisból rövid időn belül gazdasági, egyéb célból nyerhető adatok, információk elemezhetőek legyenek (pl. statisztikai elemzések, piacelemzés, ingatlan-értékbecslések terén mindez egészen új lehetőségeket nyújt).

A Szabályozási Koncepció a fenti célok mellett a jogi szabályozási reform vonatkozásában az alábbi követelményeket rögzíti:

a) a korszerű, elektronikus ingatlan-nyilvántartás tervezett szabályozása igazodjon a magyar ingatlanjogi tradíciókhoz, a Mária Terézia korától kezdődő magyar telexkönyvi jog fejlődésébe szervesen illeszkedjen;

b) a Ptk. ingatlan-nyilvántartással kapcsolatos rendelkezéseit alapvetően irányadónak tekintve azoknak csak a legszükségesebb, a kialakítandó új szabályozással való teljes összhang megteremtéséhez szükséges mértékben történő módosítására kerüljön sor;

c) az új eljárási szabályozás a hatósági eljárások egyszerűsítését, gyorsabbá tételét eredményezze;

d) az elektronikus ingatlan-nyilvántartás tervezett új rendszere és szabályozása a jogbiztonsági követelményeknek teljes mértékben megfeleljen, a hatályos szabályozáshoz képest növelje az ingatlanügyletek terén a jogbiztonságot;

e) erősödjön az ingatlan-nyilvántartás közhitelessége és az ingatlan-nyilvántartásba vetett közbizalom.

2.2. Az ingatlan-nyilvántartási szabályozás új elemei

2.2.1. Elektronikus ingatlan-nyilvántartás – országos illetékesség

Az egyik legfontosabb reform, hogy a jelenlegi, alapvetően papíron zajló eljárást, valamint az összefüggő rendszert nem alkotó nyilvántartást felváltja a szinte teljes körű elektronikus eljárás és nyilvántartás.

Mivel az eljárás teljes mértékben elektronizált lesz, nem indokolt a földhivatali rendszer jelenlegi formájában való fenntartása, hiszen az informatikai rendszer központilag, országosan fogja intézni az ingatlan-nyilvántartási kérelmek elbírálását. Így a jövőben egy országos illetékességgel rendelkező szerv (földhivatal) fog eljárni, de az országos illetékesség kimondása mellett lehetőség lesz ügyviteli szabályban rögzíteni és a rendszerben beállítani, hogy az ügyek kiosztása akár területi, akár leterheltségi alapon történjen.

2.2.2. Törvényi és kormányrendeleti szintű szabályozás

Az új ingatlan-nyilvántartási szabályozás kialakítása során cél az átláthatóbb, egyszerűbb és rugalmasabb szabályozás megteremtése. Ennek jegyében a Ptk. vonatkozó, „Az ingatlan-nyilvántartás” címet viselő Ötödik Könyvének negyedik része megrövidül, csak a legfontosabb polgári jogi tartalmú ingatlan-nyilvántartási szabályokat fogja tartalmazni, a Ptk. kisebb súlyú, valamint az eljárási jellegű rendelkezései átkerülnek az ingatlan-nyilvántartási jogszabályokba. Emellett az új Inyvtv.-ben is csak az alapelvi és garanciális előírások szerepelnek, minden más anyagi és eljárási norma lehetőség szerint egységesen majd a törvény végrehajtására vonatkozó kormányrendeletben kerül szabályozásra.

Ennek előnye egyrészt, hogy egy sokkal átláthatóbb, könnyebben megismerhető szabályozással találkozhat a jogalkalmazó. Másrészt a jogalkotó számára is egy sokkal rugalmasabb lehetőséget biztosít a folyamatosan változó környezethez igazodó jogszabály-módosítások elvégzésére, amellyel, hogy a garanciális rendelkezések törvényi szintje továbbra is megmarad.

E szabályozási megoldással együtt járó változások közül kiemelhető, hogy az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezhető jogokat és tényeket már nem az új Inyvtv., hanem majd a végrehajtására kiadott kormányrendelet fogja nevesíteni.

2.2.3. Kódexjelleg

Az új koncepció fontos szabályozási szemléletváltást jelentő követelménye, hogy az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezhető jogok, tények és adatok körét ágazati jogszabály nem, hanem egységesen csak az ingatlan-nyilvántartási szabályozás határozhassa meg. Ennek megfelelően a Ptk. vonatkozó új 5:165. §-a rögzíti, hogy az ingatlan-nyilvántartás az ingatlanokra vonatkozóan bejegyezhető jogokat, tényeket és adatokat az ingatlan-nyilvántartásról szóló jogszabályban meghatározottak szerint tartalmazza. Továbbá az új Inyvtv.-ben egyértelműen kimondásra került, hogy az ingatlan-nyilvántartás az e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben meghatározott jogokat, tényeket és ingatlanadatokat tartalmazza.

2.2.4. Teljeskörűség elve – a bejegyzési elv kiterjesztése és az ingatlan-nyilvántartás primátusa

Az ingatlan-nyilvántartás közhitelességének erősítése, a forgalombiztonság, valamint az ingatlan-nyilvántartásban bízó harmadik személyek védelmének további támogatása érdekében az új szabályozás kiindulópontja szerint az ingatlannal kapcsolatban csak olyan jog, valamint olyan tény, adaton alapuló jog, illetőleg kötelezettség érvényesíthető, amit az ingatlan-nyilvántartás tartalmaz. Így a jelenleginél szélesebb körben, általánosan érvényesülne az a tétel, hogy az ingatlan-nyilvántartáson kívül keletkező jog csak akkor érvényesíthető harmadik személyekkel szemben, ha a jog az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre kerül.

A jelenleg hatályos rendszerben is alapvetően a bejegyzési elv érvényesül a jogok tekintetében az alábbiak szerint:

- ingatlan-nyilvántartási bejegyzéssel keletkezik (konstitutív bejegyzés) az átruházáson alapuló tulajdonjog, a szerződésen alapuló vagyonkezelői jog, földhasználati jog, haszonélvezeti jog és a használat joga, telki szolgalmi jog és jelzálogjog [Ptk. 5:168. § (2) bekezdés];

- a bírósági vagy hatósági határozat alapján keletkező jogokat is főszabály szerint az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéssel szerzi meg a jogosult;

- az ingatlan-nyilvántartáson kívül, jogszabály alapján – de nem közvetlenül a jogszabály erejénél fogva – keletkező tulajdonszerzés (elbirtoklás, házastársi szerzés és öröklés) esetében ingatlan-nyilvántartási bejegyzés hiányában azt a jogszerező nem érvényesítheti jóhiszemű harmadik jogszerezővel szemben [Ptk. 5:168. § (4) bekezdés].

A hatályos szabályozásban ez alól kivételt képeznek a jogszabály erejénél fogva keletkező jogok, melyek bejegyzésének elmaradása a hozzájuk fűződő joghatást nem érinti [Ptk. 5:168. § (3) bekezdés].

Az ingatlan-nyilvántartásba feljegyezhető tények egy része eleve olyan jellegű, hogy az nem az ingatlan-nyilvántartási feljegyzéssel keletkezik, hanem az ingatlan-nyilvántartáson kívül jön létre, és az ingatlan-nyilvántar-

tás a tájékoztatás érdekében tartalmazza azt. Azonban a hatályos Inyvtv. különbséget tesz egyes tények között aszerint, hogy azok feljegyzésének elmaradása esetén a jogosult érvényesítheti-e azokat a jóhiszemű és ellenérték fejében szerző harmadik jogszerezővel szemben [Inyvtv. 17. § (2) bekezdés].

Az új megközelítésű Szabályozási Koncepció alapján a bejegyzési elv főszabály szerint minden jog és tény esetében általánosan érvényesül, függetlenül attól, hogy mi az alapja a jog vagy tény létrejöttének. Ez tehát azt jelenti, hogy az ingatlan-nyilvántartáson kívül keletkező jog vagy tény – a keletkezésének alapjától vagy módjától függetlenül – csak akkor érvényesíthető harmadik személyekkel szemben, ha a jog vagy tény az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre került. Ehhez képest tekinthetők kivételnek azok a jogszabály erejénél fogva keletkező jogok vagy tények, amelyek bejegyzés nélkül is hatályosak harmadik személyek felé, de csak akkor, ha az ingatlannak a jogot vagy tényt keletkeztető jogszabály hatálya alá tartozása az ingatlan-nyilvántartásban szereplő más jog, tény vagy adat alapján az ingatlan tekintetében egyértelműen megállapítható.

Az új megközelítésű Szabályozási Koncepció alapján a bejegyzési elv főszabály szerint minden jog és tény esetében általánosan érvényesül, függetlenül attól, hogy mi az alapja a jog vagy tény létrejöttének.

A Szabályozási Koncepció ezen elgondolása jelenik meg a Ptk. vonatkozó módosításában is: a Ptk. új 5:166. §-a a jogalkalmazói értelmezést segítően „három csoportba sorolja az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezhető jogokat és tényeket. Az első csoportba tartozóan mindenekelőtt azokat a dologi jogokat említi (ezek felsorolása nélkül), amelyeknek a joghatása (így alapítása, módosítása, megszűnése) – eltérő törvényi rendelkezés hiányában – konstitutív hatályú, vagyis az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzéssel jönnek létre. Ezekről maga a Ptk. rendelkezik az Ötödik (Dologi jog) Könyvben. A második csoportba azok a nem dologi jogi természetű jogok és tények tartoznak, amelyek joghatása bejegyzés nélkül is bekövetkezik, de harmadik személlyel szemben csak akkor válnak hatályossá, ha az ingatlan-nyilvántartásba is bejegyzésre kerülnek. Végül a harmadik csoportba azok a jogok és tények tartoznak, amelyek a jogszabály erejénél fogva létrejönnek, és a joghatásuk a jogszabály rendelkezése alapján (ex lege) bekövetkezik, anélkül, hogy az az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzést igényelne. E csoport

alkotóelemeinek határait a módosítás a lehető legszűkebb terjedelemben kívánta meghúzni, csak és kizárólag abban a körben, amelyben a közbizalom érvényesülése érdekében e jogok és tények fennállása vagy fenn nem állása még a körültekintő jogalkalmazó számára is megállapítható. E jogok és tények ezért csak abban az esetben tekinthetők harmadik személyekkel szemben bejegyzés nélkül is hatályosnak, ha az ingatlanok a jogot vagy tényét keletkeztető (megszüntető) jogszabály hatálya alá tartozása az ingatlan-nyilvántartásban szereplő más jog, tény vagy – meghatározott kivétellel – adat alapján az érintett ingatlan tekintetében kétségtelenül megállapítható.”**

A Szabályozási Konceptió abból indul ki, hogy az ingatlan-nyilvántartásban bízó, ügyleteket kötő feleknek az ingatlan-nyilvántartás alapján meg kell tudni ismerni a lehető legszélesebb körben minden, az ingatlanra vonatkozó jogot, tény vagy adatot, amiből az ingatlant érintő jogosultság vagy kötelezettség fakad. E tekintetben a jó- vagy rosszhiszeműségnek sincs jelentősége.

Fontos jogalkotási feladat ezzel összefüggésben, hogy minden olyan tulajdonságot, amiből az ingatlanra vonatkozó jogosultság, illetőleg kötelezettség fakad, az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyeztetni. Ilyen tény jelenleg például az ingatlan természetvédelmi védettsége vagy műemléki jellege (ehhez az ágazati szabályozás elővásárlási jogot kapcsol), melyhez – ellentétben a Szabályozási Konceptió szerinti új szabályozással – a hatályos Inyvtv. nem fűz olyan jogkövetkezményt, hogy azok feljegyzésének elmaradása esetén a jogosult azt nem érvényesítheti a jóhiszemű és ellenérték fejében szerző harmadik jogszerzővel szemben. Az új szabályozásban a jogi jelleget meghatározó tulajdonságokat az ingatlanra vonatkozó adatként kötelező lesz feltüntetni, és ahhoz kapcsolódóan jogot, kötelezettséget érvényesíteni az ingatlan vonatkozásában kizárólag az ingatlan-nyilvántartásban való bejegyzéstől lesz lehetséges.

A fentiek szerint és az új Inyvtv. általános indokolásában is megjelenően kiemelt jogalkotói cél, hogy az ingatlan-nyilvántartásból a lehető legteljesebb körben megismerhető legyen az adott ingatlannal összefüggésben fennálló összes jog és kötelezettség. Ehhez az előzőekben kifejtetteknek túl szükséges az ingatlan-nyilvántartás és az ingatlanra vonatkozóan vezetett más nyilvántartások párhuzamosságának megszüntetése is, amihez két szabályozási rendelkezést kell tenni:

a) Egrészrét szükséges biztosítani, hogy az ingatlan-nyilvántartásban minden olyan jog, tény vagy adat feltüntetendő legyen, melyet ingatlanra vonatkozóan jelenleg más nyilvántartás tartalmaz.

b) Másrészt az ingatlan-nyilvántartásban és az ingatlanra vonatkozó más nyilvántartásban is szereplő adat esetében az ingatlan-

nyilvántartásban szereplő adat közhitelességét kell kimondani. (A párhuzamos nyilvántartások összhangjának részleges megteremtésére már történt kísérlet a hatályos Inyvtv.-ben is [Inyvtv. 94. § (11)–(14) bekezdés], azonban a probléma teljes körű megoldására mind ez ideig nem került sor).

A Szabályozási Konceptió értelmében a jogalkotó nem vonná el az egyes ágazatoktól az ingatlanra vonatkozó különböző szakmai szempontú nyilvántartások vezetését, azonban kötelezővé tenné, hogy az ágazati adatok az egységes ingatlan-nyilvántartásban is megjelenjenek, valamint ehhez kapcsolatosan az ingatlan-nyilvántartási adat elsőbbségét, közhitelességét mondja ki.

Ilyen szakmai nyilvántartás például a műemléki és régészeti lelőhely ingatlanokról vezetett nyilvántartás (a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 11. § és 28/A. §), valamint az erdőkről vezetett nyilvántartás (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 6. §). Az ingatlanok mű-

A Szabályozási Konceptió értelmében a jogalkotó nem vonná el az egyes ágazatoktól az ingatlanra vonatkozó különböző szakmai szempontú nyilvántartások vezetését, azonban kötelezővé tenné, hogy az ágazati adatok az egységes ingatlan-nyilvántartásban is megjelenjenek, valamint ehhez kapcsolatosan az ingatlan-nyilvántartási adat elsőbbségét, közhitelességét mondja ki.

emléki, régészeti lelőhelyi vagy erdőjellege – a tények közötti jogi jellegként – jelenleg is szerepel az ingatlan-nyilvántartásban [az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény végrehajtásáról szóló 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet 39/A. § (1) bekezdés d)–e) pont és (3) bekezdés]. Az új szabályozásban az ingatlanok jogi jellege adatként kerülne feltüntetésre, a fentiek szerint azonban az új jogszabályi rendelkezés alapján az ingatlan-nyilvántartás lenne az egyedüli közhiteles nyilvántartás ezen adatok tekintetében.

2.2.5. Az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezhető jogok, tények, adatok körének néhány javasolt változása a Szabályozási Konceptióban

Az új szabályozás meghatározó elvének megfelelően a jogok, tények, adatok tételes felsorolását nem az új Inyvtv., hanem az an-

nak végrehajtására kiadott kormányrendelet rögzíti majd, ezek tartalmának részletes kimunkálása a Szabályozási Konceptióban lefektetett fő alapvetések mentén még előkészítés alatt áll. Az új szabályozásban az ingatlan-nyilvántartásba jelenleg bejegyezhető jogok, tények, adatok rendszere, illetőleg köre alapvetően nem változna. Ugyanakkor néhány kisebb dogmatikai szempontú korrekció folytán több, jelenleg tényként feljegyezhető szerződéses kikötésnek a jövőben jogként való bejegyzése válna lehetővé némileg megújuló tartalommal, illetve jogkövetkezménnyel.

Ezek közül elsőként az elidegenítési és terhelési tilalomhoz, elidegenítési tilalomhoz és a rendelkezési jogot korlátozó egyéb tilalomhoz kapcsolódó jogokat említjük meg. Ezek a tilalom jogosultja javára a dologra vonatkozó valamely jogának biztosítása érdekében azt a jogot jelenítik meg az ingatlan-nyilvántartásban, hogy a tudta és a hozzájárulása nélkül az ingatlan tulajdonosa ne értékesíthesse, ne terhelhesse meg az ingatlant, vagy ne gyakorolhassa azon valamely tulajdoni részjogosítványát, mert ha ezeket mégis megtenné, úgy az vele szemben hatálytalanra válna.

Másodikként a tulajdonjog-fenntartáshoz kapcsolódó vevői jogot emeljük ki. A hatályos szabályok szerint az ingatlan-nyilvántartásban csak a tulajdonjog fenntartásával történő eladás ténye jegyezhető fel, amely a vevő számára nem kellően biztosítja az ahhoz fűződő jogát, hogy a vételár kiegyenlítését követően az eladótól tulajdonjogának javára való szerződés szerinti bejegyzését – akár harmadik személyekkel szemben is hatályosan – követelje. Az új szabályozás a tulajdonjog-fenntartáshoz kapcsolódó ezen vevői jogot a jelenlegi – pusztán a tény feljegyzésében és az ehhez kapcsolódó elidegenítési és terhelési tilomban álló védelemhez képest – jogkövetkezményeiben hatékonyabbá kívánja tenni.

Az új szabályozás tartalmának kialakítása során figyelemmel kell lenni arra is, hogy az ingatlan-nyilvántartási eljárás függőben tartásának jelenlegi intézménye kivezetésre kerül, ezért annak előnyeit az új tulajdonjog-fenntartáshoz kapcsolódó vevői jog szabályozásában kell továbbvinni. Ennek megfelelően a tulajdonjog-fenntartáshoz kapcsolódó vevői jog joghatásai a következőképpen alakulnának a Szabályozási Konceptió szerint:

– a joghatások érvényesülésének feltétele az ingatlanügyi hatóság részéről a tulajdonjog-fenntartáshoz kapcsolódó vevői jog bejegyzése az adott ingatlanra vonatkozóan;

– 6 hónapos időtartam alatt az ingatlanal kapcsolatban érkező további kérelmek széljegyzésre kerülnek csak (további jogok, tények bejegyzése felfüggesztésre kerül);

– a vevő későbbi tulajdonjog szerzésének bejegyzése (ha annak feltételei fennállnak és kérelmezése megtörténik) ezen vevői jog ranghelyén fog történni;

– a vevő mint adós ellen induló végrehajtás esetén végrehajtási jog az adott ingatlanra nem jegyezhető be, az az adott ingatlant nem érinti;

** Az új Inyvtv. végső előterjesztői indokolása, részletes indokolás a 105. §-hoz.

– az adott ingatlan tulajdonosa (eladó) mint adós elleni végrehajtás esetén a végrehajtási jog az ingatlan vonatkozásában 6 hónap után bejegyezhető;

– a tulajdonjog-fenntartást tartalmazó és az ahhoz kapcsolódó vevői jogot alapító szerződésben a feleknek határozott időt kell kikötniük ezen jog fennállására, amely határozott idő lejártá után a jogot törölni kell: ha a felek eltérő időtartamot nem kötöttek ki, akkor 2 év elteltével a jogot törölni kell. A határozott idő eltelte előtt, illetőleg határozott idő kikötésének hiányában 2 éven belül ezen jog csak az általános szabályok, azaz a bejegyzett jogosultak közös kérelme alapján törölhető, ahogy minden ezen jogot követő további jog bejegyzése is csak a rangsorban előbb állók közös kérelme esetén teljesíthető (kivéve végrehajtási jog).

Harmadikként a pénzügyi lízingbeadáshoz kapcsolódó jogról kell szólnunk. A hatályos szabályozás e körben is pusztán a pénzügyi lízingbeadás tényének feljegyzését teszi lehetővé, noha a lízingbevevő mint a lízingbevevő ingatlan gazdasági tulajdonosa a lízing-szerződés szerint a tulajdonjog maradványértéken való megszerzésére jogosult. Ebből következően a lízingbeadó tulajdonjoga csak formálisan (mintegy a lízingdíj fizetésének biztosítékaként) marad fenn az ingatlanon, hasonlóan a tulajdonfenntartással történő vétel esetéhez. Ennek megfelelően a lízingbevevő számára is indokolt biztosítani, hogy a lízingtárgy tulajdonjogához vagy a kifizetett lízingdíj arányos részéhez a végrehajtás vagy a lízingbeadó felszámolása esetén hozzájuthasson.

Fentiek értelmében tehát az alábbi, a hatályos rendelkezések szerint feljegyezhető tények az új szabályozásban jogként kerülhetnek bejegyzésre az ingatlan-nyilvántartásba, így az alábbi tények feljegyezhetősege megszűnne:

- elidegenítési és terhelési tilalom,
- elidegenítési tilalom,
- rendelkezési jogot korlátozó egyéb tilalom,
- tulajdonjog-fenntartással történő eladás, valamint
- pénzügyi lízingbeadás.

Fontos változás a Szabályozási Konceptióban az is, hogy míg az ingatlan jogi jellege a hatályos szabályozásban jogilag jelentős tényként szerepel, addig az új szabályozásban ez az ingatlan jogi jellegére vonatkozó adatként lenne meghatározva.

A gyakorlatban felmerült igények alapján közös tulajdon, illetőleg társasházi közös tulajdon esetén a Szabályozási Konceptió indokoltnak tartja és javasolja az új szabályozásban a használati viszonyok rendezésének tényét bevezetni, és ezen új tény feljegyzését lehetővé tenni. A tényleges használati viszonyok rendezése alapulhat a felek megállapodásán, bírósági döntésén, valamint többségi határozaton is, a tényfeljegyzés ezt is tartalmazhatná.

Az új szabályozásban a terminológia is változik. A jogalkotó – szakítva a szocialista jog által bevezetett bejegyzés és feljegyzés

elnevezés kettősségével – visszatér a polgári jogfejlődési hagyományokhoz a jogok, tények és adatok vonatkozásában is egységesen a bejegyzés kifejezés használatával.

2.2.6. Jogszabályon alapuló elővásárlási jogok ütközésének kérdése

A Ptk. jelenleg is megfelelően rendezi azt a helyzetet, amikor szerződésen, illetőleg jogszabályon alapuló elővásárlási jogok konkurrálnak, utóbbinak adva az elsőbbséget, valamint rendezett a több szerződéses elővásárlási jog sorrendje is. A tekintetben nincs egyértelmű szabályozás, amikor több jogszabály is biztosít elővásárlási jogot ugyanazon az ingatlanon, és a jogszabályok nem rendezik az általuk meghatározott elővásárlási jogok gyakorolhatóságának egymáshoz képesti sorrendjét. Ezen helyzet rendezésére a Szabályozási Konceptió az elővásárlási (továbbá visszavásárlási, eladási, vételi) jogot alapító jogszabály hatálybalépésének idején alapuló rendező elv törvényi előírására tett javaslatot.

Megjegyezzük, hogy az új ingatlan-nyilvántartásról szóló törvényjavaslat nem tartalmazott erről rendelkezést, ahogy maga a kihirdetett új Inyvt. sem tartalmaz. Az új Inyvt. hatálybalépésével összefüggésben egyes törvények módosításáról szóló törvény előkészítése során került kidolgozásra erre vonatkozóan szövegszerű javaslat: ha az elővásárlási stb. jogot alapító törvény eltérően nem rendelkezik,

– az állam, az önkormányzat, más személyek az elővásárlási jogukat ebben a sorrendben gyakorolhatják;

– a korábban hatályba lépett jogszabály által alapított elővásárlási jog élvez elsőbbséget a később hatályba lépetthez képest.

Alapvetően tehát változatlanul az elővásárlási, visszavásárlási, eladási és vételi jogot alapító törvények rendeznék a több azonos jog sorrendjét, adott jog elsőbbségét más jog(ok)hoz képest, azonban ilyen külön törvényi rendelkezés hiányában a fentiek szerinti szabály érvényesülne és rendezné egyértelműen a helyzetet.

2.2.7. A perbejegyzés új szabályai

Annak érdekében, hogy a közhitelesség követelményének abból a szempontból is megfeleljen az ingatlan-nyilvántartás, hogy minden lényeges tény tartalmaz az ingatlanra vonatkozóan, szükséges, hogy a perfeljegyzés ne a felek kérelmétől és a bíróság mérlegelésétől függjön, hanem törvény határozza meg azokat a pereket, amelyek az ingatlan-nyilvántartás tartalmát érintik, és azok ne csak esetlegesen, hanem mindenképpen és azonnal bejegyzésre kerüljenek a tulajdoni lapra. A Szabályozási Konceptióban lefektetett ezen elvnek megfelelően az új Inyvt. által meghatározott perek esetében [új Inyvt. 68. § (1)–(3) bekezdés] a bíróság kötelezően, hivatalból elrendeli a perbejegyzést a keresetlevélnek az alperes részére történő kézbesítésével egyidejűleg. Az erre vo-

A gyakorlatban felmerült igények alapján közös tulajdon, illetőleg társasházi közös tulajdon esetén a Szabályozási Konceptió indokoltnak tartja és javasolja az új szabályozásban a használati viszonyok rendezésének tényét bevezetni, és ezen új tény feljegyzését lehetővé tenni.

natkozó végzés előzetesen végrehajtható, de ellene külön fellebbezésnek van helye. A főszabály továbbra is az, hogy a perindítás tényének bejegyzését követően is be lehet jegyezni az ingatlan-nyilvántartásba jogokat és tényeket, de csak a folyamatban lévő per eredményétől függő hatállyal. Új szabály, hogy a polgári perben a felperes kérelmére a bíróság – a perbejegyzés elrendelésével egyidejűleg – előzetesen végrehajtható végzéssel az ideiglenes intézkedés szabályai szerint az ingatlanügyi hatóság további eljárásának felfüggesztését rendelheti el a per jogerős befejezéséig. Ha az ingatlanügyi hatóság az eljárását korábban a fél kérelmére legfeljebb hat hónapra felfüggesztette, mert a bejegyzés alapjául szolgáló okirat valódiságát, jogszerűségét az aláíró felek, illetve a hitelesítő vagy ellenjegyző személyek valamelyike vitatta, vagy a bejegyezni kért jog, tény jogosultjának személye tekintetében a felek között jogvita alakult ki [új Inyvt. 48. § (3) bekezdés a)–b) pont], a bíróság a felperes kérelmére hozandó, előbb hivatkozott végzésében az ingatlan-nyilvántartási eljárás felfüggesztésének időtartamát a per jogerős befejezéséig meghosszabbíthatja.

Az ingatlan-nyilvántartási hatósági határozat ellen bírósági felülvizsgálat kezdeményezésének ténye szintén olyan fontos tény, aminek feltüntetése azonnal, automatikusan indokolt. Továbbá az azonnali jogvédelem keretében szintén lehetőség legyen a bíróságnak a fél kérelmére az ingatlanügyi hatóság további eljárásának felfüggesztését is elrendelni.

Az új Inyvt.-ben jelenleg nevesített, fent említett perekhez képest felmerül, hogy az új szabályozás az ingatlan-nyilvántartás tartalmára kiható egyéb, nemcsak az ingatlan-nyilvántartási hatóság, hanem például a földadástól jótárgy, a vevő személyét megállapító mezőgazdasági igazgatási szerv határozata elleni közigazgatási per esetén is érvényesüljön. Ezen közigazgatási pereknél is azonnali, automatikus perbejegyzés történjen, valamint a felperes kérelmére a bíróság elrendelhesse az ingatlanügyi hatóság további eljárásának felfüggesztését is.

dr. Dálnoki Réka

TOVÁBBKÉPZÉSEK AZ ELTE JOGI KARÁN

Oktatóink
nemzetközileg
elismert
szaktekintélyek

Helyszín:
ELTE Főépület,
1053 Budapest,
Egyetem tér 1–3.

További
információk:
<https://jotoki.elte.hu/>

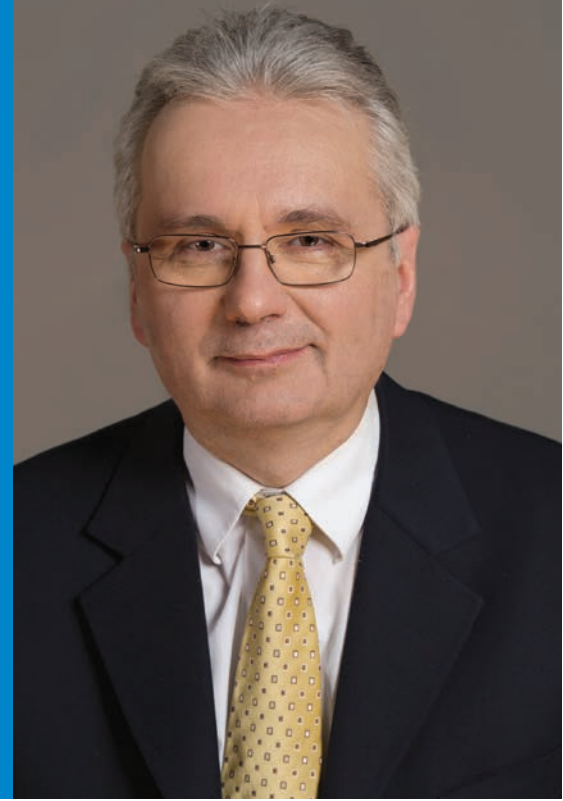
KÖZBESZERZÉSI SZAKJOGÁSZ KÉPZÉS

- Biztosítja a széles értelemben vett közbeszerzés területén gyakorlatorientált, elméletileg is megalapozott jogi és egyéb kapcsolódó ismeretek megszerzését.
- Segít átlátni a közbeszerzések helyét, szerepét a beszerzések, a közpénzügyek és a közszerződések rendszerében; a közbeszerzési versenyeztetési és szerződéskötési eljárás jogi és nem jogi környezetét; más jog- és szakterületekkel, fejlesztési projektekkel való kapcsolatát; a közbeszerzésekhez kapcsolódó intézményrendszert.
- Célja továbbá a hazai és az európai uniós közbeszerzési jogi törzsanyag mélyebb elméleti, tételesjogi és joggyakorlati ismereteinek megszerzése, valamint hogy a hallgató a szükséges szemléletmód elsajátítása révén a felmerülő közbeszerzési problémák megelőzésében, illetve jogi megoldásában, a konfliktusok kezelésében megfelelően részt tudjon venni; továbbá hozzájárulhasson a jogalkalmazás problémáinak, nehézségeinek hatékony és szabályszerű megoldásához.
- Jogi szempontból segíti a közbeszerzések tervezését, előkészítését, lebonyolítását, ellenőrzését, illetve hogy hatékonyan részt vegyen a közbeszerzési ajánlatkérés és ajánlattétel, valamint a közbeszerzési szerződések kidolgozásában, ellenőrzésében, a közbeszerzési eljárási és szerződéses kérdések megítélésében.
- A közbeszerzési jogvitákban és a kapcsolódó perekben a jogi képviselőt megfelelő, eredményes ellátásának biztosítása.
- A képzés a verseny- és a közsférában egyaránt kompatibilis tudást biztosít.

Jelentkezési határidő:
2022. augusztus 31.

„A JOTOKI figyelni az idők jeleit és válaszol a gyakorlati élet kihívásaira”

Az ELTE ÁJK Jogi Továbbképző Intézete a jogrendszer legkülönbözőbb területein kínál posztgraduális képzéseket a jogászok számára. A neves elméleti és gyakorlati szakemberek közreműködésével megvalósuló, jogászoknak szóló képzési kínálat jelenleg mintegy tizenhat magyar és három angol nyelvű, LL.M képesítéssel záruló oktatási programot kínál. A portfólióról és a lehetőségekről, a szeptemberben induló új képzésekről beszélgettünk Dr. Király Miklós tanszékvezető egyetemi tanár, igazgatóval.

► A jogászi hivatás választása egyben elköteleződés az élethosszig tartó tanulás mellett is. Mivel tudja ösztönözni a JOTOKI ezt a tanuláshoz való kedvet és képességet?

A JOTOKI „figyeli az idők jeleit”, követi a gyakorlati élet kihívásait. Azokat a területeket célozza meg a képzéseivel, ahol a jogászok, ügyvédek egyébként is a bőrükön érzik, hogy hogy megjelent egy olyan új jelenség vagy szabályozás, aminek tíz-húsz

évvél ezelőtt még a nyomát sem láttuk. De az is előfordul, hogy egy hagyományos területen vannak olyan fontos fejlemények, amiről szólni kell, válaszolva nemcsak az elmélet, hanem a gyakorlat és a praxis kihívásaira is.

► Hogyan alakul ki a képzési kínálat?

A fentieket maximálisan figyelembe véve alakítjuk ki szervesen fejlődő képzési palet-

tánkat. A Kar és az Intézet oktatói egyaránt szorosan kötődnek a gyakorlathoz, a jogélet különböző intézményeihez, maguk is bőrükön érzik a változásokat, emellett az Intézet munkatársai is szoros kapcsolatot ápolnak hallgatóinkkal. Az igények szakmai beszélgetések során is felmerülhetnek, többünknek van gyakorlati tapasztalata is, mert oktató kollégáink is dolgoznak ügyvédeként, választottbíróként, és persze az is előfordul, hogy a gyakorlat képviselői keresnek meg minket kérdésekkel, vagy akár konkrét képzési igényekkel. Ezen tapasztalatokra építve a meglévő képzéseink tartalmát folyamatosan frissítve az esetjogot, a gyakorlatot rendszerezettebben, a szabályozást áttekinthetően tudjuk bemutatni, és észleljük azokat a metszeteket is, amelyekben igény merülhet fel akár új képzések iránt is.

► Cél-e az, hogy a jog minden szegmensét érintsék a képzések?

Nem, hiszen itt nem egy alapképzésről van szó, ahol a teljes palettát fölvezöljük, hanem azokat a területeket érintjük, ahol jó értelemben vett piaci igény mutatkozik a képzések iránt. De tucatnyi képzés szerepel a kínálatunkban, amelyek számos jogterületet lefednek.

► Idén új képzések is indulnak. Melyek ezek és miért ajánljuk az érdeklődőknek?

Az elmúlt években több területen is gondolkodtunk új képzések indításán, és végül négy program esetében tudtuk vállalni, hogy el is indítjuk: a gazdasági alternatív vitarendező

(mediátor), kártérítési, a compliance (megfelelési) és a mesterséges intelligencia és technológiai jogi szakjogász képzések újak a kínálatunkban. Már a címekből is látszik, hogy többségük nem a hagyományos jogági témák, hanem a praktikus, gyakorlati, jogalkalmazói feladatok köré épül.

► **A Gazdasági alternatív vitarendező (mediátor) képzés** már ebben a félévben elindult.

Valóban egy nagyon izgalmas féléven vagyunk túl, és az első évfolyam hallgatói sok pozitív visszajelzést adtak már. A képzésről tudni kell, hogy rendkívül gyakorlatias, a mediáció és a mediált problémák jogi szabályozása mellett nagy hangsúlyt fektet a hallgatók készségeinek a fejlesztésére is. Célunk, hogy a hagyományos kontradiktórius eljárások logikájából kilépve egy másik, a gazdasági szereplők vitáinak win-win megoldását támogató gondolkodásmóddal is képesek legyenek végzettjeink támogatni megbízóikat. Úgy vélem, hogy a vitarendezés ezen módja a jövőben egyre nagyobb hangsúlyt kap majd a gazdasági életben.

► **Ezzel szemben a Kártérítési jogi szakjogász képzés** címében is egy nagyon konkrét, a jogászok számára jól azonosítható téma köré épül.

Így igaz. Hosszú évek óta tartozunk azzal magunknak és a magyar jogásztársadalomnak, hogy mindazon tudást, amelyet a gyakorlati életben is elismert oktatóink révén Karunk megszerzett, a végzett jogászok számára is elérhetővé tegyük. Célunk a képzés során megismertetni a hallgatókat a jogi szabályozás mélyrétegein túl a kártérítés gazdasági összefüggéseivel is, valamint hangsúlyt fektetünk a határon átlépő kártérítési ügyekre is, amivel egyre nagyobb számban szembesülnek a kollégák.

► **A Compliance (megfelelési) szakjogász képzés** mellett **jogi szakokleveles szakemberképzést is hirdet az intézet.**

Nagy várakozásokkal indítjuk ezen képzéseinket, melyeknek az újdonságát és a fontosságát a multidiszciplinaritás jegyében ragadnám meg. A két képzés ugyanis nemcsak összefoglalja azokat a területeket, amelyek

a vállalatirányítás szempontjából fontosak – ilyen a megfelelés a pénzügyi, adójogi, bankjogi, fogyasztóvédelmi, környezetvédelmi normáknak, figyelve a büntetőjogra is –, hanem szeretnénk, ha a területen dolgozó nem kis számú nem jogász szakemberek tudását, tapasztalatát, ha úgy tetszik gondolkodásmódját is be tudnánk építeni a jogász végzettségű hallgatóink képzésébe. Ez tehát abszolút egy jogági határon átlépő és az üzleti élet valóságára építő képzés.

► **A mesterséges intelligencia jogi vonatkozásaival foglalkozó képzés témájának újdonságát és kihívásait azt hiszem nem is kell külön hangsúlyozni.**

Valóban, mind megéltük, hogy a 21. század technológiája találkozik ezen a területen a jog széles spektrumával, így például az elektronikus közigazgatás problémáival; vagy épp polgári jogi, alapjogi kérdésekkel is foglalkozunk ennek a képzésnek a keretében. *A Mesterséges intelligencia és technológiai jogi szakjogász* képzésünk ugyanakkor nem csak a jogi karra épül: a képzés informatikai tudásanyagát az ELTE Informatikai Kara oktatóitól lehet majd elsajátítani – akikkel együttműködve részt veszünk az MI kutatásában is –, illetve több, a technológiai jogot más egyetemeken, intézetekben kutató ismert szakembert is felkértünk a közreműködésre.

► **Mi segíti a képzések kialakításánál azt, hogy az egyébként dolgozó résztvevők érdemi, minőségi tudással legyenek gazdagabbak?**

A képzések kialakítása során a Jogi Továbbképző Intézet próbál ellenállni annak a nyomásnak, hogy minél rövidebb idő alatt adjunk diplomát hallgatóinknak. Meggyőződésünk, hogy két félév során, levelező munkarendben csak úgy lehet érdemi tudást átadni és annak elsajátítását elvárni, ha a szakdolgozat készítésére és a záróvizsgára felkészülésre egy harmadik félévben kerül sor. Azt reméljük, hogy egy vagy kéthetente egy-egy nap kiszakítása talán megoldható az elfoglalt hétköznapok között is, és mivel az utolsó félév már „csak” a szakdolgozat írásáról és a záróvizsgáról szól, érdemben hasznosítható tudással gazdagítjuk hallgatóinkat.

dr. Báldy Péter – dr. Rácz Anna

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

Giacomo Puccini

TOSCA

OPERA HÁROM FELVONÁSBAN, OLASZ NYELVEN, MAGYAR ÉS ANGOL FELIRATTAL

SZÖVEGÍRŐ **GIUSEPPE GIACOSA, LUIGI ILlica**

RENDEZŐ **ÓKOVÁCS SZILVESZTER** MŰVÉSZETI TANÁCSADÓ **ALMÁSI-TÓTH ANDRÁS**

LÁTVÁNYTERVEZŐ **LISZTOPÁD KRISZTINA** ANIMÁCIÓTERVEZŐ **CZEGLÉDI ZOMBOR**

A GYERMEKKAR VEZÉTOJE **HAJZER NIKOLETT** KARIGAZGATÓ **CSIKI GÁBOR**

KARMESTER **KESSELYÁK GERGELY**

BEMUTATÓ 2022. SZEPTEMBER 24., OPERAHÁZ

Seregi László

Goldmark Károly

Hidas Frigyes

A makrancos Kata

The Taming of the Shrew

BALETT KÉT FELVONÁSBAN

ZENESZERZŐ **GOLDMARK KÁROLY** A ZENÉT ÁTDOLGOZTA **HIDAS FRIGYES**

KOREOGRÁFUS **SEREGI LÁSZLÓ** LIBRETTÓ WILLIAM SHAKESPEARE NYOMÁN **SEREGI LÁSZLÓ**

DÍSZLETTERVEZŐ **CSIKÓS ATTILA** JELMEZTERVEZŐ **VÁGÓ NELLY**

KARMESTER **SZENNAI KÁLMÁN**

2022. SZEPTEMBER 3-TÓL, OPERAHÁZ

BALETT

MAGYAR NEMZETI BALETT
HUNGARIAN NATIONAL BALLET

OPERA.HU | FACEBOOK.COM/OPERAHAZ

Reorganizáció, szerkezetátalakítás, csőd Hasonló, de mégis más*

A magyar fizetésképtelenségi jogban a fizetésképtelenséget megelőző, annak elkerülését szolgáló, jogilag szabályozott eljárások közül tulajdonképpen csupán a csődeljárás állt rendelkezésre az utóbbi időkig. A csődeljárás azonban, bár azt számtalanszor igyekezett a jogalkotó módosítani, még mindig nem igazán alkalmas a tényleges céljának megfelelő szerep betöltésére.

Freepik.com

A magyar fizetésképtelenségi jogban a fizetésképtelenséget megelőző, annak elkerülését szolgáló, jogilag szabályozott eljárások közül tulajdonképpen csupán a csődeljárás állt rendelkezésre az utóbbi időkig. A csődeljárás azonban, bár azt számtalanszor igyekezett a jogalkotó módosítani, még mindig nem igazán alkalmas a tényleges céljának megfelelő szerep betöltésére.

* Megjelent: Fizetésképtelenségi Jog, 2021/2–3. sz. A szerző a Dentons Rézcicza Ügyvédi Iroda együttműködő senior ügyvédje, fizetésképtelenségi (csődjogi) szakjogász, az INSOL Europe tagja.

Az elmúlt időszakban két új eljárás is bevezetésre került, ami bizakodásra adhat okot: a reorganizációs eljárás, amely alapvetően a koronavírus miatti veszélyhelyzettel együtt lenne értelmezendő, valamint a jövő év közepétől hatályba lépő szerkezetátalakítási eljárás, amely pedig a jogalkotó válasza az ún. Szerkezetátalakítási és fizetésképtelenségi irányelv** magyar jogba történő átültetésének kötelezettségére.

A fizetésképtelenséget szintén megelőzni hivatott, ám célját a gyakorlatban különböző okokból betölteni nem tudó csődeljárással együtt tehát jelenleg három olyan eljárásunk van, amelyeket a vállalkozások igénybe vehetnek (illetve igénybe tudnak majd venni a hatálybalépést követően) pénzügyi nehézségeik esetén, azok előrehaladottságától függően. A piaci szereplők számára így most kihívásnak tűnik azt átlátni, hogy mik a főbb jellemzői ezeknek, melyik milyen esetben vehető igénybe, hogyan zajlanak, milyen eredménnyel zárulhatnak, miben hasonlítanak, és mi különbözteti meg őket.

A tisztánlátás jelenleg még nem egyszerű, sőt, azt véleményem szerint a vonatkozó jogszabályok eltérő szóhasználata sem feltétlenül segíti.*** A jelen írás célja, hogy a piaci szereplők eligazodásának segítése érdekében minél több szempont alapján összehasonlítsa a három eljárást, ám egy-egy kérdéskör részletes elemzése helyett inkább minél több szempontot egybevetve, vázlatos, könnyebben áttekinthető formában, a következők szerint:

** Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1023 irányelve (2019. június 20.) a megelőző szerkezetátalakítási keretekről, az adósság alóli mentesítésről és az eltiltásokról, valamint a szerkezetátalakítási, fizetésképtelenségi és adósság alóli mentesítési eljárások hatékonyságának növelését célzó intézkedésekről, és az (EU) 2017/1132 irányelv módosításáról.

*** A Cstv. eddig használt fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet szóhasználata helyett a reorganizációs eljárásnál fenyegető fizetésképtelenségről, a szerkezetátalakításnál pedig a fizetésképtelenné válás valószínűségéről beszélünk. Utóbbi esetén tudatosnak tűnik a fenyegetőnél korábbi időpontra történő vetítés, mert elkerülendő, hogy a szerkezetátalakítás megindításával az adósok automatikusan deklarálják a fenyegető helyzetet is. Kérdés egyrészt azonban, hogy ez a reorganizációnál miért nem így van? Emellett a gyakorlatban kihívás lesz a vállalkozások sok esetben igen komplex és dinamikus vagyoni és pénzügyi helyzetére vonatkoztatni ezeket a meghatározásokat.

	Reorganizációs eljárás	Szerkezetátalakítási eljárás	Csődeljárás
I. FŐBB JELLEMZŐK			
Jogszabályi háttér¹	(i) 345/2021. (VI. 18.) Korm. rendelet a vállalkozások reorganizációjáról, valamint a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény, továbbá a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény eltérő alkalmazásáról (a továbbiakban: RKr.) (ii) 2021. évi XCIX. törvény a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról	2021. évi LXIV. törvény a szerkezetátalakításról és egyes törvények jogharmonizációs célú módosításáról (a továbbiakban: Szát.)	1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról (a továbbiakban: Cstv.)
Időbeli hatály	2022. december 31-ig kezdeményezhető. ²	2022. július 1-jén lép hatályba a szabályozás, akkortól lesz kezdeményezhető. ³	Az eljárás jelenlegi szabályai a Csődtörvény 2009. évben történt koncepcionális módosítása ⁴ óta a főbb lényegüket tekintve változatlanok.
Az eljárás fő célja	Hangsúlyozottan gazdasági szempontok szerint lefolytatott eljárás, melynek célja a pénzügyi nehézségekkel küzdő vállalkozás vagyoni, pénzügyi, fizetőképességi helyzetének javítása és ezzel továbbműködésének biztosítása. ⁵	Az eljárás célja, hogy az adós egyes hitelezőivel vagy valamennyi hitelezőjével olyan szerkezetátalakítási tervet fogadjon el, amellyel jövőbeli fizetése képtelensége megelőzhető, illetve működőképessége biztosítható. ⁶	Az eljárás célja, hogy az adós csődegység keretében megállapodjon hitelezőivel a követelések kielégítéséről, a csődvagyon megőrzését szolgáló, automatikus moratórium időszaka alatt. ⁷
A rendelet⁸ hatálya	A nyilvános eljárásra kiterjedhet a hatálya, ha a Kormány kezdeményezi az eljárás Rendelet hatálya alá helyezését. ⁹	A nyilvános eljárásra kiterjedhet hatálya, ha a Kormány kezdeményezi az eljárás Rendelet hatálya alá helyezését.	Kiterjed rá, szerepel az „A” mellékletben.
Nyilvános jelleg	Főszabályként nem nyilvános: a bíróság végzéseit nem kell közzétenni a Céglőnyben, iratokba betekintésre jogosultak köre korlátozott. De: a döntéshozó szerv dönthet nyilvános eljárásról is. ¹⁰	Az adós választása alapján nyilvános vagy nem nyilvános: (i) ha az adós kérelmében általános moratóriumot kér, és elrendeli a bíróság, akkor nyilvános az eljárás (már az általános moratórium ideiglenes elrendeléséről szóló végzés megjelenik a Céglőnyben); (ii) ha az adós kérelmében korlátozott moratóriumot kér, és elrendeli a bíróság, akkor nem nyilvános az eljárás. ¹¹	Kizárólag nyilvános lehet: (i) már az ideiglenes fizetési haladékról szóló bírósági végzés megjelenik a Céglőnyben; (ii) a csődeljárás elrendeléséről szóló végzés közzétételétől pedig az adós cégnevében szerepel is a „cs.a.” toldat. ¹²
Vezető tisztségviselő jogköre az eljárás során	Korlátozott: döntései a reorganizációs szakértő előzetes írásbeli jóváhagyásától függenek. ¹³	Alapelvi szinten korlátozott: tartózkodnia kell egyes hitelezők indokolatlan előnyben részesítésétől, indokolatlan üzleti kockázatvállalástól. Egyebekben főszabály szerint a szerkezetátalakítási szakértő kijelölése nem érinti a vezető tisztségviselő jogait. ¹⁴ Ha azonban szakértő az adós gazdasági tevékenységét is felügyeli, akkor a vezető tisztségviselő jogköre mégis erősen korlátozott. ¹⁵	Alapelvi szinten és ténylegesen is korlátozott: a vagyonfelügyelővel együttműködve, az eljárás céljának megghiúsítása nélkül végezheti csak a tevékenységét, kifizetésekhez vagyonfelügyelői jóváhagyást kell beszereznie. Ennek a megsértése esetén pénzbírsággal sújtható bizonyos esetekben (pl. valótlan adatok szolgáltatása, jogszerűtlen kifizetés teljesítése, együttműködés hiánya). ¹⁶

¹ Az összefoglaló a vonatkozó jogszabályoknak a cikk leadásakor elfogadott, illetve hatályos állapota alapján készült.

² RKr. 32. § (2) bek.

³ Szát. 67. §

⁴ Lásd: 2009. évi LI. törvény.

⁵ RKr. 1. § (3) bek.

⁶ Szát. 6. § (1) bek.

⁷ Cstv. 1. § (2) bek.

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/848 rendelete (2015. május 20.) a fizetése képtelenségi eljárásról.

⁹ Csak a Rendelet 1. cikk (1) bekezdése szerinti nyilvános, kollektív eljárások tartoznak a hatálya alá.

¹⁰ RKr. 8. § (7) bek. és 22. § (1) bek.

¹¹ Szát. 15. § (1) bek., 22. § (2) bek. f), 33. § (1)–(2) bek.

¹² Cstv. 9. § (1)–(2) bek., 10. § (1) bek.

¹³ RKr. 11. § (3) bek.

¹⁴ Szát. 12. § (7) bek. és 25. § (5) bek.

¹⁵ Szát. 26. § (2) bek. b)–c).

¹⁶ Cstv. 8. § (2) bek. i), 9. § (10) bek., 11. § (1) és (7) bek., 11. § (2) bek. g).

	Reorganizációs eljárás	Szerkezetátalakítási eljárás	Csődeljárás
Tulajdonosok jogköre az eljárás során	Alapvető szintű korlátozás: döntéshozó szerv határozata nem vállalhat indokolatlan üzleti kockázatot, nem veszélyeztetheti „észszerűtlen módon” az eljárás célját. ¹⁷	Alapvető szintű korlátozás: a tulajdonos köteles együttműködni, és nem fejthet ki olyan tevékenységet, ami a szerkezetátalakítási terv jóváhagyását és végrehajtását „észszerűtlen módon” akadályozza vagy nehezíti. Az érintett hitelezők részére csak akkor bocsátható szavazásra a szerkezetátalakítási terv, ha azt a döntéshozó szerv/alapító előtte elfogadta. ¹⁸	Kifejezett korlátozások nincsenek, de értelemszerűen az adós tulajdonosainak is tartózkodniuk kell az olyan intézkedésektől, amelyek az eljárás célját megghiúsítják.
Végrehajtási eljárással való viszony	Végrehajtás elsőbbsége: a bíróság megszünteti az eljárást, ha a vállalkozással szemben végrehajtást rendeltek el. ¹⁹	Végrehajtás elsőbbsége az eljárás kezdeményezésekor: nem hozhat határozatot a döntéshozó szerv szerkezetátalakítási eljárás megindításáról, ha végrehajtás van folyamatban. Megindulást követően szerkezetátalakítási eljárás elsőbbsége bizonyos körben: ha az adós kérelmére moratóriumot rendel el a bíróság, a moratóriummal érintett hitelező nem kezdeményezhet végrehajtást ez alatt. ²⁰	Csődeljárás elsőbbsége: a pénzkövetelések végrehajtása nem rendelhető el az adós vagyona, a korábban indult végrehajtások szünetelnek; kivéve: a moratórium alól mentes követelések esetén. ²¹
Csődeljárással való viszony	A csődeljárás kezdő időpontjától nem kezdeményezhető reorganizációs eljárás. ²² Másik oldalról, ha reorganizációs eljárás iránt nyújtott be kérelmet a vállalkozás, vagy az folyamatban van, csődeljárás nem kezdeményezhető. Ezen túl csődeljárás szintén nem kezdeményezhető, ha a korábbi reorganizációs eljárást a bíróság megszüntette, és a megszüntető végzés jogerőre emelkedésétől számítva egy év még nem telt el, vagy a bíróság által jóváhagyott reorganizációs terv végrehajtásának időtartama még nem zárult le. ²³	Nem hozhat határozatot a döntéshozó szerv szerkezetátalakítási eljárás megindításáról, ha csődeljárás van folyamatban. ²⁴ Másik oldalról, ha szerkezetátalakítási eljárás van folyamatban, csődeljárás nem kezdeményezhető. Ezen túl csődeljárás szintén nem kezdeményezhető, ha a korábbi szerkezetátalakítási eljárásban bíróság által jóváhagyott szerkezetátalakítási terv végrehajtásának időtartama még nem zárult le, vagy az adós moratóriumot kapott, és a szerkezetátalakítás megghiúsulásától számított egy év még nem telt le. ²⁵	–
Felszámolási eljárással való viszony	A felszámolás kezdő időpontjától nem kezdeményezhető reorganizációs eljárás. ²⁶ Másik oldalról, ha reorganizációs eljárás iránt nyújtott be kérelmet a vállalkozás, vagy az folyamatban van, felszámolási eljárás nem kezdeményezhető. Ha azonban a bíróság megállapítja, hogy már fennálló ok miatt a felszámolást hivatalból el kellett volna rendelni, akkor visszautasítja a reorganizáció iránti kérelmet. ²⁷	Nem hozhat határozatot a döntéshozó szerv szerkezetátalakítási eljárás megindításáról, ha felszámolási eljárás van folyamatban. ²⁸ Másik oldalról, ha az adós kérelmére moratóriumot rendel el a bíróság, a moratóriummal érintett hitelező nem kezdeményezhet felszámolást ez alatt. ²⁹ A bíróság a felszámolási eljárás iránti kérelem elbírálását az érintett hitelező kérelmére felfüggeszti: (i) ha a felszámolás elrendelését a Cstv. 27. § (2) bek. a) vagy b) pontjára hivatkozással kérték, (ii) de az adós igazolja, hogy: – szerkezetátalakítást indított, és a bíróság ennek során Szát. moratóriumot rendelt el; vagy – a Szát. moratórium elrendelése iránt a kérelmet még a felszámolási eljárás iránti kérelem benyújtását megelőzően nyújtották be, de arról a bíróság még nem hozott határozatot, (iii) és az adós nyilatkozik arról, hogy a Szát. alapján a szerkezetátalakítás megghiúsulására vezető ok még nem következett be. ³⁰	Csődeljárás elsőbbsége már benyújtott felszámolási kérelmek esetén is: mindaddig indítható, amíg a felszámolás elrendeléséről szóló elsőfokú végzést meg nem hozza a bíróság. A csődeljárás elrendelését követően pedig nem kezdeményezhető felszámolás. ³¹

¹⁷ RKr. 11. § (5) bek.

¹⁸ Szát. 4. § (1) bek. és 48. § (1) bek.

¹⁹ RKr. 16. § (1) bek. g).

²⁰ Szát. 7. § *fb*) és 34. § (2) bek. a).

²¹ Cstv. 11. § (2) bek. c).

²² RKr. 3. § (1) bek. *ba*).

²³ RKr. 23. § (2) bek. *b*) és *c*).

²⁴ Szát. 7. § *ca*).

²⁵ Cstv. 7. § (2) bek. *a*) – a Szát. hatálybalépésétől alkalmazandó.

²⁶ RKr. 3. § (1) bek. *ba*).

²⁷ RKr. 8. § (3) bek. *b*). Kérdés, hogy ez megalkalmazható-e a vezető tisztségviselő felelősségét, akinek az RKr. 6. § (3) bek. *i*) pontja alapján az előterjesztés részeként nyilatkozatot kellett tennie, hogy a reorganizációs eljárás megindításának nincsen jogi akadálya, valamint a 8. §

(1) bek. alapján a bírósági beadvány részeként arról is, hogy a benyújtott dokumentumok teljességgel tartalmaznak a vállalkozás helyzetének bemutatását.

²⁸ Szát. 7. § *ca*).

²⁹ Szát. 34. § (2) bek. *b*).

³⁰ Cstv. 26. § (2a) bek. – a Szát. hatálybalépésétől alkalmazandó.

³¹ Cstv. 9. § (3a) bek. és 10. § (5) bek.

	Reorganizációs eljárás	Szerkezetátalakítási eljárás	Csődeljárás
II. ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSA			
Hogyan kezdeményezhető?	Vállalkozás vezető tisztségviselője által készített előterjesztés alapján a vállalkozás döntéshozó szerve hoz határozatot róla. ³²	Adós vezető tisztségviselője által készített előterjesztés alapján az adós döntéshozó szerve hoz határozatot róla. ³³	Vezető tisztségviselő nyújtja be a bírósághoz a kérelmet, a döntéshozó szerv előzetes jóváhagyó határozata szükséges hozzá. ³⁴
Kezdeményezheti-e az adós kívül bárki más?	Nem.	Nem.	Nem.
Milyen esetben kezdeményezhető?	Amikor a vállalkozás vezetői előre látják vagy az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondosság mellett látniuk kell, hogy a vállalkozás nem lesz képes esedékességkor kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket (<i>fenyegető fizetéseképtelenség</i>). ³⁵	Amikor alappal feltételezhető, hogy az adós a fennálló fizetési kötelezettségeit – további intézkedések meghozatala nélkül – az esedékességkor nem fogja tudni teljesíteni (<i>fizetéseképtelenné válás valószínűsége</i>). ³⁶	Nincs kifejezett előírás, így gyakorlatilag az adós maga dönti el, milyen helyzetben kíván élni az eljárás lehetőségével.
A bíróság szerepe	Bíróság dönt az eljárás megindulásáról. Jogi képviselőt kötelező. ³⁷	Bíróság dönt az eljárás megindulásáról. Jogi képviselőt kötelező. ³⁸	Bíróság dönt az eljárás megindulásáról. Jogi képviselőt kötelező. ³⁹
Meginduláshoz kell-e előzetes reorganizációs terv?	Igen: már a vezető tisztségviselő által készített előterjesztés része kell, hogy legyen. ⁴⁰	Nem: konkrétan nincs előírva.	Nem: csak az első egyezségi tárgyalás előtt kell elkészíteni. ⁴¹
Kezdő nap	Vállalkozás maga határozza meg a reorganizáció kezdő napját: a vezető tisztségviselő javasolja az előterjesztésben, döntéshozó szerv határoz róla, a bíróság határozatának tartalmaznia kell. ⁴² A bírósági reorganizációs eljárás kezdő időpontja annak bíróság általi elrendelésének napja.	Adós maga határozza meg a szerkezetátalakítás kezdő napját: a vezető tisztségviselő javasolja az előterjesztésben, döntéshozó szerv határoz róla. ⁴³ A bírósági szerkezetátalakítási eljárás kezdő időpontja az eljárást megindító végzés meghozatalának napja.	A bíróság előtt folyó csődeljárás kezdő időpontját törvény határozza meg: a csődeljárás elrendeléséről szóló végzés közzétételének napja.
Moratórium hossza	90 nap, amely legfeljebb 60 nappal meghosszabbítható. ⁴⁴ Nyilvános eljárás esetén a moratórium hossza 170 nap, amely nem hosszabbítható meg. ⁴⁵	Kérelemben meghatározott időtartam, de legfeljebb 4 hónap, amely meghosszabbítható vagy újra elrendelhető, együttesen számítva legfeljebb 12 hónapra. Egyes hitelezőkre nézve megszüntethető. ⁴⁶	180 nap, amely 240 napra, illetve legfeljebb 365 napra meghosszabbítható. ⁴⁷
Szerződéses partner felmondhatja-e a szerződést az eljárás megindulására való tekintettel?	Nem, ha az érintett jogviszony: (i) tartós polgári jogi jogviszony; (ii) a vállalkozás működéséhez szükséges; (iii) folyamatos termékértékesítést végez, vagy szolgáltatást nyújt a másik fél; (iv) nem hitelkeret-szerződésről van szó; és (v) a vállalkozás vezető tisztségviselője írásban vállalja a termék, illetve szolgáltatás ellenértékének megfizetését. ⁴⁸	Nem: valamennyi hitelező (függetlenül attól, hogy a moratórium alá esnek-e) számára általános tiltás van az emiatti felmondásra, ⁴⁹ emellett a teljesítés megtagadására és az adós számára kedvezőtlen módosítására is. ⁵⁰ Moratórium alá eső hitelező pedig az adós napi üzletmenetének folytatásához szükséges szerződést nem mondhatja fel amiatt, hogy az adós nem fizeti meg a moratórium előtt esedékessé vált tartozását. De: az adós egyéb szerződésszegésének jogkövetkezményei alkalmazhatók. ⁵¹	Nem. Szintén nem mondható fel a szerződés amiatt, hogy az adós a moratórium alatt nem fizeti meg a csődeljárás megindítása előtt keletkezett tartozásait. De: az adós egyéb szerződésszegésének jogkövetkezményei alkalmazhatók. ⁵²

³² RKr. 6. § (1), (3) és (4) bek.

³³ Szát. 6. § (1) bek és 12. § (1)–(2) bek. Kissé zavaró módon ehhez képest a 22. §-ban a Szát. következetesen az adós határozatát említi, többek között a bírósághoz az eljárás megindításának érdekében benyújtandó iratok között is.

³⁴ Cstv. 7. § (1) bek. és 8. § (1) bek.

³⁵ RKr. 2. § és 3. § (1) bek.

³⁶ Szát. 3. § (1) bek. 8.

³⁷ RKr. 4. § (4) bek., 7. §, 8. § (4) bek.

³⁸ Szát. 13. § (3) bek., 22. § (1) és (5) bek.

³⁹ Cstv. 7. § (1) bek., 9. § (1) bek. és 10. § (1) bek.

⁴⁰ RKr. 6. § (3) bek. e).

⁴¹ Cstv. 17. § (1) bek.

⁴² RKr. 6. § (3) bek. h), 6. § (4) bek. és 8. § (5) bek. b).

⁴³ Szát. 12. § (1) bek., 12. § (2) bek. g), 12. § (3) bek., 22. § (2) bek. a) és 22. § (5) bek.

⁴⁴ RKr. 10. § (1) és (4) bek.

⁴⁵ RKr. 22. § (3) bek. e).

⁴⁶ Szát. 33. § (3) bek., 36. § (3) bek. és 39. § (2) bek.

⁴⁷ Cstv. 10. § (4) bek. és 18. § (8)–(9) bek.

⁴⁸ RKr. 3. § (2) és (4) bek.

⁴⁹ Az adóssal kötött szerződésben szereplő kikötésre hivatkozással történő visszatartást, teljesítésfelfüggesztést, illetve felmondást említi a törvény. Ez okozhat zavart, hiszen feltehetően a jogalkotó célja az lenne, hogy ezek a magatartások általában tiltva legyenek, nem csak akkor, ha a szerződésben volt ilyen kikötés és arra hivatkozna a szerződéses partner.

⁵⁰ Szát. 35. § (3) bek.

⁵¹ Szát. 35. § (1)–(2) bek.

⁵² Cstv. 11. § (2) bek. h) és 11. § (4) bek.

⁵³ RKr. 5. § (1)–(3) bek.

	Reorganizációs eljárás	Szerkezetátalakítási eljárás	Csődeljárás
III. FIZETÉSKÉPTELENSÉGI SZAKÉRTŐ			
Fizetésektelenségi szakértő elnevezése, személye	Reorganizációs szakértő. Kizárólag a Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság lehet. Bevonhat a felszámoló névjegyzékébe bejegyzett felszámoló szervezetet. ⁵³	Szerkezetátalakítási szakértő (továbbiakban: a szakértő). A felszámoló névjegyzékébe bejegyzett felszámoló szervezetek közül az OBH által vezetett listára felkerült lehet, vagy a Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság. ⁵⁴	Vagyonfelügyelő. A felszámoló névjegyzékébe bejegyzett felszámoló szervezetek közül jelölendő ki. ⁵⁵
Fizetésektelenségi szakértő kijelölése	Jogszabályban meghatározott a személye, de formálisan a bíróság rendeli ki az eljárás elrendeléséről szóló végzésében. ⁵⁶	Bíróság jelöli ki: (i) kérelemre, ha jóváhagyja az adós vagy az érintett hitelezők bizonyos körének szakértő részvételének jóváhagyására irányuló kérelmét úgy, hogy ő(k) jelöli(k) meg annak személyét is, vagy csak kéri(k) a bíróságtól a kijelölést, ⁵⁷ vagy (ii) hivatalból bizonyos esetekben, pl. ha általános moratóriumot rendel el és nincs kijelölt szakértő. ⁵⁸	Bíróság jelöli ki hivatalból, a csődeljárás elrendeléséről szóló végzésben, véletlenszerű kiválasztás alapján. ⁵⁹
Adósnak vagy hitelezőnek van-e befolyása a szakértő személyére, illetve tevékenységi körére?	Nincs.	Lehet (feltéve, hogy jóváhagyja a kérelmet a bíróság), mind az adósnak, mind a hitelezők bizonyos körének azáltal, hogy: (i) kezdeményezhetik a bíróságtól az általuk megjelölt szerkezetátalakítási szakértő részvételét az eljárásban; és (ii) a kérelemben megjelölhetik, hogy milyen feladatai legyenek (ideértve, hogy felügyelje-e az adós gazdasági tevékenységét). ⁶⁰	Nincs.
Fizetésektelenségi szakértő főbb szerepkörrei	A jogszabály állapítja meg: (i) előzetes szakértői vizsgálat (fennáll-e a fenyegető fizetésektelenség, eredményes lehet-e a reorganizáció); ⁶¹ (ii) moratórium megszüntetésének kezdeményezése, ha a vállalkozás nem működik együtt, valótlan adatot közölt, hitelezői érdekeket veszélyeztet stb.; ⁶² (iii) reorganizációs terv egyeztetésében közreműködés; ⁶³ (iv) vezető tisztségviselő jognyilatkozatainak előzetes írásbeli jóváhagyása; ⁶⁴ (v) szakértői vélemény (hitelezők által elfogadott reorganizációs terv alkalmas-e a fizetőképesség helyreállítására és megfelel-e a jogszabályoknak). ⁶⁵	Kormányrendelet állapítja majd meg részletesen ezeket, és kijelöléskor a bíróság jelöli meg. ⁶⁶ Általában: (i) szerkezetátalakítási terv elkészítésében, egyeztetésében, elfogadásában való közreműködés, segítségnyújtás; ⁶⁷ (ii) főszabályként csak az adós szerkezetátalakítási terv tárgyalásával és elfogadásával kapcsolatos intézkedéseit felügyeli; ⁶⁸ (iii) az adós gazdálkodását akkor felügyeli, ha azt az adós vagy az érintett hitelezők bizonyos köre kéri; ⁶⁹ és (iv) szerkezetátalakítási terv kapcsán nyilatkoznia kell, hogy a terv alkalmas a fizetésektelenség elkerülésére, megfelel a jóhiszemű joggyakorlás követelményének és nem diszkriminatív bizonyos hitelezőkre vonatkozóan. ⁷⁰	A jogszabály állapítja meg: (i) adós vagyoni helyzetének felmérése, hitelezők tájékoztatása; ⁷¹ (ii) hitelezői követelések nyilvántartásba vétele, besorolása; ⁷² (iii) adós vagyoni jellegű kötelezettségvállalásainak jóváhagyása; ⁷³ (iv) adós követeléseinek érvényesítésére történő felhívása, annak ellenőrzése; ⁷⁴ (v) jóváhagyása nélkül kötött szerződések és tett jognyilatkozatok megtámadása, jogellenes kifizetések visszakövetelése; ⁷⁵ (vi) egyezségi tárgyaláso(ko)n való részvétel, csődegyezés jogszabályoknak való megfelelés szempontjából történő véleményezése. ⁷⁶ Gyakorlatban erősen függ adott vagyonfelügyelő hozzáállásától, aktivitásától.

⁵⁴ Szát. 23. § (1)–(3) bek.

⁵⁵ Cstv. 10. § (1) bek.

⁵⁶ RKr. 5. § (2) bek., 8. § (5) bek. e).

⁵⁷ Szát. 27. § (1)–(2) bek. és 28. § (1) bek.

⁵⁸ Szát. 29. § (1)–(2) bek.

⁵⁹ Cstv. 10. § (1) bek. és 13. § (1) bek.

⁶⁰ Szát. 27. § (1)–(2) bek.

⁶¹ RKr. 9. §

⁶² RKr. 10. § (3) bek.

⁶³ RKr. 11. § (1) bek.

⁶⁴ RKr. 11. § (3) bek.

⁶⁵ RKr. 14. §

⁶⁶ Szát. 25. § (2) bek. A jelen cikk megírásának idején még nem jelent meg a vonatkozó Kormányrendelet.

⁶⁷ Szát. 25. § (1) bek. a) és b).

⁶⁸ Szát. 25. § (1) bek. c).

⁶⁹ Szát. 26. § (1) bek.

⁷⁰ Szát. 46. § (3) bek.

⁷¹ Cstv. 13. § (3) bek. a).

⁷² Cstv. 13. § (3) bek. b) és 14. § (1) bek.

⁷³ Cstv. 13. § (3) bek. c).

⁷⁴ Cstv. 13. § (3) bek. d).

⁷⁵ Cstv. 13. § (3) bek. e).

	Reorganizációs eljárás	Szerkezetátalakítási eljárás	Csődeljárás
Felmondhatja-e az adós szerződéseit?	Nem.	Nem.	Nem.
Megtámadhatja-e az adós szerződéseit, illetve jognyilatkozatait?	Nem.	Nem.	Igen: azokat, amelyeket az adós vagyonfelügyelői jóváhagyás nélkül kötött, illetve tett. ⁷⁷
Fizetése képtelenségi szakértő felmentése	A szakértő személyének jogszabályi meghatározottsága miatt nem értelmezhető. Legfeljebb másik természetes személy szakértő kijelölésére kötelezheti bizonyos esetekben a bíróság a Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságot a saját berkein belül. ⁷⁸	Bíróság által történhet a kijelölés megszüntetése: (i) kérelemre: adós, a szakértő vagy bármely érintett hitelező kérheti, indoklással; ⁷⁹ vagy (ii) hivatalból. ⁸⁰	Bíróság által, kifogás alapján vagy hivatalból történhet. Vagyonfelügyelő esetén a felmentés csak a törvényben meghatározott okok (pl. súlyos vagy ismétlődő jogszabálysértés, kizáró vagy összeférhetlenségi ok fennállta) esetén történhet. ⁸¹
Egyéb jogorvoslati lehetőségek, felelősségi kérdések a fizetése képtelenségi szakértő kapcsán	Kártérítési kötelezettség: ha egy későbbi felszámolási eljárás során bebizonyosodik, hogy bizonyos kötelezettségei teljesítésével ok nélkül késlekedett, vagy hitelezőt előnyben részesített. ⁸²	Pénzbírság: ha bíróság által előírt adatszolgáltatási, iratbenyújtási kötelezettségének nem, vagy késedelmesen tesz eleget, vagy valótlan adatokat szolgáltat. ⁸³	Kifogás: jogszabálysértő vagy a hitelezők, illetve más személy jogos érdekét sértő vagyonfelügyelői tevékenység vagy mulasztás esetén. ⁸⁴ Egyebekben a törvény a vagyonfelügyelő polgári jog szabályai szerinti kártérítési felelősségére utal. ⁸⁵
Fizetése képtelenségi szakértő szerepe az eljárás kimenetelében	Jelentős: akár az előzetes, akár a „végső” szakvéleményben kimondhatja, hogy nem alkalmas a reorganizációra a terv, illetve a vállalkozás. ⁸⁶	Ha szakértő került kirendelésre az eljárásban, akkor a szerkezetátalakítási terv kapcsán nyilatkoznia kell, hogy a terv alkalmas a fizetése képtelenség megakadályozására, a működőképesség helyreállítására, valamint megfelel a jóhiszemű joggyakorlás követelményeinek, és nem tartalmaz az érintett hitelezők összességére vagy egyes hitelezői osztályokra vonatkozóan nyilvánvalóan és kirívóan méltánytalan rendelkezéseket. ⁸⁷ Alá is kell írnia a tervet. ⁸⁸ Ugyanakkor nem feltétlenül kötelező szakértő részvétele az eljárásban.	Az elfogadott csődegyezség kapcsán nyilatkoznia kell, hogy az megfelel-e a törvényben foglaltaknak: értelemszerűen negatív tartalmú nyilatkozat esetén a bíróság nem hagyja jóvá az egyezséget. ⁸⁹
IV. HITELEZŐK			
Hitelezők körének meghatározása	Mindenképpen részt vesznek az eljárásban: (i) akivel szemben lejárt tartozása van a vállalkozásnak; (ii) a vállalkozásnak hitel nyújtó pénzügyi intézmény bizonyos feltételekkel; és (iii) az eljárás során átmeneti vagy új finanszírozást nyújtó hitelezők. ⁹⁰ Ezen túl a vezető tisztségviselő jelöli meg az előterjesztésben a bevonni kívánt további hitelezőket. ⁹¹	A vezető tisztségviselő foglalja össze az előterjesztésben a hitelezői követeléseket, valamint jelöli meg a bevonni nem kívánt hitelezői követeléseket (indoklással). ⁹²	Egyrészt törvény által meghatározott, kik minősülhetnek hitelezőnek az eljárásban. ⁹³ Másrészt ténylegesen azok fognak hitelezőkként részt venni, akik határidőben bejelentették a követelésüket, befizették a nyilvántartásba vételi díjat és a vagyonfelügyelő visszaigazolta őket. ⁹⁴
Követelések elismeréséről, besorolásáról ki dönt?	Vállalkozás döntéshozó szerve dönt az elismerésről. ⁹⁵	Az adós. De: Az adós a besorolás jóváhagyása iránt kérelmet „terjeszthet” elő a bíróságnál, ⁹⁶ illetve a hitelező is támadhatja a saját vagy másik hitelező besorolását. ⁹⁷	Vagyonfelügyelő, az adós bevonásával. ⁹⁸

⁷⁶ Cstv. 14. § (2) bek. és 21. § (2) bek.

⁷⁷ Cstv. 13. § (3) bek. e).

⁷⁸ RKr. 5. § (6) bek.

⁷⁹ Szát. 31. § (2) bek.

⁸⁰ Szát. 31. § (1) és (6) bek.

⁸¹ Cstv. 13. § (1) bek. A felszámolási eljárástól eltérően a csődeljárásban nincs az a lehetőség, hogy a hitelezők egy alkalommal, indok megjelölése nélkül, meghatározott időpontig, meghatározott arányban kérhetik a felmentést.

⁸² RKr. 5. § (8) bek. és 12. § (6) bek.

⁸³ Szát. 17. § (2) bek.

⁸⁴ Cstv. 15. § (3) bek.

⁸⁵ Cstv. 15. § (1) bek.

⁸⁶ RKr. 9. § (3)-(4) bek., 14. § (2) és (4) bek.

⁸⁷ Szát. 46. § (3) bek.

⁸⁸ Szát. 53. §

⁸⁹ Cstv. 14. § (2) bek.

⁹⁰ RKr. 13. § (1) bek.

⁹¹ RKr. 6. § (3) bek. f).

⁹² Szát. 12. § (2) bek. c).

⁹³ Cstv. 3. § (1) bek. c).

⁹⁴ Cstv. 10. § (2) bek. f), 12. § (2) bek., 14. § (1) bek. és 18. § (4) bek.

⁹⁵ RKr. 6. § (5) bek.

⁹⁶ Szát. 44. § (3) bek. Bizonytalanságra adhat okot a gyakorlatban, hogy ez csak lehetőségként került szabályozásra, és az sem világos, hogy mi történik, ha ezzel nem él az adós.

⁹⁷ Szát. 44. § (1) bek.

⁹⁸ Cstv. 12. § (2) bek. és 14. § (1) bek.

	Reorganizációs eljárás	Szerkezetátalakítási eljárás	Csődeljárás
Hitelezői „kategóriák” (osztályok)	Besorolásról, illetve hitelezői osztályokról nem szól a szabályozás.	(i) Biztosított követelés; ⁹⁹ (ii) Gazdasági tevékenységhez kapcsolódó követelés (ideértve a nem biztosított átmeneti vagy új finanszírozást is); ¹⁰⁰ (iii) Egyéb követelés; ¹⁰¹ és (iv) Az adós „érdekkörében álló” ügyletből származó követelés. ¹⁰²	Moratórium alól mentes követelések, valamint a határidőben bejelentett, biztosított és nem biztosított követelések, ezen belül külön-külön: (i) elismert, nem vitatott követelés; (ii) vitatott követelés; (iii) követelés, amelynek jogosultja az adóssal a Csődtörvényben meghatározott kapcsolatban álló személy, illetve szervezet; (iv) tartozásátvállalásból, illetve engedményezés kapcsán a Csődtörvényben meghatározott feltételekkel eredő követelés. ¹⁰³
Biztosított hitelezőkre vannak-e speciális rendelkezések?	(i) Biztosítékul szolgáló vagyontárgyak nem idegeníthetők el és nem terhelhetők meg; ¹⁰⁴ (ii) Nyilvános eljárásnál a reorganizációs tervben a biztosítékkal rendelkező hitelezők részére minimum kielégítési arányt ír elő a szabályozás (ez a tőkekövetelés 75%-a, míg más hitelezőknél ez egyébként csak 60%). ¹⁰⁵	(i) Biztosított (érintett) hitelező kérelmezheti a megjelölt szerkezetátalakítási szakértő kijelölését; ¹⁰⁶ (ii) Zálogjoggal terhelt vagyon elidegenítése a zálogjogosult előzetes írásbeli engedélyével történhet; ¹⁰⁷ (iii) Zálogjog, bejegyzett biztosítéki célú engedményezés és vételi jog, valamint faktoring jogosultjának előzetes írásbeli jóváhagyásával köthető a rendes gazdálkodás körét meghaladó szerződés, ideértve a már létrejött szerződés alapján történő teljesítést is. ¹⁰⁸	Annyiban igen, hogy külön hitelezői osztályt képeznek a biztosított és a nem biztosított hitelezők, amelynek a szavazásnál van jelentősége (mind az egyezség jóváhagyásához, mind a moratórium meghosszabbításához szükséges mindkét kategóriában az előírt arányú jóváhagyás). ¹⁰⁹
Biztosítékok érvényesíthetősége a moratórium alatt	A csődeljárás alatti moratóriumra vonatkozó szabályok alkalmazandók. ¹¹⁰	Moratórium hatálya alá eső követelések biztosítékai nem érvényesíthetők (kivéve a csődeljárás moratóriuma szerinti szabályozással megegyező körben az óvadékot). A biztosítékok „külön kötelezettjeivel” szembeni érvényesítésre is vonatkozik az érvényesítés tilalma (nem csak az adósra). ¹¹¹	Nem érvényesíthető: (i) az adós vagyonán fennálló zálogjog (kivéve bizonyos körben az óvadékot), (ii) csődeljárás kezdő időpontja előtt kikötött biztosíték. ¹¹² Dologi kötelezettre, illetve egyéb harmadik személy biztosítéknyújtóra azonban nem vonatkozik a tiltás.
V. REORGANIZÁCIÓS TERV, ILLETVE EGYEZSÉG FŐBB JELLEMZŐI			
Tartalmának szabályozása	Kötelező elem: végrehajtásra szabott határidő meghatározása (legfeljebb két év). Egyebekben példálózó jellegű szabályozás. ¹¹³	Viszonylag részletes felsorolás a minimálisan elvárt tartalmi elemeket illetően. Kifejezetten tartalmazza annak lehetőségét, hogy az eljárásban egyébként félként nem szereplő személyek (adós tulajdonosai, kapcsolt vállalkozásai vagy harmadik személyek) csatlakozhatnak a szerkezetátalakítási tervhez. ¹¹⁴	Alapelvei szintű (jóhiszemű joggyakorlás követelménye, egyes hitelezők, illetve csoportok diszkriminációjának tilalma), de konkrét tartalmat illetően példálózó jellegű szabályozás. ¹¹⁵
Hitelezők általi elfogadás hogyan történik?	A moratórium ideje alatt folyamatosan történik az „elfogadtatás” (nincs előírva, hogy egyidejű szavazásra lenne szükség). Valamennyi, eljárásba bevont hitelezőnek jóvá kell hagynia. ¹¹⁶ Nyilvános eljárásnál ez 75%. ¹¹⁷	Személyes megjelenéssel hitelezői ülésen vagy ülés tartása nélküli határozathozattal történhet. ¹¹⁸ A szavazati joggal rendelkező érintett hitelezők számszerű többsége kell, hogy elfogadja minden hitelezői osztályban, valamint az adott hitelezői osztályban leadható összes szavazatszámhoz viszonyított szavazattöbbség is szükséges. ¹¹⁹	Csak szabályszerűen összehívott egyezségi tárgyalás keretein belül történhet. A szavazati joggal rendelkező hitelezők egyszerű többsége kell hogy elfogadja, mind a biztosított, mind a nem biztosított hitelezői osztályban. ¹²⁰

⁹⁹ Szát. 42. § és 43. § (1) bek.¹⁰⁰ Szát. 42. § és 43. § (2) bek.¹⁰¹ Szát. 42. § és 43. § (4) bek.¹⁰² Szát. 42. § és 43. § (3) bek.¹⁰³ Cstv. 12. § (2)–(4) bek.¹⁰⁴ RKr. 13. § (5) bek.¹⁰⁵ RKr. 22. § (7) bek.¹⁰⁶ Szát. 27. § (1) bek.¹⁰⁷ Szát. 12. § (8) bek.¹⁰⁸ Szát. 26. § (2) bek. c).¹⁰⁹ Cstv. 12. § (2) bek., 18. § (8)–(9) bek. és 20. § (1) bek.¹¹⁰ RKr. 10. § (1) bek.¹¹¹ Szát. 34. § (6) bek. b).¹¹² Cstv. 11. § (2) bek. d) és 11. § (3) bek.¹¹³ RKr. 13. § (3)–(4) bek. és (6) bek.¹¹⁴ Szát. 46. § és 47. § (1)–(2) bek.¹¹⁵ Cstv. 19. § (1) bek. és 20. § (1a) bek.¹¹⁶ RKr. 13. § (7) bek. és 14. § (1) bek.¹¹⁷ RKr. 22. § (7) bek.¹¹⁸ Szát. 48. § (2) bek., 49. § és 50. §¹¹⁹ Szát. 52. § (2) bek.¹²⁰ Cstv. 17. § (1) bek., 18. § (1) bek. és 20. § (1) bek.

	Reorganizációs eljárás	Szerkezetátalakítási eljárás	Csődeljárás
Leválasztás alkalmazható-e?	Igen. ¹²¹	Nem.	Nem.
Elfogadott terv utólagos ellenőrzésének lehetősége	Kötelezően előírt: a vállalkozás félévente, illetve lényeges változás esetén haladéktalanul beszámol a bevont hitelezőknek. ¹²² Opcionális: reorganizációs szakértőre bízhatják a hitelezők az ellenőrzést (ekkor ő számol be a hitelezők és a döntéshozó szerv felé). ¹²³	Nem szól róla a szabályozás.	Opcionális tartalmi elemként említi csak a törvény. ¹²⁴
VI. BÍRÓSÁG			
Eljáró bíróság	Fővárosi Törvényszék, kizárólagos illetékességgel. ¹²⁵	Fővárosi Törvényszék, kizárólagos illetékességgel. ¹²⁶	Adós székhelye szerint illetékes törvényszék. ¹²⁷
Főbb szerepkörök	Inkább formális, például az alábbiak kapcsán: (i) eljárás elrendelése; ¹²⁸ (ii) moratórium elrendelése és esetleges meghosszabbítása; ¹²⁹ (iii) moratórium megszüntetése; ¹³⁰ (iv) reorganizációs terv jóváhagyása és az eljárás befejezése; ¹³¹ (v) reorganizációs terv jóváhagyásának megtagadása és az eljárás megszüntetése. ¹³²	Érdemibb szerepkörök, például az alábbiak kapcsán: (i) eljárás megindítása; ¹³³ (ii) szerkezetátalakítási szakértő részvételének jóváhagyása, kérelemre vagy hivatalból történő kijelölése; ¹³⁴ (iii) szakértő kijelölésének megszüntetése; ¹³⁵ (iv) általános vagy korlátozott moratórium elrendelése, meghosszabbítása; ¹³⁶ (v) hitelezői követelések besorolásának felülvizsgálata; ¹³⁷ (vi) szerkezetátalakítási terv vizsgálata, jogszabálysértő terv „kijavításra” való visszaküldése, terv jóváhagyása vagy elutasítása. ¹³⁸	Érdemibb szerepkörök, például az alábbiak kapcsán: (i) eljárás megindítása; ¹³⁹ (ii) vagyonfelügyelő kirendelése; ¹⁴⁰ (iii) moratórium meghosszabbítása; ¹⁴¹ (iv) szankciók alkalmazása a vezető tisztségviselővel szemben; ¹⁴² (v) vagyonfelügyelővel szembeni kifogás elbírálása; ¹⁴³ (vi) csődegyezség, reorganizációs terv vizsgálata, jóváhagyása vagy elutasítása; ¹⁴⁴ (vii) csődeljárás megszüntetése esetén a fizetési képtelenség hivatalból történő megállapítása és felszámolás elrendelése. ¹⁴⁵
Reorganizációs terv, illetve egyezség vizsgálatának szempontjai	Sem formai, sem tartalmi, érdemi vizsgálat nem történik: a bíróság a reorganizációs szakértő véleménye alapján hagyja jóvá vagy utasítja el a reorganizációs tervet. ¹⁴⁶	Formális szempontok vizsgálata mellett tartalmi vizsgálat is (egyenlő bánásmód elve megvalósult-e, minimum követelmények szerepelnek-e a tervben), ideértve a gazdasági szempontot is (átmeneti vagy új finanszírozáshoz kapcsolódó előnyök arányosak-e az adósnak nyújtott forrásokkal). ¹⁴⁷ Jelentős újítás, hogy a bíróság előtti szakaszban bizonyos feleknek és harmadik személyeknek, illetve az adósnak is lehet még „beleszólása”: (i) A bíróság a szerkezetátalakítási tervet nem támogató hitelezőt, illetve bizonyos feltételek esetén az adós tőketulajdonosait felhívja ellenirat benyújtására; ¹⁴⁸ (ii) Ha a terv vagy egyéb benyújtott okirat nem felel meg a feltételeknek, de a jogszabálysértés orvosolható (akár a terv újbóli egyeztetésével, elfogadtatásával), a bíróság visszaadja orvoslásra az adósnak. ¹⁴⁹	Az egyezség jogszabályokban foglaltaknak történő megfelelését vizsgálja a bíróság. Ez a formális szempontok mellett tartalmi vizsgálatot is jelent, mert a Csődtörvény előírja a jóhiszemű joggyakorlás követelményét és a diszkrimináció tilalmát is. ¹⁵⁰

121 RKr. 13. § (3) bek.

122 RKr. 17. § (1)–(2) bek.

123 RKr. 17. § (3) bek.

124 Cstv. 19. § (1) bek.

125 RKr. 4. § (2) bek.

126 Szát. 13. § (2) bek.

127 Cstv. 6. § (1) bek.

128 RKr. 7. §, 8. § (4) bek.

129 RKr. 10. § (1) és (4) bek.

130 RKr. 10. § (3) bek.

131 RKr. 14. § (3) bek., 15. § (1)–(3) bek.

132 RKr. 14. § (4) bek.

133 Szát. 22. §

134 Szát. 23. § (1) bek., 27–29. §, 60. §

135 Szát. 31–32. §

136 Szát. 33. §, 38. §

137 Szát. 44. § (1) bek.

138 Szát. 56. §, 61. §

139 Cstv. 9. § (1) bek.

140 Cstv. 10. § (1) bek.

141 Cstv. 18. § (11)–(12) bek.

142 Cstv. 9. § (10) bek., 11. § (7)–(8) bek., 13. § (2) bek.

143 Cstv. 15. § (3) bek.

144 Cstv. 21/A. § (2)–(3) bek.

145 Cstv. 21/B. §

146 RKr. 14. §

147 Szát. 56. § (2) bek.

148 Szát. 56. § (1) bek.

149 Szát. 56. § (8) bek.

150 Cstv. 21/A. § (3) bek.

	Reorganizációs eljárás	Szerkezetátalakítási eljárás	Csődeljárás
Bíróság döntései az eljárás megszüntetése kapcsán	Eljárás megszüntetéséről csak a bíróság dönthet: (i) ha reorganizációs terv jóváhagyását megtagadja (szakértő véleménye alapján); ¹⁵¹ (ii) bizonyos további esetekben (például, ha végrehajtást rendeltek el a vállalkozással szemben). ¹⁵²	Eljárás megszüntetéséről csak a bíróság dönthet: (i) a szerkezetátalakítási terv jóváhagyását megtagadja (ekkor a szerkezetátalakítás meghiúsul); ¹⁵³ (ii) bizonyos további esetekben (például, ha 365 nap elteltével sincs érintett hitelezők által elfogadott és jóváhagyásra bírósághoz benyújtott szerkezetátalakítási terv). ¹⁵⁴	Eljárás megszüntetéséről csak a bíróság dönthet: (i) ha egyezség nem jött létre vagy nem felel meg a jogszabályokban foglaltaknak; ¹⁵⁵ (ii) bizonyos további esetekben. ¹⁵⁶
VII. EGYÉB SZEMPONTOK			
Vállalkozás/adós dönthet-e egyoldalúan az eljárás befejezéséről?	Igen: a bíróságtól kérheti az eljárás befejezését, és a bíróság fog végzést hozni róla. ¹⁵⁷	Kifejezetten nincs benne a Szát.-ban, de a Pp. alapján elállhat az adós, hiszen ő az ügy ura. ¹⁵⁸	Nem: csak sikeres csődegyezséggel lehet „kijönni” az eljárásból.
Eljárás megszüntetése esetén átfordul-e felszámolásba?	Nem. ¹⁵⁹	Nem.	Igen. ¹⁶⁰
„Megmentő” finanszírozás kapcsán vannak-e speciális rendelkezések?	Igen. A vállalkozás működéséhez vagy a reorganizációs terv végrehajtásához átmeneti vagy új finanszírozást nyújtó hitelezők bevonásra kerülnek az eljárásba. ¹⁶¹ Előnyök egy későbbi felszámolási eljárásban: (i) korlátozott körben támadható meg az átmeneti vagy új finanszírozásról szóló megállapodás, ha az a jóváhagyott reorganizációs tervben szerepelt; ¹⁶² és (ii) felszámolási költségként kerül kielégítésre, azok között is elsőként (ha egy éven belül jogerősen elrendelték a felszámolást). ¹⁶³	Igen, részletes szabályozás van, például az alábbiakra kiterjedően: (i) ha a szerkezetátalakítási szakértő az adós gazdálkodását is ellenőrzi, akkor ő ellenőrzi az átmeneti vagy új finanszírozás feltételeit is; ¹⁶⁴ és (ii) bíróság vizsgálja az érintett hitelezők által elfogadott szerkezetátalakítási terv esetén, hogy a finanszírozónak az adós által nyújtott jogok „arányosak-e” az adós által kapott forrásokkal. ¹⁶⁵ Előnyök egy későbbi felszámolási eljárásban: ¹⁶⁶ (i) új vagy átmeneti finanszírozás, illetve a szerkezetátalakítási tervre vonatkozó tárgyalásokhoz haladéktalanul szükséges, észszerű költségek megfizetése kapcsán az adós későbbi fizetése képtelensége esetén korlátozott a megtámadás, illetve semmisség esetköre, valamint a finanszírozó felelősségre vonása; ¹⁶⁷ és (ii) kielégítési sorrendben előre kerül (de nincs ún. „szuper-prioritás”). ¹⁶⁸	Nincsenek.
Nyilvános eljárásra vonatkozó eltérések	A csődeljárás szabályaira vonatkozó rendelkezések alkalmazandók, bizonyos eltérésekkel, ¹⁶⁹ például: (i) az ideiglenes fizetési haladék napján lejárt követeléssel rendelkező hitelezőket kell bevonni (bizonyos kivételekkel, pl. munkabér-követelések jogosultjai); ¹⁷⁰ (ii) a moratórium hossza 170 nap és csak a fentiek szerint bevont hitelezőkre vonatkozik, és csak ezek szavaznak a reorganizációs tervről is; ¹⁷¹ és (iii) hitelezői osztályok nem kerülnek kialakításra. ¹⁷²	Maga a törvény határozza meg az eltéréseket, például: (i) valamennyi hitelező részt vesz az eljárásban; ¹⁷³ és (ii) ideiglenes (általános) moratórium esetén a Céggközlönyben történő közzétételtől számított 30 napos jogvesztő határidő van a követelés bejelentésére. ¹⁷⁴	Nem értelmezhető, mert kizárólag nyilvános lehet. ¹⁷⁵

151 RKr. 14. § (4) bek.

152 RKr. 16. § (1) bek.

153 Szát. 8. § db).

154 Szát. 14. § (5) bek.

155 Cstv. 21/B. §

156 Cstv. 9. § (9) bek.

157 RKr. 16. § (1) bek. e).

158 Pp. 241. § (1) bek. a).

159 RKr. 16. § (5) bek.

160 Cstv. 21/B. §

161 RKr. 13. § (1) bek.

162 RKr. 20. § (1) bek.

163 RKr. 20. § (2) bek.

164 Szát. 26. § (2) bek. af).

165 Szát. 56. § (2) bek. g). Nem világos ugyanakkor, mi a jogkövetkezménye a finanszírozási megállapodásra nézve annak, ha akár a szerkezetátalakítási szakértő, akár a bíróság bármilyen szabálytalanságot tár fel.

166 Ezek az előnyök is csak bizonyos feltételekkel illetik meg az átmeneti, illetve új finanszírozás nyújtóját.

167 Szát. 65. § (1)–(3) bek.

168 Szát. 65. § (5) bek.

169 RKr. 22. § (3)–(9) bek.

170 RKr. 22. § (3) bek. b).

171 RKr. 22. § (3) bek. e) és h).

172 RKr. 22. § (6) bek.

173 Szát. 36. § (1) bek.

174 Szát. 37. § (4) bek.

175 Cstv. 9. § (1)–(2) bek., 10. § (1) bek.

	Reorganizációs eljárás	Szerkezetátalakítási eljárás	Csődeljárás
Egyéb jellegzetességek	–	<p>(i) Korai előrejelző eszközöket, vagyis olyan módszertani útmutatásokat és egyéb szolgáltatásokat kell online elérhetővé tennie a Kormánynak, amelyek segítenek a vállalkozásoknak felismerni az indokolatlan üzleti kockázatokat és elkerülni a pénzügyi nehézségeket.¹⁷⁶</p> <p>(ii) Kötelező felelősségbiztosítást ír elő a szerkezetátalakítási szakértőnek.¹⁷⁷</p> <p>(iii) Ün. „hitelezők legjobb érdekei módszertani teszt” bevezetése.¹⁷⁸</p> <p>(iv) Kifejezetten megengedett, hogy pl. adó- és más köztartozás behajtására jogosult szervezet a szerkezetátalakítási tervben fizetési könnyítést adjon vagy követeléséről részben vagy egészben lemondjon.¹⁷⁹</p>	–

¹⁷⁶ Szát. 5. §

¹⁷⁷ Szát. 23. § (6) bek., 24. § (1) bek. a).

¹⁷⁸ Szát. 3. § (1) bek. 11. alpont, 57. § (1)–(2) bek., 61. § (1) bek.

¹⁷⁹ Szát. 47. § (3) bek.

dr. Pataki Gabriella

Közbeszerzés modul

A Jogtár-kiegészítés egy bármikor, bárhol elérhető és személyre szabható speciális közbeszerzési jogi szakmai adatbázisként segíti a közbeszerzésekkel foglalkozó szakemberek munkáját.

Akció!

Ha most rendel 1 vagy 2 éves Közbeszerzés Modul Plusz előfizetést, Kbt. nagykommentárt és Magyarázat az Európai Unió közbeszerzési jogához könyveket kap ajándékba!

shop.wolterskluwer.hu

Kriptoaluta, kriptopénz – a szabályozási kihívások aktuális kérdéseiről

Idén szeptemberben indítja útjára Mesterséges intelligencia és technológiai jogi szakjogász és jogi szakokleveles szakember képzését az ELTE ÁJK Jogi Továbbképző Intézete. A képzés igyekszik megfelelni a folyamatosan változó tématerület kihívásainak, új kérdéseinek, és erre mindenképpen garanciát jelent többek között az oktatók szaktudása is. Dr. Menyhárd Attila egyetemi tanár, a képzés szakmai felelőse egy mesterséges intelligencia kutatással foglalkozó, karokon átívelő munkacsoportot is vezet.

► Elképzelhető-e az, hogy a mesterséges intelligencia egyszer csak a fejünkre nő és átveszi felettünk az uralmat?

Régóta léteznek már ilyen víziók, de nem gondolom, hogy ez valójában meg is történne. Akárhogyan is definiáljuk a MI-t, tévedés azt az emberi intelligenciával összevetni. Általánosan elterjedt nézet, hogy mivel úgy gondoljuk, hogy az ember intelligens lény, a MI – az emberhez hasonlóan – is az. Tehát tulajdonképpen antropomorfizáljuk, miközben erre semmi okunk nincsen. A MI mindig egy gép, amelyik adatokból, algoritmusokból és számítási kapacitásokból áll. Bár igaz az, hogy képes az emberi agyhoz hasonló funkciók végzésére, és időnként akár ponto-

sabb eredményre is tud jutni, de ebből még nem következik az, hogy bármilyen módon emberinek kellene tekintenünk. Azonban azt is meg kell jegyeznünk, hogy ma már léteznek olyan neurális hálók, amelyeknek a programozói sem tudják megmondani, hogy milyen eredményre fog jutni a program. Az ezzel foglalkozók úgy tartják, hogy ezek a neurális hálók kezdenek valós döntésekhez hasonlítani. Ezért a jelenlegi szabályozási környezet az átláthatóság és a magyarázhatóság elvárásait támasztja ezen a területen. Komoly kérdés azonban, hogy meg lehet-e magyarázni egy olyan valamit, amivel kapcsolatban még a programozója sem tudja megmondani, hogy milyen végeredményre jut majd.

► Sokan sokféleképpen igyekeznek definiálni, hogy mi is a kriptoaluta és a kriptopénz. Módosítható-e a jelenlegi társadalmi megállapodás a pénz mibenlétéről ezek fényében, és hol helyezi el a polgári jog ezeket a fizetőeszközöket a saját rendszerében?

A pénzt a jog a megjelenési formája felől ragadja meg. A készpénz azonban csupán az értékmérő hordozója, a pénzt leginkább egy absztrakt társadalmi terméként lehet értelmezni. A kérdés az, hogy a társadalmi megállapodás azonos-e azzal, amit a jog szabályoz. Ha azt gondoljuk, hogy pénz csak az a fizetőeszköz lehet, amiről az állam mondja ki, hogy az, akkor abban az esetben, ha változik a társadalmi konszenzus, ilyen változásnak a lehetőségét az államnak kell megfontolnia. Ha ennél szélesebb körben értelmezzük ezt a megállapodást, akkor máris megnyílik a lehetőség a módosítására. De fel kell tennünk azt a kérdést, hogy akarjuk-e ezt. A kriptoaluták esetében az elsődlegesen vizsgálendő aspektus az, hogy a jog tudomást vehet-e róluk egyáltalán. Témánkat a Bitcoinra korlátozva emelem ki azt a tulajdonságot, hogy ez a fizetőeszköz nincs személyhez kapcsolva. Egy kriptografikus kódról van szó, melynek esetében nagyon nehezen azonosítható be, hogy ki is a tulajdonosa. Ez teljes egészében ellentmond annak a tendenciának, hogy a jog nem csupán azt akarja tudni, hogy ki a tulajdonosa egy vagyoni értéknek, hanem azt is, hogy ki van mögötte, hiszen erről szól például az egész pénzügyi szabályozás. Ha a Bitcoin lefoglalható és egy bírósági árverésen értékesíthető, vagy odaadható a hitelezőnek, akkor a jog nem teheti meg, hogy nem vesz erről tudomást. Ha valaki eladja a Bitcoinját, akkor adóköteles jövedelme keletkezik, ezért egy részét mindenképp elveszíti. A közjegyzők sokat foglalkoznak például azzal a kérdéssel is, hogy ha a hagyatékban Bitcoin van, akkor azt át kellene tudni adni valahogyan az örökösnek.

► **A bitcoin örökölhető?**

Szerintem igen, és erről nem is folyik vita. A probléma az, hogy valójában elérhető-e. Az örökösöknek ismerniük kell a hozzá tartozó kódot, mert különben nem adható át a számukra. Egy közjegyző kollégánk ezt a helyzetet ahhoz hasonlította, mint amikor tudjuk, hogy az örökgyónak van egy láda pénze, de nem tudjuk, hogy az hová van elrejtve. A közjegyző átadhatja ugyan az ilyenfajta örökséget, de lehet, hogy a hozzáférés nincs meg hozzá, vagy nem igazolható, hogy az az örökgyóé.

Ha a Bitcoin lefoglalható és egy bírósági árverésen értékesíthető, vagy odaadható a hitelezőnek, akkor a jog nem teheti meg, hogy nem vesz erről tudomást.

► **Ha jól gondolom, a jogi szabályozás egyik fő feladata az lenne, hogy egy biztonságos környezetet tudjon teremteni. Nagyon változóak az árfolyamok, sok kockázat mutatkozik ezen a területen.**

A jó hír és a rossz hír ebben az esetben ugyanaz. Jó hír, hogy nincs központi kontroll, ugyanakkor ugyanez a hátulütője is ennek a dolognak. Nem vehetik el tőlünk a kriptopénzünket központi akarattal, de ha elveszik tőlünk, akkor nem tudunk hová fordulni, mert nincs közvetítő beiktatva a rendszerbe. Az mindenképpen téves gondolat egy társadalomban, hogy pusztán tehernek éljük meg a pénzügyi intézményrendszert, és egy tranzakcióban csak annak a költségét látjuk. A közvetítő beiktatása a rendszerbe ilyenkor egyfajta felelősséget és garanciát is jelent. Mindazonáltal azt gondolom, hogy a jelenlegi helyzet az, hogy létezik egy vagyoni elem, és egy bizonyos kör szeretné, ha ez pénzként működne, de ebből véleményem szerint még egyáltalán nem következik az, hogy pénzként is kell tekintenünk rá. Nem tartom feltétlenül szükségesnek, hogy ez szabályozás alá kerüljön, nem származnak ebből feltétlenül társadalmi előnyök. A pénz egyébként nem feltétlenül kötődött mindig az államhoz, voltak olyan időszakok, amikor léteztek magánpénzek, és ezzel is jól működött a társadalom.

► **Felvet-e valamilyen problémát az, hogy a Bitcoin csak meghatározott darabszámban létezhet?**

Nem, ez inkább az előnye ennek a fizetőeszköznek. Az árfolyam jelenleg mélyponton van, és nagyon kockázatos befektetési eszköznek minősül. A végessége egyfajta garancia arra, hogy ez a fizetőeszköz nem fog bezuhanni.

Ha a bitcoin vagy a kriptovaluták rendszerét átalakítanák úgy, hogy nagyon pontosan lehessen tudni, hogy a tranzakciók mögött pontosan kik állnak, akkor épp a lényegüket veszítenék el, hiszen akkor kellene egy központi rendszer, amely ezt kontrollálná.

► **Sokan gondolják úgy, hogy a gazdaság fehéritését szolgálják ezek a fizetőeszközök.**

Ez akkor lenne igaz, ha ez a rendszer mindig nyilvántartaná a személyeket, azonban csak a kódok nyilvántartása történik meg. Ugyan a blockchain rendszerek könyvelik a tranzakciókat, és ez egy nagyon komoly vívmány, mert informatikailag megbízhatóan is működik, de ettől még a bitcoin tulajdonosát nem tudjuk megállapítani. Van, ahol ingatlan-nyilvántartást is helyeznek már blockchain alapra, az MNB kezdeményezésére hazánkban is fejlesztenek ilyen rendszert. Digitális pénzt is elkezdtek kibocsátani a jegybankok. Ha a bitcoin vagy a kriptovaluták rendszerét átalakítanák úgy, hogy nagyon pontosan lehessen tudni, hogy a tranzakciók mögött pontosan kik állnak, akkor épp a lényegüket veszítenék el, hiszen akkor kellene egy központi rendszer, amely ezt kontrollálná. Végeredményben azt a kérdést kell föltennünk a téma kapcsán, hogy vajon akarunk-e magánpénzt.

dr. Rác Anna

Freepik.com

Az EJEB online térben elkövetett személyiségi jogsértéseket érintő gyakorlatáról

Az Emberi Jogok Európai Bírósága és az internet jogalkalmazói szemmel*

A tanulmány célja** a jogalkalmazók számára rövid áttekintést nyújtani az Emberi Jogok Bírósága szerteágazó gyakorlatának arról a szeletéről, amely kifejezetten az online térben megvalósult személyiségi jogsértéseket érinti. Ebből következően elsősorban azoknak a jogeseteknek, illetve vizsgálati szempontoknak a bemutatására koncentrálna, amelyek az internet szerepéből és a közösségi kommunikációból fakadó sajátosságokat tükrözik. Nem terjed ki azokra a jogesetekre, amelyekben az internetes felületnek az értékelésben nincs jelentősége, az online platformtól függetlenül megfogalmazott elvekre és tesztekre pedig csak korlátozottan, a döntések értékeléséhez szükséges mértékben tér ki. A feladat jellegére figyelemmel igyekszünk a jogalkalmazás szempontjából fontos kérdésekre rávilágítani, a kritikai értelmezés ezért inkább háttérbe szorul.

1. Alapvető jogi rendelkezések

Témánk szempontjából az alapvető jogi rendelkezéseket az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv (a továbbiakban: Egyezmény) tartalmazza.

Az Egyezmény 8. cikke (Magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog) szerint mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák. E jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.

Az Egyezmény 10. cikke (Véleménynyilvánítás szabadsága) szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát országhatárokon tekintet nélkül és anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhasson. E kötelezettségekkel és felelősséggel együtt járó szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a területi sérthetlenség, a közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, mások jóhírneve vagy jogai védelme, a bizalmas értesülések közlésének megakadályozása, vagy a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása céljából.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) az online térben megvalósult személyiségi jogsértést érintő ügyekben általában azt vizsgálja, hogy az Egyezmény 8. cikke, illetve a 10. cikke által védett jogok érvényesülése között a nemzeti hatóságok (bírók) megtalálták-e a megfelelő egyensúlyt. A személyiségi jogok, így a jóhírnévhez, becsülethez, képmáshoz, személyes adatok védelméhez való jog a

8. cikk védelme alatt állnak,¹ míg ezen jogok érvényesülésének szöveges, képes közlésekkel összefüggő korlátját a 10. cikk védelme alatt álló véleménynyilvánítás szabadsága képezi. A tanulmány is ezért a 8., 10. cikkeket internetes megjelenés szempontjából releváns bírósági gyakorlatára helyezi a hangsúlyt.²

2. Általános szempontok az EJEB 8., 10. cikk alapján született határozatainak értelmezéséhez

Az EJEB gyakorlatának feltárásához és jogalkalmazói értelmezéséhez célszerű felidézni először azokat az általános – nem internet-specifikus, de az internetet érintő határozatokban is hivatkozott – szempontokat, alapvetéseket, amelyek alapján a nemzeti hatóság (bíró) előreláthatóan meg tudja ítélni, hogy a döntése megtalálja-e az EJEB által megkívánt egyensúlyt a véleménynyilvánítás szabadsága és a magánélethez való jog védelme között.

Az EJEB az ügyek elfogadhatósági vizsgálata³ után – a 8., 10. cikkeket fogalmi csomópontjait megragadva – először abban a kérdésben foglal állást, hogy történt-e beavatkozás a kérelmező által megjelölt cikkben védett jogába (beavatkozás). Vizsgálja,

¹ A 8. cikk értelmezésében a magánélethez való jog védelme széles kört ölel fel, amely a személyiség, személyes identitás számtalan vonását érinti, így a személy nevét, képmását, fizikai, fiziológiai integritását [l. az EJEB 2004. 06. 24-én, a Von Hannover v. Germany ügyben, hozott ítélete (a továbbiakban: Von Hannover ügy) 50., további hivatkozásokkal no. 59320/00). Részbe a személy jóhírnevének védelme (ld. az EJEB, Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete and Index.hu Zrt v. Hungary ügyben, 2016. február 2-án hozott ítélete (a továbbiakban: Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete ügy) 57., no. 22947/13; és az EJEB, Pfeifer v. Austria ügyben, 2007. november 15-én hozott ítélete, 35., no. 12556/03].

² A tanulmány elkészítésében az ECHR HUDOC adatbázisában fellelhető jogesetek angol és francia nyelvű verzióira, illetve magyar nyelvű fordításaira, sajtóközleményeire, jogi összefoglalóra (Press Release, Legal Summary), az Európai Bizottság Guide on Article 8 of the European Convention of Human Rights, Guide on Article 10 of the European Convention of Human Rights angol nyelvű kiadványaira támaszkodtam.

³ A feldolgozott ügyek jellemzően ítéletek, bár a kommentek kapcsán jelentős megállapításokat tartalmazó, az EJEB 2017. szeptember 19-én, a Payam Tamiz v. United Kingdom ügyben (dec), no. 3877/14, (a továbbiakban: Tamiz ügy) és a 2017. február 7-én, a Pihl v. Sweden ügyben (dec), no. 74742/14, (a továbbiakban: Pihl ügy) a kérelmet mint nyilvánvalóan alaptalant (manifestly ill-founded) az elfogadhatóság körében vizsgálva utasította vissza.

* Megjelent: Polgári Jog, 2022/1–2. sz. A szerző bíró a Fővárosi Ítéletábrán.

** A tanulmány a Kúria Az online térben elkövetett jogsértések különös tekintettel a személyiségi jogsértésekre tárgykörű joggyakorlat-elemző csoport részére írt összefoglaló átdolgozásával készült.

hogy ez a korlátozás jogszerű-e („törvényben meghatározottság”),⁴ illetve az Egyezmény cikkében meghatározott célnak megfelelt-e (legitim cél).⁵ Ezt követően pedig azt mérlegeli, hogy szükséges intézkedésnek volt-e tekinthető egy demokratikus társadalomban a sérelmezett beavatkozás a kérelmező 8. vagy 10. cikk alatt védett jogába (szükségesség).⁶ Ez utóbbi vizsgálat során értékeli az EJB az általa lefektetett elvek, szempontrendszerek és tesztek alapján, hogy a tagállami beavatkozás sértette-e az Egyezményt.

Az EJB hangsúlyozza, hogy a 8. cikk első sorban a hatóságok önkényes beavatkozásától véd (negatív kötelezettség), de azt a kötelezettséget is tartalmazza, hogy a szerződő államnak intézkedésekkel (jogalkotás, jogalkalmazás) az egyének egymás közötti viszonyában is biztosítania kell a magánélet tisztelgetben tartásához való jog védelmét (pozitív kötelezettség).⁷ Az EJB kiemeli azt is, hogy a 8. cikk és a 10. cikkben védett jogok azonos tisztelgetet érdemelnek, így ha a két jog érvényesülése között kell mérlegelni, nem függ a mérlegelés eredménye attól,

hogy melyik jog sérelmére hivatkozással terjesztették elő a kérelmet, az elbírálás azonos elvek vonatkoznak.⁸

Az EJB határozataiban egyúttal megvonja ellenőrzési hatáskörének határait is. Hangsúlyozza, hogy a szerződő államnak van mérlegelési joga⁹ annak értékelésében, hogy a sérelmezett beavatkozás szükséges volt-e, az EJB azonban – a bírósági és alkotmánybírósági döntésekre is kiterjedően – az ügy egészét tekintve vizsgálja felül, hogy a beavatkozás az Egyezmény hivatkozott cikkének fényében releváns és elégséges indokkal rendelkezett-e.¹⁰ Azokban az esetekben, amelyekben a 8. és 10. cikk közötti mérlegelést a nemzeti hatóságok az EJB joggyakorlatában meghatározott kritériumokkal összhangban végezték el, csak nyomós indokok alapján bírálja felül a szerződő állam hatóságainak mérlegelését.¹¹

Terjedelmi korlátok miatt mellőzöm a 8., 10. cikkre vonatkozó gyakorlat részletesebb

ismertetését, és a következőkben azokat az elveket, teszteket, és körülményeket kívánom kiemelni, amelyeket az EJB az online térben megvalósult jogsértésekkel kapcsolatosan az értékelése körébe vont.

Az EJB a *Delfi AS* ügyben hangsúlyozta, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága a demokratikus társadalom egyik lényegi eleme, továbbá az egyik alapvető feltétele a társadalom fejlődésének és az egyes egyének önmegvalósításának. Ez a szabadság – a 10. cikk 2. bekezdésében foglaltakat tisztelgetben tartva – nem csupán azokra az „információkra” vagy „eszmékre” vonatkozik, amelyeket kedvezően fogadnak, vagy amelyeket ártalmatlannak vagy közömbösnek tartanak, hanem azokra is, amelyek sértőek, sokkolók vagy nyugtalanítóak. Ezt követeli meg a pluralizmus, a tolerancia és a megértés, amelyek nélkül nincs „demokratikus társadalom”. E szabadság alól vannak kivételek, amelyeket azonban szűken kell értelmezni.¹²

Az EJB az online vonatkozású ügyekben is megerősítette a sajtónak a demokratikus társadalomban betöltött alapvető szerepét. Habár a sajtó nem léphet át bizonyos határokat, különösen mások jóhírnevét és jogait illetően, továbbá a bizalmas közlések közzétételét is meg kell előznie, ugyanakkor – kötelezettségeinek és jogi felelősségeinek megfelelő módon – feladata a közérdekű információk és gondolatok közlése.¹³ Az újságírói

⁴ A törvényben meghatározottság az EJB értelmezésében nem azt jelenti, hogy a jog csak törvényben korlátozható. Nem a jogforrás típusának, hanem annak tulajdonít az EJB jelentőséget, hogy a korlátozás a tagállami jogban jogalappal bírjon, a jog az érintettek számára elérhető és hatásai előreláthatóak legyenek [l. az EJB 2018. december 4-én, a Magyar Jeti Zrt. v. Hungary ügyben hozott ítélete, no. 11257/16, (a továbbiakban: Magyar Jeti Zrt. ügy) 57.; az EJB, 2016. május 17-én, a Karácsony and Others v. Hungary ügyben hozott ítéletet, nos. 42461/13 and 44357/13, 123–125., (extracts)].

⁵ A korlátozás jogszerűségét jogszabályok (pl. Ptk., Btk.), és azok előrelátható alkalmazása biztosítja, a személyiségi jogvédelem a mások jogai védelme érdekében szükséges legitim korlátozást célnak felel meg (l. pl. Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete ügy 51, 52.).

⁶ A szükségesség a 10. cikk 2. bekezdése értelmében magában foglalja a nyomós társadalmi szükséglet meglétét. Az EJB a demokratikus társadalomban szükséges intézkedés fogalmi körében értékeli szükségességi-arányossági szempontokat, vizsgálata különbözik az Alkotmánybíróság által alkalmazott szükségességi-arányossági tesztétől. Az Alkotmánybíróság által alkalmazott teszt szempontrendszerére ugyanakkor hatással vannak az EJB által kidolgozott elvek és tesztek, mint az alapjogok érvényesülésének minimális mércéje [l. az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozata, 33. pont], helyes jogalkalmazás esetén a tesztek végeredménye nem tér el egymástól.

⁷ L. Pihl ügy 26.; az EJB, Von Hannover v. Germany (no. 2) [GC] ügyben, 2012. február 7-én, meghozott ítélete, nos. 40660/08 and 60641/08, (a továbbiakban: Von Hannover 2. ügy) 98–99.).

⁸ L. az EJB, Axel Springer AG v. Germany [GC] ügyben, 2012. február 7-én meghozott ítélete, no. 39954/08, (a továbbiakban: Axel Springer ügy) 87.; és Von Hannover 2. ügy 106., ECHR 2012, további utalásokkal; az EJB Couderc and Hachette Filipacchi Associés v. France [GC] ügyben, 2015. november 10-én meghozott ítélete, no. 40457/07, (a továbbiakban: Hachette Filipacchi Associés ügy) 41.; az EJB Timciuc v. Romania (dec.) ügyben, 2010. október 12-én hozott ítélete, no. 28999/03, 144.; és az EJB Mosley v. the United Kingdom ügyben, 2011. május 10-én hozott ítélete, no. 48009/08, 111. Erre tekintettel, ha egy véleménynyilvánító közlés, ábrázolás az online térben jelenik meg, a magánélet védelméhez való jog megsértésére alapozott kérelmeket ugyanazon elvek mellett bírálják el, mint amelyeket a 10. cikk, a véleménynyilvánítás szabadságának megsértésére alapozva dolgoztak ki.

⁹ A közeleti véleménynyilvánítás szabadságával összefüggően szűkebb, a magánélet védelme körében egyéb esetekben tágabb a szerződő állam mérlegelési mozgásterét.

¹⁰ Ennek során az EJB arról győződik meg, hogy a nemzeti hatóságok által alkalmazott szten derdek összhangban állnak-e a 10. cikkben foglalt elvekkel, valamint arról, hogy a releváns tények elfogadható értékelésre támaszkodtak-e. [l. az EJB Delfi AS v. Estonia [GC] ügyben, 2015. június 16-án, hozott ítélete, no. 64569/09, (a továbbiakban: Delfi AS ügy) 131.; Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete ügy 54.] Az EJB magyar vonatkozású, az állam marasztalásával végződő ügyekben általában azt vetette az eljáró bíróságok szemébe, hogy jogértelmezésük, szten derdeik túlzók (dermesztő hatásúak a véleménynyilvánítás szabadságára), illetve eljárásuk során nem értékelték jelentőséggel bírót, releváns, a bíróság esetjogában kidolgozott szempontokhoz tartozó tényeket, körülményeket.

¹¹ Azokban az esetekben, amelyekben e két jog közötti mérlegelést a nemzeti hatóságok [bíró-ságok] a Bíróság [EJB] joggyakorlatában meghatározott kritériumokkal összhangban végezték el, nyomós indok kellene ahhoz, hogy a Bíróság a hazai bíróságok véleményét a sajátjával cserélje fel. L. Magyar Tartalomszolgáltatók

Egyesülete ügy 59., Axel Springer ügy 88., és Von Hannover 2. ügy 107., további utalásokkal. Az EJB MGN Limited v. United Kingdom ügyben, 2011. január 18-án, hozott ítélete, no. 39401/04, 150. és 155.; és az EJB Palomo Sánchez and Others v. Spain [GC] ügyben, 2011. szeptember 12-én, hozott ítélete, no. 28955/06, 28957/06, 28959/06 és 28964/06, 57. (Egyes helyeken értelemzavaró lehet az alábbi fordítás: hogy a Bíróság a saját véleménye helyett a hazai bíróságok véleményét fogadja el [sic]).

¹² L. többek között az EJB Hertel v. Svájc ügyben, 1998. augusztus 25-én hozott ítélete, no. 59/1997/843/1049, 46., Reports of Judgments and Decisions 1998VI; az EJB Steel and Morris v. United Kingdom ügyben, 2005. február 15-én, hozott ítélete, no. 68416/01, 87.; az EJB Mouvement ralien suisse v. Switzerland [GC] ügyben, 2012. július 13-án hozott ítélete, no. 16354/06, 48.; az EJB Animal Defenders International v. United Kingdom [GC] ügyben 2013. április 22-én, hozott ítélete, no. 48876/08, 100.; és legutóbb Delfi AS ügy 13., Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete ügy 54.

¹³ L. az EJB Bladet Troms and Stensaas v. Norway [GC] ügyben, 1999. május 20-án hozott ítélete, no. 21980/93, (a továbbiakban: Bladet Troms ügy) 58.; az EJB Jersild v. Denmark ügyben, 1994. szeptember 23-án hozott ítélete, no. 15890/89, (a továbbiakban: Jersild ügy) 31.; és az EJB De Haes és Gijssels v. Belgium ügyben, 1997. február 24-én, hozott ítélete, no. 19983/92, 37.; Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete ügy 55.

szabadság szintén magában foglalja bizonyos mértékű túlzás, vagy akár provokáció esetleges alkalmazását.¹⁴

A kritika megengedett határai szűkebbek egy magánszemély esetében, mint politikusok vagy kormányok esetében.¹⁵ Ez utóbbi kérdésnek az adja a jelentőségét, hogy az internet nyilvánosságára figyelemmel a civil újságírás létét az EJOB is elismeri,¹⁶ és a nyilvánosságra szánt kommentek tekintetében fokozottabb felelősséget állapít meg.¹⁷

Az EJOB a jóhírnevet, egy személy reputációját a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog részeként védi, ugyanakkor ahhoz, hogy a 8. cikket figyelembe lehessen venni, a valamely személy jó hírneve elleni támadásnak egy bizonyos fokú komolyságot (seriousness) kell elérnie, és oly módon kell történnie, hogy az a magánélethez való jog gyakorlását sértse.¹⁸ Attól azonban, hogy egy sértő komment nem gyűlöletbeszéd, illetve nem buzdít erőszakra, még vizsgálható, hogy sérti-e az Egyezmény 8. cikkét.¹⁹

A véleménynyilvánítás szabadsága és a jóhírnév, magánélet védelme közötti egyensúly biztosítása során az EJOB számos, a 8. és 10. cikk kapcsán született döntésben lefektetett, releváns feltételt azonosított. Ezek közül az EJOB a *Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete* ügyben az alábbiakat emelte ki: (i) a kifogásolt közlés közérdekű vitához járul-e hozzá (contribution to a debate of public interest), (ii) a riportnak mi volt a tárgya (subject of the report), (iii) mi volt az érintett személy előzetes magatartása, (iv) a publikáció tartalma, for-

mája és következményei, valamint (v) mekkora az újságíróra vagy kiadóra kirótt szankció (büntetés) súlya.²⁰

Az EJOB nem tulajdonít ügydöntő jelentőséget önmagában annak, hogy a kifogásolt megnyilvánulás tényállítás vagy vélemény, ugyanakkor különbséget tesz a tényállítások és az értékítéletek között. A különbségtétel indoka, hogy míg a tények valósága bizonyítást nyerhet, az értékítéletek bizonyítását nem lehet megkövetelni.²¹ A közönséges kifejezések használata nem meghatározó valamely sértő véleménynyilvánítás értékelésében. Amennyiben egy sértés öncélú becsületsértés, az kívül eshet a véleménynyilvánítási szabadság védelmi körén, azonban önmagában a stílus, mint kifejezési forma a kommunikáció részét képezi, és mint ilyen a kifejezés tartalmával együtt védelmet élvez.²²

A képmás, magánélet védelme kapcsán a *Von Hannover 2.* ügyben az EJOB a következő vizsgálati szempontokat emelte ki: (i) a kifogásolt fénykép és cikk közérdekű vitához járul-e hozzá, (ii) mennyire ismert az érintett személy és mi a témája a riportnak, (iii) az érintett korábbi magatartása, (iv) a publikáció tartalma (valósága), formája és következményei, (v) azok a körülmények, amelyek között a fénykép készült.²³

3. Az internet sajátosságaival összefüggő elvek, értékelések

Az EJOB számos döntésében (pl. *Delfi AS* ügy) kiemelte, hogy az internet a véleménynyilvánítás szabadsága gyakorlásának sajátos, előzmények nélküli platformja.²⁴ Az internet széleskörűen hozzáférhető, hatalmas mennyiségű információ tárolására és közlésére alkalmas, ezért fontos szerepet játszik az információk általános terjesztésében, és abban, hogy a közvélemény a hírekhez hozzáférjen.²⁵ Figyelembe vette azt is, hogy bizonyos szolgáltatások és információk csak

az interneten érhetőek el,²⁶ és a hagyományos média által figyelmen kívül hagyott politikai tartalmakat gyakran interneten osztják meg (pl. YouTube), így az internet a civil újságírás (citizen journalism) kibontakozását is előmozdítja.²⁷ A *Magyar Jeti Zrt.* ügyben megerősítette, hogy ha az újságíróknak – megfelelő nemzeti jogi keretek hiányában – tartania kell attól, hogy szankciók érik az internetről megszerzett információk felhasználása miatt, az jelentősen akadályozza a média létfontosságú, „örkutya” (public watchdog) szerepének érvényesülését.²⁸

Az EJOB ugyanakkor elismerte, hogy az internet előnyei számos veszéllyel párosulnak. Így különösen azzal, hogy másodpercek alatt világszerte elterjeszhető az „egyértelműen jogtalan beszéd” (clearly unlawful speech), beleértve a gyűlöletbeszédet (hate speech) és az erőszakra uszítást (incite violence), és ezek online gyakran tartósan elérhetőek maradnak.²⁹ Az interneten folyó kommunikáció és annak tartalma nagyobb veszélyt jelent az egyének jogaira és szabadságára, különösen a magánéletük tiszteletben tartására, mint amit a sajtó jelent.³⁰ Az EJOB ezért leszögezte, hogy a felelősséget alapvetően fenn kell tartani a jóhírnévsértő vagy más jogtalan beszédekért, biztosítva a személyiségi jogok megsértésének hatékony jogorvoslatát.³¹ Ez az elv a közvetítők fele-

Yildirim ügy) 48.; Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete ügy 56.; Delfi AS ügy 133.; az EJOB Times Newspapers Ltd. v. United Kingdom (no. 1., no. 2) ügyekben, 2009. március 1-jén hozott ítélete, 3002/03 és 23676/03 (a továbbiakban: Times Newspapers ügy) 27.

²⁶ L. az EJOB Kalda v. Estonia ügyben, 2016. január 19-én hozott ítélete, no. 17429/10, 52.

²⁷ L. Cengiz ügy 52. Ebből az is következik, hogy a civil újságíróknak az újságírói kötelességeket és felelősségeket valamilyen mértékben figyelembe kell vennie.

²⁸ Az EJOB Editorial Board of Pravoye Delo and Shekkel v. Ukraine ügyben, 2011. május 5-én hozott ítélete, no. 33014/05, (a továbbiakban: Shekkel ügy) 64.; Magyar Jeti Zrt. ügy 68. A Shekkel ügyben a panaszos egy újságíró volt, aki egy titkosszolgálat tagjának tulajdonított, interneten található anonim levelet tett közzé és kommentelhetővé, azzal a megjegyzéssel, hogy nem biztos, hogy a levélben foglalt állítások valósak. A levélben foglalt jóhírnévsértő állítások híresztelése miatt marasztalták kártérítésre. Az EJOB szerint a nemzeti jog nem biztosított megfelelő keretet ahhoz, hogy az interneten fellelhető információt az újságíró jogszerűen felhasználhassa, ezért az Egyezmény 10. cikkének megsértését megállapította.

²⁹ L. Delfi AS ügy 110.; Az EJOB Annen v. Germany ügyben, 2015. november 26-án hozott ítélete, no. 3690/10, 67.

³⁰ L. Delfi AS ügy 133.; Shekkel ügy 63.; az EJOB Wegrzynowski and Smolczewski v. Poland ügyben, 2013. július 16-án hozott ítélete, no. 33846/07, (a továbbiakban: Wegrzynowski ügy) 96.

³¹ L. Delfi AS ügy 110.

¹⁴ L. Hachette Filipacchi Associés ügy 89.; Bladet Troms ügy 59.; és az EJOB Prager and Oberschlick v. Austria ügyben, 1995. április 26-án hozott ítélete, no. 15974/90, 38.; Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete ügy 55.

¹⁵ L. pl. Delfi AS ügy 132.; az EJOB Castells v. Spain ügyben, 1992. április 23-án hozott ítélete, no. 11798/85, § 46.; az EJOB Incal v. Turkey ügyben, 1998. június 9-én hozott ítélete, no. 41/1997/825/10, 54.; és az EJOB Tammer v. Estonia ügyben, 2011. február 6-án, hozott ítélete, no. 41205/98, 62.).

¹⁶ L. az EJOB Cengiz and Others v. Turkey ügyben, (a továbbiakban: Cengiz ügy) 2015. december 1-jén hozott ítélete, no. 48226/10, 14027/11, 52. Az ügy a panaszos YouTube hozzáféréseinek blokkolásáról szólt, Atatürk emlékének megsértése miatt.

¹⁷ L. az EJOB Beizaras and Levickas v. Lithuania ügyben, 2020. január 14-én hozott ítélete, no. 41288/15, (a továbbiakban: Beizaras ügy) 127.

¹⁸ L. Delfi AS ügy 137.; Axel Springer ügy 83.; és az EJOB A. v. Norway ügyben, 2009. április 9-én hozott ítélete, no. 28070/06, 64). Megjegyezhető, hogy a támadás komolyságának vizsgálatára vonatkozó elv összhangba hozható a magyar bírói gyakorlat bagatell ügyek kiszűrésére irányuló törekvésével.

¹⁹ L. Pihl ügy 25.

²⁰ L. Hachette Filipacchi Associés ügy 93.; Von Hannover 2. ügy 108-113., és Axel Springer ügy 90-95.; Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete ügy 68.

²¹ Az EJOB Lingens v. Austria ügyben, 1986. július 8-án hozott ítélete, no. 9815/82, 42.

²² L. az EJOB Új v. Hungary ügyben 2011. július 19-én hozott ítélete, no. 23954/10, (a továbbiakban: Új ügy) 23.; Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete ügy 76.

²³ L. Von Hannover 2. ügy 108-113. Kiemelkedő jelentősége van ezen szempontok alapján annak, hogy a kifogásolt fotó közérdeklődésre számot tartó témát illusztrál-e. A pusztán szórakoztatási célú képek nem élveznek elsőbbséget a közismert személy magánéletével szemben. Értékelte az EJOB azt is, hogy a felvételek nem titokban, vagy zaklató módon készültek, a kérelmezők nem hétköznapi személyek, hanem közszereplőknek minősülnek.

²⁴ L. Delfi AS ügy 110.; Cengiz ügy 52.

²⁵ L. Magyar Jeti Zrt. ügy 64.; az EJOB Ahmet Yildirim v. Turkey ügyben, 2000. január 11-én hozott ítélete, no. 3111/10, (a továbbiakban:

lőtlenségét zárja ki az „egyértelműen jogtalan beszédért” (gyűlöletbeszéd, erőszakra uszítás).

Az EJEB az internetes közlések kapcsán az újságírók fokozottabb felelősségét állapította meg. Megerősítette azt az alapelvet, hogy a közéleti témáról beszámoló újságírókat megillető fokozottabb védelem attól is függ, hogy az újságíró tények alapján, kellő gondossággal (jóhiszeműen) járt-e el, illetve az újságírói etikanak megfelelő, pontos és megbízható információkat közvetített-e. Kiemelte, hogy az újságíró ellenőrzési (monitorozási) kötelezettségének többlet jelentősége van egy olyan világban, ahol az egyén a hagyományos és az elektronikus médiában keringő óriási mennyiségű információval találkozhat, és ez a folyamat egyre több szereplőt vonz be.³² Az újságírói kötelezettségek része, hogy az elavult, helytelen információkat bizonyos körben a publikált cikkekben utólag is indokolt kiigazítani vagy kiegészíteni. Ehhez kapcsolódik az ún. felejtéshez való jog, amelyre a fontosabb esetek tematikus ismertetésénél térünk ki.

Az EJEB gyakorlatában különbséget tett az audiovizuális média és az internet, a közösségi médiafelület (social media) között. Elismeri az internet és a social media jelentős fejlődését, azonban megítélése szerint – különösen a választás lehetőségére figyelemmel – az ilyen felületekről származó információknak nincs meg ugyanaz az erőteljes, egyidejű és közvetlen hatása, mint a tévén, rádión keresztül sugárzott információknak.³³

Figyelembe vette az internet jellemzőit a magánélethez való jog védelme elleni támadás komolyságának (seriousness) értékelésekor is. Így pl. azt a körülményt is, ha a kifogásolt közlés a keresőmotorok útján is megtalálható.³⁴ A nemzeti hatóságok szélesebb mérlegelési lehetőségét ismerte el olyan jómírvétség miatti ügyben, ahol a vita csak magánszemélyek között áll fenn, és a feltételezhető jómírvétség sértő kijelentések félnyilvános módon jelentek meg, nevezetesen egy biztonságos internet fórumon.

³² Az EJEB *Stoll v. Switzerland* [GC] ügyben, 2007. december 10-én hozott ítélete, no. 69698/01, 103, 104.

³³ L. az EJEB *Animal Defenders International v. United Kingdom* [GC] ügyben 2013. április 22-én hozott ítélete, no. 48876/08, 119.; *Jersild* ügy 31. Megjegyezhető, hogy a megállapítás a 2013-as médiaviszonyokra vonatkozik, és nem feltétlenül állja meg a helyét a 2020-as évek végének média, közösségi média viszonyai között.

³⁴ PL. az EJEB *Cicad v. Switzerland* ügyben, 2016. június 7-én hozott ítélete, no. 17676/09, 60. Az adott ügyben figyelembe vette az EJEB, hogy az antiszemitizmus vádja jelentős hatása, az egyén nevének a keresőmotorba írása lehetővé tette, hogy sokan olvassák a kifogásolt cikket. Az egyesület oldalán közzétett publikáció így jelentős hatással volt az érintett jogaira és jómírvégre. Későbbi ügyben (*Pihl* ügy) az EJEB már azt értékelte, hogy a keresőmotorokból eltávolíthatók a kifogásolt tartalmak.

mon.³⁵ Az EJEB a *Tamiz*³⁶ ügyben elfogadta annak realitását, hogy naponta internethasználok milliói tesznek közzé (posztolnak) kommenteket, és ezek közül sokan úgy fejezik ki magukat, ami sértőnek, vagy akár jómírvétségnek is tekinthető. Megítélése szerint a kommentek nagyobb része jellemben túl triviális, és/vagy a nyilvánosságuk túl korlátozott ahhoz, hogy egy személy jómírvétségének komoly sérelmet okozhasson. A sértő, de a komment környezetben vulgáris gyalázkodásnál (vulgar abuse)³⁷ alig többnek minősülő kijelentéseket egy politikusnak el kell viselnie.³⁸ Ugyanakkor a faji diszkrimináció és gyűlölet bármely fórumon, bármely formában történő megnyilvánulása elleni hatósági fellépés jogos, ezért mindegy mi a közvetítő médium, az olyan kijelentések, amelyek faji diszkriminációra és gyűlöletre uszítanak, nem élvezik a 10. cikk védelmét.³⁹

A vizsgált döntésekből kitűnik, hogy az EJEB – az internet sajátosságainak figyelembevétele mellett – főszabályként az offline publikált közlésekre irányadó értékelési szempontjait megfelelően alkalmazta az online térben megjelenő megnyilvánulásokra.

4. Az internet jellegével, technológiájával összefüggő jelentősebb ügýtípusok és ügyek

4.1. A kiskorúak védelmével kapcsolatos ügyek

4.1.1. *Aleksey Ovchinnikov* ügy

Az *Aleksey Ovchinnikov*⁴⁰ ügyben egy újságíró fordult panaszosként az EJEB-hez. Az ügy előzménye, hogy a panaszos beszámolt egy

nyári táborban történt kiskorút érintő súlyos, erőszakos és szexuális jellegű cselekményről, melynek kiskorú elkövetőit életkoruknál fogva nem lehetett büntetőeljárás alá vonni. Szülei bírók, illetve magas rangú rendőri tisztviselők voltak. Az újságíró első cikkét még a kiskorúak azonosítása nélkül írta meg, azt követően más újságok nyilvánosságra hozták az érintettek személyét, és az ügyet részleteiben bemutatták. A panaszos következő cikkében már névvel, és az elkövetők egy részét azonosítva foglalkozott az ügygel. Az egyik kiskorú elkövető polgári jogi keresete alapján bocsánatkérésre és 55 EUR megfizetésére kötelezte a bíróság a panaszost a gyermekre vonatkozó információk közzététele miatt, ezért az újságíró a 10. cikk sérelmére hivatkozott.

Az EJEB nem állapította meg a 10. cikk megsértését. Értékelte, hogy a kiskorú nem vonható büntetőjogi felelősségre, így az újság nem büntetőeljárásról számolt be. A második cikkben a kiskorú személyére vonatkozó információk közzétele már nem járul hozzá közérdekű vitához, ugyanakkor egy szexuális természetű ügygel összefüggően, erőszakos eseményben érintett kiskorú személyre tett ismételt hivatkozások a sajtóban károsak a kiskorú erkölcsi és pszichológiai fejlődésére, ezáltal a magánéletére. Az EJEB szerint egy olyan esetben, ahol a gyermek még nem büntethető, nem felelős a tetteiért, a gyermek magánéletének védelme előtt meg kell hajlania az újságíró azon jogának, hogy megosszon súlyos bűncselekménnyel kapcsolatosan bizonyos információkat. Az újságíró polgári jogi elmarasztalása ezért jogos beavatkozásnak minősült a kiskorú magánéletének tiszteletben tartása érdekében a vélemény nyilvánítás szabadságába még akkor is, ha a személyes információ már nyilvánosságra került és elérhető volt az interneten.⁴¹

4.1.2. *K. U.* ügy

A *K. U.* ügyben⁴² a 12 éves panaszos nevében – tudta és hozzájárulása nélkül – ismeretlen személyek hirdetést helyeztek el egy internetes társskereső oldalon. A kiskorú tiszteletlenül ajánlatot is kapott egy felnőttől. A panaszos szülőjének feljelentését követően indult nyomozás során az internetszolgáltató megtagadta a hirdetést közlő személy IP-címének felfedését arra hivatkozva, hogy kötik a telekommunikációs kapcsolat bizalmosságára vonatkozó jogszabályok. A nemzeti bíróság a kérelmet azért utasította el, mivel az álképviselő nem tartozik azon bűncselekmények közé, amelyek alapján az internetszolgáltató kötelezhető az IP-cím kiadására. A panaszos a 8. cikk megsértésére hivatkozott.

⁴¹ L. *Aleksey Ovchinnikov* ügy 51., 52.

⁴² Az EJEB *K. U. v. Finland* ügyben, 2008. december 2-án hozott ítélete, no. 2872/02, (a továbbiakban: *K. U.* ügy).

³⁵ Az EJEB *Wrona v. Poland* (dec) [committee] ügyben, 2017. december 12-én hozott ítélete, no. 68561/13, 21.

³⁶ Az EJEB *Payam Tamiz v. United Kingdom* (dec) ügyben, 2017. szeptember 19-én hozott ítélete, no. 3877/14, (a továbbiakban: *Tamiz* ügy).

³⁷ L. *Tamiz* ügy 81. A vulgáris gyalázkodás (vulgar abuse) a common lawban kialakult jogi koncepció. Az olyan, indulati jellegű, sértő közlések tartoznak ide, amelyek éppen emiatt nem alkalmasak arra, hogy hitelt adjon neki a környezet, és az érintett társadalmi megítélését negatívan változtassa meg, ezáltal nem sérti a jómírvéteget (pl. autóvezetők egymásnak odavetett sértő megjegyzései).

³⁸ L. *Tamiz* ügy 80., 81.

³⁹ L. *Jersild* ügy 30.; az EJEB *Féret v. Belgium* ügyben, 2009. július 6-án hozott ítélete, no. 15615/07, 78. Ez utóbbi ügyben egy honlap tulajdonos elítélése, aki egyúttal politikus is volt, azért, mert idegengyűlölő kommenteket terjesztett, az EJEB szerint megfelelt annak a követelménynek, hogy a korlátozás nyomós közérdekből, a bevándorló közösség védelme érdekében szükséges volt.

⁴⁰ Az EJEB *Aleksey Ovchinnikov v. Russia* ügyben, 2010. december 16-án hozott ítélete, no. 24061/04.

Az EJEB az ügyet nem a rosszhiszemű alépviselet alapján ítélte meg, hanem a cselekményt a kiskorú magánéletéhez való jogába történő beavatkozásként értékelte. A beavatkozás kellő komolysággal (seriousness) bírt: bűncselekményt valósított meg, kiskorút érintett és tett ki pedofilok közeledésének. A gyermekek szexuális bántalmazásának elterjedése az internet anonimitásával összefüggően közismert, ezért az EJEB szerint az állam nem tett eleget pozitív kötelezettségének, amikor nem biztosította annak jogi feltételeit, hogy az elkövetőt azonosítsák. Hangsúlyozta, hogy az államnak pozitív kötelezettsége a kiskorú magánéletének védelme, és a cselekmény bűncselekménnyé nyilvánításának nincs elég visszatartó hatása, ha az azonosíthatóság hiányában nem lehet hatékonyan üldözni a bűncselekmény elkövetését. Az internetszolgáltató kártérítésre kötelezése nem elegendő a szükséges védelem érdekében.⁴³

4.2. Komment ügyek

Az EJEB több ügyben foglalkozott az internetes környezetben közvetítő szerepet betöltő személyek (közvetítők) kommentekért való felelősségével és kötelezettségeivel.⁴⁴ Ezek közé tartoztak a kommentelésre lehetőséget adó sajtótermékek,⁴⁵ blogokat, blogposztokat,⁴⁶ az internetes szolgáltatók önszabályozó egyesületét,⁴⁷ blog tárhelyszolgáltatót érintő ügyek.⁴⁸

4.2.1. A Delfi AS ügy

A *Delfi AS*⁴⁹ ügyben a kérelmező az egyik legnagyobb észt hírportál volt, amely látogatottságát azzal is növelte, hogy az oldalon megjelent cikkek kommentelését széles körben tette lehetővé. Egy komptársasággal kapcsolatos cikkhez, amely arról szólt, hogy a komptársaság feltörte az autók által télen, időszakosan használható, szigetre vezető jégutat, nagyszámú, a társaság tulajdonosát gyalázó komment érkezett. Az észt bíróság a portált a kommentekkel megvalósult személyiségi jogsértések miatt 320 euró megfizetésére kötelezte. A kérelmező a 10. cikk megsértésére hivatkozva fordult az EJEB-hez.

Az EJEB elfogadta a nemzeti legfelsőbb bíróság érvelését, és nem állapította meg a 10. cikk megsértését. A hírportált nem

tekintette tárhelyszolgáltatónak. Kiemelt jelentőséget tulajdonított annak, hogy a kifogásolt kommentek „egyértelműen jogellenes beszédnek” minősültek, gyűlöletbeszédet,⁵⁰ erőszakra uszítást tartalmaztak. Nem tartotta a kérelmezővel szemben alkalmazott intézkedést szükségesnek, figyelemmel a kommentek természetére, az ilyen kommentek eltávolítása és az ilyen kommentek szerzőinek felelősségre vonása érdekében a kérelmező által tett intézkedések elégtelenségére, valamint a mérsékelt szankcióra.

Abban a kérdésben, hogy mikor kell a kommentet a közvetítő személynek eltávolítania, hogyan kell ezt a szerepet a beavatkozás vizsgálatánál értékelni, az általános szempontok mellett⁵¹ az EJEB a *Delfi AS* ügyben a következőket emelte ki: (i) a kommentek környezete (kontextusa), (ii) a kérelmező társaság (közvetítő) által a gyalázkodó kommentek megelőzése vagy eltávolítása érdekében tett intézkedések, (iii) a kommentek szerzőinek jogi felelőssége a közvetítő szolgáltató jogi felelősségének alternatívájaként, (iv) a hazai bírósági eljárások következményei a kérelmező társaságra nézve.⁵²

A feltételeket az EJEB érvelése szerint azért határozta meg, hogy felmérhessék a nagy internetes hírportálok felelősségét, ha nem távolították el a közzététel után azonnali hatállyal a gyűlöletbeszéd és erőszakra uszítás tényállásait kimerítő kommenteket. Ezek azonban nem vonatkoztak minden fórumra (pl. internetes vitafórumra vagy hirdető fórumra), ahol a felhasználók szabadon terjeszthetik a gondolataikat bármilyen témában anélkül, hogy a fórum üzemeltetője ezt a vitát mederben tartaná. Nem vonatkoztak az olyan közösségi média platformra sem, ahol a platform biztosítója nem

ajánl fel semmilyen tartalmat, és ahol a tartalom szolgáltatója egy természetes személy, aki egy website-ot vagy blogot hobiból működtet.⁵³ A későbbi döntések fényében azonban nem a médiafelület tűnt a döntő körülménynek a korlátozás megítélésénél, hanem a beszéd nyilvánvalóan jogellenes jellege (gyűlöletbeszéd, erőszakra uszítás), az EJEB pedig a *Delfi AS* ügyben kidolgozott vizsgálati szempontokat relevánsnak tekintette a hasonló ügyek megítélésében.⁵⁴

4.2.2. A Magyar Tartalomsgazdálkodók Egyesülete ügy

A *Magyar Tartalomsgazdálkodók Egyesülete* ügyben⁵⁵ az első kérelmező az internetes tartalomsgazdálkodók önszabályozó egyesülete volt, melynek testülete döntést hozhatott a tagjaira. A második kérelmező pedig az egyik legnagyobb magyarországi hírportál tulajdonosa. Az MTE egy ingatlanhirdető weboldallal véleményt tett közzé azzal a címmel, hogy „Újabb etikátlan magatartás a neten”. Ehhez az íráshoz az ingatlanközvetítő céget sértő kommentek érkeztek, a portál előzetes moderálást nem végzett. A magyar bíróságok a kérelmezők objektív felelősségét állapították meg a sértő kommentek híresztelése miatt, és a jogsértés megállapítása mellett az eljárási költségek viselésére kötelezték a hírportált. A kérelmezők a 10. cikk megsértésére hivatkozva fordultak az EJEB-hez.

Az EJEB döntése szerint a magyar bíróságok szigorú álláspontja az objektív felelősségről olyan felfogást tükröz, amely kizárta a versengő jogok közötti egyensúly megteremtését az EJEB gyakorlatában alkalmazott kritériumoknak megfelelően. A kommentek nem tartalmaztak egyértelműen jogtalan beszédet, az érintett cég üzleti hírnevének védelmére az adott esetben az értesítéstartóló rendszer megfelelő volt. Megerősítette ugyanakkor, hogy azokban az esetekben, ahol a harmadik fél felhasználók által közzétett kommentek gyűlöletbeszéd formáját öltik, és egyének fizikai épségére, mások jogaira és érdekeire közvetlen fenyegetést jelentenek, a sértett értesítése nélkül is jogos a felelősség internetes hírportálra telepítése, amennyiben a portál elmulasztja megtenni a szükséges intézkedéseket az „egyértelműen jogtalan hozzászólások” eltávolítására.

4.2.3. A Tamiz ügy

A *Tamiz* ügyben⁵⁶ a kérelmező egy politikus volt, akiről a Google-hoz tartozó blogszolgáltatáson (blogger.com tárhelyszolgáltatás)

⁴³ L. K.U. ügy 41., 48., 49.

⁴⁴ Az érintett ügyek részletesebb elemzése és kritikája Koltay András *Az új média és a szólás-szabadság c. könyvének VI. fejezetében* olvasható. Koltay András: *Az új média és a szólás-szabadság*, Wolters Kluwer, Budapest, 2019, VI. fejezet.

⁴⁵ *Delfi AS* ügy, Magyar Tartalomsgazdálkodók Egyesülete ügy.

⁴⁶ Pihl ügy.

⁴⁷ Magyar Tartalomsgazdálkodók Egyesülete ügy.

⁴⁸ Tamiz ügy.

⁴⁹ Az EJEB *Delfi AS v. Estonia* [GC] ügyben, 2015. június 16-án hozott ítélete, no. 64569/09.

⁵⁰ Meg kell jegyezni, hogy az EJEB hate speech (gyűlöletbeszéd) fogalma átfedésben van, de nem teljesen azonos a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:54. § (5) bekezdése szerinti, egyéni fellépést lehetővé tevő, közösséget súlyosan sértő jogsérelemmel. Az EJEB gyakorlatára e tanulmányban szereplő ügyek tárgyát képező megszólalások is támpontot adnak, a gyűlöletbeszéd aktuális fogalmával az EJEB *Sanchez v. France* ügyben, 2021. szeptember 2-án hozott ítélete, no. 45581/15, (a továbbiakban: *Sanchez* ügy) 37., 38. részletesen foglalkozik. A közösséget vallási okból sértő közlésekre I. pl. az EJEB *E.S. v. Austria* ügyben, 2018. október 25-én hozott ítéletét, no. 38450/12, illetve az EJEB *Otto-Preminger-Institut v. Austria* ügyben, 1994. szeptember 20-án hozott ítéletét, no. 13470/87,

⁵¹ L. Magyar Tartalomsgazdálkodók Egyesülete ügy 68., Von Hannover 2. ügy 108-113. Különösen jelentősek az alábbiak: hozzájárulás közérdekű vitához, riport tárgya, érintett személy előzetes magatartása, a közzététel tartalma, formája, következményei, az újságírokra vagy kiadóra kirótt büntetés súlya.

⁵² L. Magyar Tartalomsgazdálkodók Egyesülete ügy 68., 69., 70.; utalással *Delfi AS* ügy 142-143.; Pihl ügy 29.

⁵³ L. *Delfi AS* ügy 115., 116.

⁵⁴ L. Magyar Tartalomsgazdálkodók Egyesülete ügy 70.; Pihl ügy 28.; *Sanchez* ügy 34., 80.

⁵⁵ Az EJEB *Magyar Tartalomsgazdálkodók Egyesülete and Index.hu Zrt. v. Hungary* ügyben, 2016. február 2-án hozott ítélete, no. 22947/13.

⁵⁶ Az EJEB *Payam Tamiz v. United Kingdom* (dec.) ügyben, 2017. szeptember 19-én hozott ítélete, no. 3877/14.

Online szakfolyóiratok a Jogtáron!

A folyóiratok célja, hogy egyrészt tudományos igényvel segítsék az ingatlanjog, fogyasztóvédelmi jog és EU jog iránt érdeklődőket, másrészt pedig legyenek figyelemmel a jogterületekkel a mindennapokban foglalkozó szakemberek igényeire, egyben hazai és nemzetközi kitekintéssel nyújtsanak támpontot a felmerülő problémák megoldásához.

Legyen Ön is előfizetőnk!

<http://bit.ly/uj-online-szakfolyoiratok>

Valamennyi lap elektronikus formában, a Jogtár® felületén érhető el:

- **EU Jog**
- **Fizetéseképtelenségi Jog**
- **Fogyasztóvédelmi Jog**
- **Ingatlanjog**
- **Közbeszerzési Jog**
- **Polgári Jog**

működtetett blogon fényképes bejegyzés (blogposzt, cikk) jelent meg. A bejegyzés arról szólt egyebek mellett, hogy a politikus lemondott, miután egy környék lányait könnyűvérűeknek nevezte. A politikus az ehhez a cikkhez fűzött jóhírnév-sértő, állítólagos bűncselekményeiről, családtagjai elítéléséről, házi partikról szóló névtelen kommenteket sérelmezte. A kérelmező néhány becsületsértő komment miatt panaszt tett a Google-nál, amely továbbította a panaszt a bloggernek. A blogtulajdonos (blogger) a blogbejegyzést és a hozzátartozó kommenteket törölte. A kérelmező a Google ellen pert indított az angol bíróság előtt jóhírve sérelme miatt, azonban az angol bíróságok megtagadták az extraterritoriális kártérítési eljárást (a Google székhelye az Egyesült Államokban van). Utaltak arra, hogy mind a sérelem, mind az esetleges követelés minimális lehet csak, és az eredményhez képest az eljárás költsége aránytalanul magas lenne. A kérelmező az angol bíróságok döntése miatt a 8. cikk megsértésére hivatkozott.

Az EJEB a kérelmet mint nyilvánvalóan alaptalant visszautasította. Kiemelte, hogy a magánélet tiszteletben tartásához való jog megsértésére alapozott kérelemnél a komoly sérelem vizsgálatának jelentősége van. Az ISSP-k (technikai közvetítő szolgáltatók), mint a Google Inc., fontos szerepet játszanak az információkhoz, politikai, társadalmi, kulturális vitához való hozzáférésben, a nemzeti bíróság az adott ügyben széles mérlegelési jogkörrel bírt. A nemzeti bíróság az adott esetben az EJEB szempontjainak megfelelően mérlegelte a versengő jogokat, ezért az EJEB a nemzeti bíróság értékelését elfogadta.

4.2.4. A Pihl ügy

A *Pihl* ügyben⁵⁷ egy kis nonprofit társaság által működtetett blogon megjelent blogposztban a kérelmezőről azt közölték, hogy a náci párt tagja. A poszthoz egy harmadik személy olyan kommentet fűzött, miszerint a kérelmező tudomása szerint drogos is. A kérelmező kérésére utóbb a posztot és a kommentet is eltávolították, és a kérelmezőtől elnézést kértek a róla közölt téves információért. A kérelmező polgári eljárást indított az elektronikus kommentekre vonatkozó svéd jogszabály alapján, mivel a posztot nem távolították el korábban. A svéd bíróságok a kérelmet elutasították arra hivatkozva, hogy a közlések jóhírnév-sértők, azonban nem tartoznak a svéd törvény hatálya alá, amely a súlyosan jogsértő (bűncselekményt megvalósító) kommentek eltávolítását írja elő. A kérelmező ezt követően a svéd igazságügyi kancellárnál kért kártérítést a 8. cikk megsértése miatt. Kérelme elutasítása után az EJEB-hez fordult a 8. cikk sérelmére hivatkozva.

A panaszos kérelmét az EJEB nyilvánvalóan alaptalannak értékelte, és visszautasította.

sította. Jelentőséget tulajdonított annak, hogy a kérelmező kérelmét az EJEB joggyakorlatának megfelelően vizsgálták meg. Értékelte, hogy a blogok üzemeltetői felelősségét a nemzeti jog szabályozza, és abban az esetben, ha a komment eltérő, súlyosabb természetű lett volna, az egyesületet felelőssé lehetett volna tenni azért, hogy nem távolította el korábban a kommentet. A fentieket figyelembe véve, mivel a komment bár sértő volt, nem érte el a gyűlöletbeszéd, illetve az erőszakra uszítás szintjét, továbbá a kommentet egy kis blogon közölték, amely azt a poszttal együtt egy nappal az értesítést és kilenc nappal a megjelenést követően eltávolította, úgy ítélte meg, hogy a nemzeti hatóság mérlegelési jogkörén belül maradt, és megfelelő egyensúlyt talált a 8. és 10. cikkben védett jogok között.

4.2.5. A komment határozatokban releváns szempontok, értékelt körülmények

Az EJEB a kommenteket érintő határozatokban – a *Delfi AS* ügyben rögzített vizsgálati szempontokat szem előtt tartva – számos körülményt értékelt. Ezek felvázolása segítséget nyújthat abban, hogy a kommenteket, ahhoz hasonló online tevékenységet érintő ügyekben milyen tényeket kell figyelembe venni ahhoz, hogy a jogalkalmazó döntése megfelelően az EJEB által a 8., 10. cikkben védett jog korlátozásához megkívánt releváns és elégséges indokoknak. Hangsúlyozni kell azonban, hogy bár vannak nagyobb súllyal értékelt tények, szempontok, az EJEB az összes körülményt együttesen veszi figyelembe.

4.2.5.1. A kommentek kontextusa és tartalma

Az EJEB az érintett ügyek mindegyikében elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a kommentek egyértelműen jogellenes beszédet (gyűlöletbeszédet, vagy erőszakra uszítást) tartalmaznak-e. Az EJEB szerint az ilyen nyilvánulásoknál nem igényel értelmezést, jogi elemzést a beszéd minősége.⁵⁸ A kontextus körében értékelte, hogy a komment milyen témában, milyen felületen jelenik meg, mi a közvetítő szerepe a kommentek előidézésében, milyen ráhatása van a kommentekre.

A *Delfi AS* ügyben annak tulajdonított jelentőséget az EJEB, hogy a hírportál üzleti modellje alapján gazdasági céllal, nagyobb nézettség érdekében működtetett felhasználók által létrehozott kommenteknek platformot, amelyen nyilvánvalóan jogsértő tartalmak⁵⁹ jelentek meg, és összességében

jelentős kontrollt gyakorolt a kommentek felett.⁶⁰ A komment kontextusa kapcsán értékelte azt is, hogy a hírportál az egyik legnagyobb volt az országban, és már felmerültek aggályok a cikkek által generált kommentek kapcsán. Figyelembe vette azt is, hogy maga a cikk kiegyensúlyozott volt, és nem adott okot jogszerűtlen kijelentésekre.⁶¹

A *Magyar Tartalomsgazdálkodók Egyesülete ügyben* az EJEB kiemelte, hogy – eltérően a *Delfi AS* ügytől – a vulgáris és sértő kommentek önmagában nem minősülnek egyértelműen jogtalan beszédnek, nem érték el sem a gyűlöletbeszéd, sem az erőszakra való uszítás szintjét.⁶² A kommentekben használt kifejezések alacsony stílusréteghez tartoznak, az internetes portálokon zajló kommunikációban gyakran előfordulnak,⁶³ amely megfontolás az ilyen kifejezéseknek tulajdonítható hatást csökkenti. Az EJEB figyelembe vette, hogy közérdekű témába vágónak kellett tekinteni a cikket és az az által kiváltott kommenteket, továbbá azt is, hogy a tartalomsgazdálkodók (internetes szolgáltatók) országos, önszabályozó egyesületének kisebb szerepe a kommentek előidézésében. A kontextus körében az EJEB értékelte azt is, hogy a kommentekről a nemzeti hatóság megállapította, miszerint a társaság jóhírt sértik, az EJEB szerint valójában inkább értéktételek, vélemények, amelyek a közérdekű téma tárgyát képező üzleti magatartást ítélték el, meggondolatlan reagálások.⁶⁴

A *Tamiz* ügyben az EJEB megerősítette, hogy a *Delfi AS* ügy nagy, professzionális, kereskedelmi alapon működtetett hírportálra vonatkozott, és nem érintette a közösségi médiaplatformokat. Számba vette, hogy a nemzetközi szervezetek, és az Európa Tanács szerint az ISSP-eket (technikai közvetítő szolgáltatókat) nem kell felelősségre vonni harmadik személyektől származó tartalmakért, kivéve, ha nem sikerül gyorsan eltávolítaniuk, vagy elérhetetlenné tenni ezeket a tartalmakat, amint tudomást szereznek azok jogtalanosságáról.⁶⁵ A kommentek bár sértőek voltak, alig voltak többek vulgáris

⁶⁰ L. *Delfi AS* ügy 115.

⁶¹ L. *Delfi AS* ügy 144-146.

⁶² L. *Magyar Tartalomsgazdálkodók Egyesülete ügy* 64.

⁶³ A kommentek között az alábbiak szerepeltek: két szemét ingatlanos oldal, azért az ilyenek sz. -janak sünt és költsék az összes bevételüket anyjuk sírjára, amíg meg nem döglenek.

⁶⁴ L. *Magyar Tartalomsgazdálkodók Egyesülete ügy* 72-75.

⁶⁵ L. *Tamiz* ügy § 84. Az Európai Parlament és a Tanács, 2000. június 8-i, belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló 2000/31/EK irányelve kifejezetten úgy rendelkezik, hogy az ISSP-ekre, amelyek tárolják az információkat, nem terhelhető az az általános kötelezettség, hogy monitorozzák a tárolt információkat, vagy keresést folytassanak olyan tények, körülmények után, amelyek illegális tevékenységre utalnak.

⁵⁸ L. *Delfi AS* ügy 117.

⁵⁹ A kommentek között egyebek között az alábbi tartalmak szerepeltek: [a kompok] tele vannak, köszönhetően a monopóliumnak és az állami támogatásoknak, és most elkezdtek azon aggodni, hogy az autók pár napig úgy mehetnek a szigetekre, hogy semmi pénz nem folyik a zsebükbe égi meg a hajódban, beteg zsidó, gyerünk, fiúk, [L]-t a kazánba..

⁵⁷ Az EJEB *Pihl v. Sweden* (dec) ügyben 2017. február 7-én hozott ítélete, no. 74742/14.

gyalzkodásnál, amit egy politikusnak el kell viselnie, a konkrétabb közlések többnyire nem komolyan vehető feltételezések.⁶⁶

A *Pihl* ügyben szintén értékelte az EJEB, hogy a kommentekben szereplő állítások nem érték el a gyűlöletbeszéd vagy az erőszakra uszítás szintjét. A komment alaptalan volt, és semmi köze nem volt a blogposzthoz. A blogot működtető egyesület kicsi, ismeretlen a blog a széles nyilvánosság előtt, és nem vonzott sok kommentet, valamint a blogposzt témája alapján nem volt előrelátható a kifogásolt komment.

4.2.5.2. A közvetítő személy és a sértett fél magatartása

Az EJEB a jogsértő tartalom megelőzését, észlelését, az adott online platformon közvetítő személytől elvárható magatartást, a sértettnek és a kérelmezőnek a jogsértő tartalom megjelenését követő magatartását is értékelte.

A *Delfi AS* ügyben releváns tényként vette figyelembe, hogy a kérelmező társaság a legelőkeltebben kommentált cikkeket könnyen azonosíthatta, a kommenteket mégis csak hat héttel a megjelenésük után távolította el, a sérelmet szenvedett személy ügyvédjeinek felhívására. Az EJEB szerint a megjelenés előtti szűrés nem kötelező, ezért, ha haladéktalanul eltávolította volna a kommenteket a megjelenésüket követően, ez elegendő lett volna a mentesüléséhez.⁶⁷ A kérelmező tett bizonyos lépéseket a gyűlöletbeszéd tartalmú kommentek megelőzése érdekében, így tájékoztatta a felhasználókat, hogy a kommentelő felel a közléséért, és tiltotta a sértő, erőszakra felhívó, ellenséges kommenteket. Továbbá működtetett értesítési-eltávolítási rendszert, több alkalommal az adminisztrátorok saját kezdeményezésre távolítottak el kommenteket. Az automata szókereső rendszeren alapuló szűrőkkel azonban nem tudott kiszűrni felhívó gyűlöletbeszédnek minősülő és erőszakra felhívó tartalmakat. Az intézkedéseket összességében nem tartotta alkalmasnak és elégségesnek arra tekintettel, hogy ezeket a kommenteket csak hat hét után távolították el.

A későbbi kommentügyekben lett nagyobb jelentősége annak a megállapításnak, miszerint az értesítési-eltávolítási rendszer, hogy ha az gyors és hatékony eljárással pá-

rosul, elegendő lehet számos esetben az érintett jogok megfelelő egyensúlyban tartásához, ahol gyűlöletbeszédéről, és személyek testi épsége elleni közvetlen fenyegetésről nincs szó.⁶⁸

A *Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete* ügyben az EJEB a kommentekért való objektív felelősséget elvetette. Kiemelte, hogy túlzó és észszerűtlen előrelátást feltételez, valamint veszélyeztetheti az interneten történő információközlés szabadságát az a (nemzeti) bírósági meglátás, mely szerint, ha a kérelmező lehetővé teszi előzetes ellenőrzés (moderálás) nélkül kommentek közzétételét, számolnia kell azzal, hogy ezek közül néhány megsérti a törvényt.⁶⁹ Az EJEB figyelembe vette azt is, hogy a kérelmezők, amint értesültek a polgári peres eljárásról, haladéktalanul eltávolították a szóban forgó kommenteket. Az általános szerződési feltételeikben szerepeltek tilalmak a más jogait sértő kommentek közzétételére, továbbá a honlap üzemeltetőjének volt moderatori csapata, és mindkét kérelmező működtetett értesítési-eltávolítási rendszert. A sértett társaság rögtön bírósághoz fordult, nem kérte megelőzően a kommentek eltávolítását.⁷⁰

A *Tamiz* ügyben kifejtette az EJEB, hogy a Google csak akkor lett volna esetlegesen felelőségre vonható, ha azt követően, hogy értesítették a jóhírnévsértő jellegéről, észszerű határidő telik el. A konkrét esetben a blog tulajdonosa távolította el a kommenteket a blogról, a Google értesítése után.⁷¹

A *Pihl* ügyben az EJEB értékelte, hogy a blognak volt értesítési-eltávolítási eljárása, ráadásul a blog egy nappal később a jelzést követően eltávolította a posztot a kommenttel együtt, továbbá egy új posztot is közzétett, amelyben a hiba okát elmagyarázta és bocsánatot kért. Ezáltal összesen kilenc napot volt fenn a komment a blogon (eltérően a *Delfitől*, ahol ez az időtartam hat hét volt). Kiemelte, hogy a keresőmotorok kapcsán figyelembe kell venni, hogy kérhető a keresőtálatokból a poszt eltávolítása.⁷²

4.2.5.3. A komment szerzőinek felelőségre vonási lehetősége

Az EJEB a kommentek tényleges szerzői felelőségre vonásának lehetőségét is vizsgálta, és ebben a tekintetben elsősorban a regisz-

rációs eljárást, figyelmeztetéseket, a kommentelők utólagos azonosíthatóságát, a közvetítő szerepet játszó személy közreműködését értékelte.

A *Delfi AS* ügyben az EJEB figyelembe vette, hogy a kommentek szerzőit csak részben sikerült azonosítani, és a társaság nem rendelkezett azokkal az eszközökkel, amelyek lehetővé tennék az azonosítást.⁷³ A *Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete és Index.hu Zrt.* ügyben az EJEB elismerte az Alkotmánybíróság azon értékelését, mely szerint az üzemeltető felelősége nélkül a kommentek eredeti szerzőitől nem valószínű, hogy bármi kártérítést kapott volna a sértett, hiányolta azonban a nemzeti hatóságok eljárásában annak vizsgálatát, hogy milyen feltételeket szabtak a kommentek közzétételéhez, illetve milyen regisztrációs eljárás alkalmaztak az azonosíthatóság érdekében.⁷⁴ Az EJEB ezzel összefüggően azt is megjegyezte, hogy sajátos újságírói tevékenység az, hogy a kérelmezők platformot biztosítanak harmadik személyek részére annak érdekében, hogy ezek a személyek véleménynyilvánítási szabadságukat kommentek révén gyakorolhassák. Az újságírók büntetése más személyek interjúkeretein belül kinyilvánított véleménye terjesztésének elősegítéséért komolyan akadályozná a sajtó közügyekhez hozzájárulását, és különösen nyomós indok nélkül nem kellene tervbe venni.⁷⁵ A *Tamiz* ügyben értékelte, hogy a kérelmező az ún. Norwich Pharmacal kérelemmel fordulhatott a Google felé a szerzők azonosítása végett, a blog szerzőjével szemben is felléphetett volna.⁷⁶ A *Pihl* ügyben pedig azt vette figyelembe, hogy az érintett megkapta a kommentelő IP-címét, és az alapján nem tett további intézkedést.

4.2.5.4. A bírósági eljárások és a kommentek következményei a közvetítő személyre és a sértett félre

Az EJEB a következményeket vizsgálva értékelte, hogy a sértett fél természetes vagy jogi személy, milyen módon, körben érintette a komment a hírnevét, magánéletét, valamint mérlegelte a kérelmezőt ért szankciók súlyosságát, következményeit.

A *Delfi AS* ügyben az EJEB figyelembe vette, hogy a kérelmezőt 320 euróban marasztalták, amit nem tartott arányatlannak. Meg kellett ugyan változtatnia a társaságnak az üzleti modelljét, az esetet követően moderátor teameket állított fel, azonban változatlanul az egyik legnagyobb portál, és a kommentelés tekintetében a legnépszerűbb.⁷⁷ A *Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete* ügyben az EJEB jelentőséget tulajdonított annak, hogy a kérelmezőket eljárási

⁶⁸ L. *Delfi AS* ügy 152–159.

⁶⁹ L. *Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete* ügy 82; *Pihl* ügy 31.

⁷⁰ L. *Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete* ügy 80–83.

⁷¹ L. *Tamiz* ügy 83.

⁷² Az Európai Unió Bíróságának C-131/12 *Google v. Spain* ügyben, 2014. május 13-án hozott ítélete (ECLI:EU:C:2014:317) lehetővé tette, hogy az érintett személyes adatainak védelmére hivatkozva kérje a már nem releváns személyes adatai (pl. régi szabálysértési ügyére vonatkozó információk) eltávolítását a Google keresőmotorjaiból (elfeledtetés joga).

⁷³ L. *Delfi AS* ügy 150.

⁷⁴ L. *Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete* ügy 78.

⁷⁵ L. *Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete* ügy 79.

⁷⁶ L. *Tamiz* ügy 82.

⁷⁷ L. *Delfi AS* ügy 160., 161.

⁶⁶ A kommentek között egyebek között az alábbiak szerepeltek: Iserem Tamiz urat.egy jól ismert kábítószer kereskedős állt bíróság előtt a tesco-s kollégáktól történt lopás miatt, az egész családja bűnözőkből áll, az anyját többször elítélték bolti lopásért (A), ... ez nem ugyanaz a Tamiz, amely minden hétvégén hazavisz lányokat a partijaira és velük alszik ... képmutató, nem? (B), a Margate lányait prostitúknak nevezni elég sértő, honnan tudja? csak nem szokásba hajkurászni őket? vagy ahogy valaki utalt rá, talán drogot ad el nekik?

⁶⁷ L. *Delfi AS* ügy 153.

költségek megfizetésére kötelezték.⁷⁸ Megállapította, hogy a kommentért való objektív felelősség előreláthatóan negatív következményekkel járhat egy internetes portál kommentkörnyezetére, például azzal, hogy ösztönzi az üzemeltetőket a kommentálási felület teljes megszüntetésére. Ezt a szempontot a *Pihl* ügyben is megerősítette az EJEB, kiemelve, hogy a megszüntetés különösen hátrányos lehet egy nem üzleti jellegű weboldalra nézve.⁷⁹ Az EJEB értékelési körébe vonta azt is a *Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete* ügyben, hogy egy magántársaság jóhírnevéhez fűződő érdeke forog kockán, így üzleti érdekről van szó, amelynek erkölcsi relevanciája nincs. A cikk és a vitatott kommentek közzétételének időpontjában továbbá már a kommentektől függetlenül zajlottak vizsgálatok a cég üzleti magatartása kapcsán.⁸⁰ A *Tamiz* ügyben elfogadta, hogy a nemzeti bíróság nem találta bizonyítottnak, hogy két hónappal a blogon történt megjelenés után jelentős számú olvasó érte el a kifogásolt kommenteket.⁸¹

Az előző ügyek elemzéséből kitűnik, hogy az EJEB több körülményt párhuzamosan értékel, ezért gyakran nem könnyű meghatározni, hogy mely tényeknek van ügydöntő jelentősége. Az a következtetés vonható le azonban, hogy ha a kommentek tartalma gyűlöletbeszéd, vagy erőszakra felhívó közlés, az EJEB haladéktalan intézkedést vár el tudomásszerzés esetén a közvetítő személyektől is, egyéb esetekben a körülményeket értékelve a közvetítők felelőssége hatékony értesítési és eltávolítási eljárás mellett általában kimenthető.

4.3. Hiperhivatkozások (hyperlinkek) – a Magyar Jeti Zrt. ügy

A hiperhivatkozások az EJEB felfogásában az internet lényegéhez tartoznak, mivel az interneten különböző helyeken fellelhető információkat kapcsolnak össze, és az azok közötti navigálást teszik lehetővé. Figyelembe veszi azt is az EJEB, hogy a hiperhivatkozások erősítik a közvélemény hozzáféréseit a hírekhez és információkhoz. A hiperhivatkozás mint újságírói technika alapvetően különbözik a hagyományos publikációs technikától, amennyiben általában mindössze átirányítja a felhasználókat az interneten máshol rendelkezésre álló tartalomhoz. A belinkelt állítást nem ismétlik meg a felhasználó számára és annak tartalmát nem kommunikálják, pusztán felhívják az olvasók figyelmét egy másik weblapon rendelkezésre álló anyagra. A hiperhivatkozások további megkülönböztető vonása az információk más módon történő megosztásával történő összehasonlításban, hogy a hiperhivatkozásokat alkalmazó személynek nincs ráha-

tása arra a weboldalra, melyre a hiperhivatkozás utal és amelyet a link létrehozását követően meg is lehet változtatni.⁸²

A *Magyar Jeti Zrt.* ügyben⁸³ a kérelmező egy hírportál volt. A hírportál cikkében beszámolt arról, hogy ittas futballdrukkerek a román–magyar meccsre tartva megálltak egy kis falunál, ahol roma iskolás gyerekeknek rasszista szavakat kiabáltak és fenyegették őket. A cikkből hiperhivatkozáson keresztül kattintással elérhető volt egy YouTube videó. A YouTube videón a helyi roma önkormányzat vezetője számolt be az incidensről, ennek során azt közölte, hogy „bejött a Jobbik”, „a Jobbik megtámadta az iskolát”. Az érintett párt jóhírnevsértés miatt pert indított, a magyar bíróságok objektív alapon megállapították híresztelés miatt a jogsértést. A hírportálnak nem kellett kártérítést fizetnie, de viselnie kellett a perköltségeket. A kérelmező az objektív felelősség és elmarasztalása miatt a 10. cikk megsértésére hivatkozott.

Az EJEB a panaszos kérelmének helyt adott. A hiperhivatkozások idézett szerepére figyelemmel leszögezte, hogy nem lehet egyenlőségjelet tenni a hiperhivatkozás egyszerű posztolása és a jóhírnevsértő állítások híresztelése között. Megállapította az EJEB, hogy az adott ügyben a magyar jog bíróságok általi értelmezése kizárta a versengő jogok összevetését. A hiperhivatkozás elhelyezésének híresztelésésként történő minősítése és ahhoz objektív felelősség kapcsolása előreláthatóan negatív következményekkel jár az internetes információáramlásra, mivel arra készíti a szerzőket és kiadókat, hogy teljes mértékben tartózkodjanak olyan anyagokra történő hiperhivatkozástól, melyek tartalma változhat és melyekre nincs ráhatásuk. Ez közvetve vagy közvetlenül dermesztő hatással járhat az internetes véleményszabadságra.⁸⁴

Az EJEB különösen az alábbi aspektusokat tekintette relevánsnak a kérelmező társaság mint hiperhivatkozás közzétévojének felelőssége tekintetében: (i) támogatta-e az újságíró a kifogásolt tartalmat, (ii) megismételte-e a kifogásolt tartalmat (anélkül, hogy azt támogatta volna), (iii) pusztán csak egy kifogásolt tartalomra vonatkozó hyperlinket illesztett-e a cikkébe (anélkül, hogy azt támogatta, vagy megismételte volna), (iv) az újságíró tudta, vagy észszerűen tudnia kellett volna, hogy a kifogásolt tartalom jóhírnevsértő (defamatory) vagy más szempontból jogellenes, (v) az újságíró jóhiszeműen, az újságírói etikának és a felelősségteljes újságírás követelményeinek megfelelő gondossággal járt-e el.⁸⁵

Az adott ügyben az EJEB az előző szempontok alapján a következő konkrét körülményeket értékelte. Az internetes portál professzionálisan működött, széles olvasótáborral rendelkezett. Kiemelte, hogy újságíró szankcionálása más nyilatkozata miatt csak rendkívül fontos okból lehet indokolt.⁸⁶ A kérelmező a hiperhivatkozáson keresztül csak hozzáférést biztosított, nem ismételte meg az abban foglaltakat. A nemzeti bíróságok nem vizsgálták, hogy tudnia kellett volna-e a kérelmezőnek arról, hogy a hiperhivatkozással kapcsolt videóban foglalt közlés nem felel meg a valószínűségnek. Jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a politikai közszereplőnek többet kell tőnie, és a kijelentések nem voltak egyértelműen jogellenesnek minősíthetők (a contrario *Delfi AS* ügy). A nemzeti bíróság által alkalmazott objektív felelősség a hiperhivatkozásért dermesztő hatású.⁸⁷

4.4. Internetes archívumok, a felejtés joga

Az EJEB a *Delfi AS* ügyben megállapította, hogy egy újságíró kötelezettségeinek és felelősségeinek mérlegelése során fontos tényező az érintett média lehetséges hatása (pl. az audio-vizuális média hatásai erősebbek lehetnek). Az objektív és kiegyensúlyozott tájékoztatás módszerei jelentősen különbözhetnek, egyebek között a média jellegétől is függhetnek.⁸⁸ Ennek megfelelően az EJEB meglátása szerint a sajtónak szigorúbb az a kötelezettsége, hogy a felelősségteljes újságírás alapelvével összhangban a közzétett történeti információk pontosságát biztosítsa.⁸⁹

4.4.1. A Times Newspapers ügy

A *Times Newspapers* ügyben⁹⁰ a sajtó olyan cikket jelentetett meg, amelyek egy állítólagos orosz maffiózó vállalatának feltételezett pénzügyi és fegyvercsempész tevékenységéről szóltak. Az érintett rágalmozás miatt indított eljárást, majd egy második eljárást is megindított, mivel az újság elektronikus oldalán továbbra is elérhetőek voltak a cikkek, azaz „folyamatosan megjelentek.” Ezt követően a lap egy kiegészítést tett az internetes archívumában szereplő cikkekhez, mely szerint a cikkek miatt rágalmozási ügy van folyamatban, nem lehet reprodukálni, vagy támaszkodni az abban foglaltakra az újság jogi osztályával történt egyeztetés nélkül.

⁷⁸ L. Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete ügy 86.

⁷⁹ L. Pihl ügy 35.

⁸⁰ L. Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete ügy 84., 85.

⁸¹ L. Tamiz ügy 88.

⁸² L. Magyar Jeti Zrt. ügy 73–75 (magyar fordításban 71–73).

⁸³ Az EJEB, Magyar Jeti Zrt. v. Hungary ügyben, 2018. december 4-én, hozott ítélete, no. 11257/16.

⁸⁴ Magyar Jeti Zrt. ügy 83., (magyar fordításban 81.).

⁸⁵ Magyar Jeti Zrt. ügy 77., (magyar fordításban 75.).

⁸⁶ L. Jersild ügy 35.; Az EJEB Thoma v. Luxembourg ügyben, 2001. március 29-én hozott ítélete, no. 38432/97, 62.

⁸⁷ L. Magyar Jeti Zrt. ügy 78–83., (magyar fordításban 76–81.).

⁸⁸ L. Delfi AS ügy 134; Jersild ügy 31.

⁸⁹ Times Newspapers ügy 45.

⁹⁰ Az EJEB Times Newspapers Ltd. v. United Kingdom (no. 1., no. 2) ügyekben, 2009. március 1-jén hozott ítélete, 3002/03 és 23676/03.

Az EJEB az ügy kapcsán megállapította, hogy nem tekinthető aránytalan beavatkozásnak a véleménynyilvánítás szabadságába egy olyan elvárás, hogy egy internetes archívumban szereplő cikkhez kiegészítést fűzzenek, ha annak nyomtatott változata miatt rágalmas eljárással van folyamatban. A potenciálisan jöhírnévsértő cikkeket azonban nem kell teljes egészében eltávolítani egy archívumból.⁹¹

4.4.2. A Wegrzynowski ügy

A *Wegrzynowski* ügy⁹² tényállása szerint az újság sérelmezett cikkében arról értekeztek, hogy a panaszosok ködös ügyletekből, állami vállalatok felszámolásaiból gazdagodtak meg. Az ezt alátámasztó információk a nemzeti bíróság szerint pletykákon alapulnak. A panaszos a 8. cikkre hivatkozva sérelmezte, hogy a cikket ellenére nem távolították el, és az eltávolításra irányuló kérelmének a nemzeti bíróságok sem adtak helyt.

Az EJEB nem állapította meg az Egyezmény megsértését. Hangsúlyozta, hogy a bíróság által jöhírnévsértőnek talált cikket nem kell minden esetben eltávolítani az újság internetes archívumából. A hatóságoknak nem feladata a történelem (múlt) újraírása azáltal, hogy eltávolítják egy publikáció minden nyomát, amelyet a nemzeti bíróság a személyes hírnév elleni jogtalan támadásnak értekel. A 10. cikk védelme alá tartozik a közvéleménynek az az érdeke, hogy az újság archívumához hozzáférjen. Az EJEB az adott ügyben annak tulajdonított jelentőséget, hogy a 8. cikk sérelmét azzal adekvát eszközökkel kell orvosolni. A nemzeti bíróság jónak látta egy kommenttel ellátni a cikket, amely informálja az olvasóközönséget a cikket érintő polgári eljárás kimeneteléről, ezáltal pedig hatékonyan meg lehetett óvni az érintett jöhírnévet, és nem volt szükség a cikk eltávolítására.

4.4.3. Az M. L. és W. W. ügy

Az *M. L. és W. W.* ügyben⁹³ emberölés miatt életfogytiglanra ítélt panaszosok azért fordultak az EJEB-hez, mivel szabadon bocsátásuk után eredménytelenül kérték a rádió honlapján a sugárzást követő hét év elteltével még mindig szereplő, büntetőügyükről szóló riport leiratának anonimizálását, fényképük eltávolítását, személyes adataik törlését.

Az EJEB ebben az ügyben kifejtette, hogy sértheti a magánélet védelméhez való jogot az olyan információ elterjedése, amely ellentétes az érintett legitím elvárásaival, a 8. cikk azonban nem hívható fel, ha ez az érintett cselekvésének előrelátható következménye. Az EJEB – utalva az Európai Unió Bíróságának C-131/12 *Google v. Spain* ügyben⁹⁴ hozott ítéletére – különbséget tett a média és a keresőmotorok között. Kiemelte, hogy a média tevékenysége teszi hozzáférhetővé az információt, míg a keresőmotorok az információ elterjesztéséhez járulnak hozzá. Ebből következően eltérő eredményhez vezethet egy újság és egy keresőmotor esetén a törlés iránti kérelem, az előbbi tevékenysége a véleménynyilvánítás szabadságának lényegét érinti, az utóbbi nem. Az EJEB nem állapította meg a 8. cikk megsértését, mivel a nemzeti bíróság megfelelő egyensúlyt talált a véleménynyilvánítás szabadsága és a magánélet védelméhez való jog között.

A felejtéshez való joggal összefüggő indokolásból az alábbi⁹⁵ releváns szempontok emelhetők ki: (i) hozzájárulás közérdekű vitához, (ii) a panaszosok korábbi ismertsége, (iii) a riport témája, (iv) a panaszosok korábbi magatartása, viselkedése, (v) a publikáció formája, tartalma és következményei, (vi) a fénykép készítésének körülményei.

Az EJEB az ügyben az előzőek alapján az alábbi körülményeket értékelte. Közérdekűvé tartott számot az érintett emberölési ügy, továbbá az is, hogy a panaszosok megpróbálták elérni az ügy újratárgyalását és tisztázni magukat a vád alól. Nem tulajdonított döntő jelentőséget annak, hogy a panaszosok csak a cikk anonimizálását kérték, és nem a cikkek törlését. A szóban forgó riportokat ugyanis még a kérelem időpontjában is alkalmasnak tartotta arra, hogy hozzájáruljanak a büntetőügyet, büntetőeljárást érintő közérdekű vitához. A panaszosok nem voltak ismertek a nagyközönség előtt a büntetőeljárás megelőzően, és a büntetőeljárást követően ismertségük csökkent. Nem szűnt azonban meg, mivel ismét reflektorfénybe kerültek a perújrafelvételi kérelmükkel. A riportok a büntetőeljárás menetére, a panaszosok kérelmeire vonatkoztak, témájuk közérdekű vitához járulhatott hozzá (a panaszosok ismertsége és a riport témája). A panaszosok korábban a médiához fordultak, hogy ártatlanságukat bizonyítsák, így az anonimitáshoz fűződő érdekük csökkent (a panaszosok korábbi magatartása). Az érintett szövegek objektíven számoltak be a büntetőeljárásról, jogszerűségüket és valós tartalmukat nem vonták kétségbe (a publikáció formája, tartalma, következményei).⁹⁶

Az EJEB a cikkben szereplő fotók kapcsán úgy foglalt állást, hogy azok készítése kapcsán visszaélés nem merült fel, 13 évvel korábbiak voltak, ami valószínűtlenné tette, hogy azok alapján felismerték a panaszosokat.

4.5. „Like” – a Melike ügy

A *Melike* ügyben⁹⁷ egy szerződéses takarító munkást elbocsátottak az oktatási minisztériumból, mivel mások által a Facebookon posztolt cikkeket lájkolt. A nemzeti bíróság azt állapította meg, hogy az érintett cikkek munkahelyek, iskolák nyugalmát zavarták meg, részben politikai jellegűek voltak, és nem álltak a véleménynyilvánítás szabadsága védelme alatt. Az EJEB rögzítette, hogy a „like” gomb megnyomása a véleménynyilvánítás kifejezésének eszköze, ezért a panaszos kérelme a 10. cikk alatt vizsgálható. Megállapította a 10. cikk megsértését, mivel a nemzeti hatóságok nem tudták a véleményszabadság korlátozását releváns és elégséges indokkal alátámasztani.

Az EJEB indokolása szerint⁹⁸ a nemzeti hatóságok nem értékelték kellő alapossgal a közlés kontextusát, kritikai tartalmát. Nem vették figyelembe, hogy a munkavállaló nem volt köztisztviselő, a szövegek jelentős részben politikai kritikát tartalmaztak. Kiemelte továbbá az EJEB, hogy a „like” gomb megnyomása nem értékelhető ugyanolyan súlylyal, mint a cikk megosztása a közösségi média felületén. Nem állapítható meg, hogy a tartalom, illetve a panaszos lájkolása a közösségi médiában széles körben vált ismertté. A lájkolásnak az iskolákra, tanárookra jelentősebb hatása nem lehetett. Az elbocsátás nagyon súlyos következmény. Mindezekre figyelemmel a véleményszabadság korlátozását a nemzeti hatóság összességében nem tudta releváns és elégséges indokkal alátámasztani.⁹⁹

4.6. Kommunikáció (Messenger) munkahelyi megfigyelése – a Barbulescu ügy

A *Barbulescu* ügy¹⁰⁰ tárgya a munkavállaló Messengerének megfigyelése volt. Az EJEB az ügyben a személyes adatok védelméhez és a magánélethez való jog védelméhez kapcsolódó általános elvek figyelembevételével foglalt állást.

⁹⁷ Az EJEB *Melike v. Turkey* ügyben, 2021. június 15-én hozott ítélete, no. 35786/19.

⁹⁸ Az EJEB az indokolásból kitűnően a jelen tanulmány korábbi részében bemutatott szempontokat értékelte relevánsnak: (i) a közlés kontextusa, (ii) a közlés témája, (iii) közéleti vitához való hozzájárulás, (iv) publikáció formája, tartalma, következményei, (v) a szankció hatása a panaszosra.

⁹⁹ *Melike* ügy 38-55.

¹⁰⁰ Az EJEB *Barbulescu v. Romania* ügyben, 2017. szeptember 5-én hozott ítélete, no. 61496/08.

⁹¹ L. Times Newspapers ügy 47.

⁹² Az EJEB *Wegrzynowski and Smolczewski v. Poland* ügyben, 2013. július 16-án hozott ítélete, no. 33846/07.

⁹³ Az EJEB *M. L. and W. W. v. Germany* ügyekben, 2018. június 28-án hozott ítéletei, no. 60798/10 és no. 65599/10 (a továbbiakban: *M. L. és W. W. ügy*).

⁹⁴ Az Európai Unió Bíróságának C-131/12 *Google v. Spain* ügyben, 2014. május 13-án hozott ítélete, ECLI:EU:C:2014:317.

⁹⁵ A szempontok hasonlóan a von Hannover 2. ügyben, és a Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete ügy 68. pontban meghatározott teszthez.

⁹⁶ *M. L. és W. W. ügy* 98-115.

Az ügy tényállása szerint a panaszost elbocsátották egy cégtől, mivel a munkahelyi internetet, Yahoo Messenger fiókot tiltás ellenére magáncélokra is használta. A munkáltató az elbocsátás indokának bizonyítása érdekében egy ideig megfigyelte és rögzítette a panaszos munkavégzéséhez létrehozott Messenger fiókján keresztül folytatott kommunikációját, amelynek egy része szigorúan magántermészetű volt. A panaszos a 8. cikk megsértésére hivatkozott, és a kérelmének az EJEB helyt adott.

Az EJEB az internet üzenetküldő szolgáltatásait a magánélet védelméhez való jog részeként, a kapcsolattartáshoz való jog védelme alatt értékelte, mivel ezek lehetővé teszik a magánjellegű közösségi életet. Az EJEB elismerte a magánélet korlátozhatóságát a munkahelyen, azonban hangsúlyozta, hogy a munkáltató nem redukálhatja azt nullára, ezért a magánélet tiszteletben tartásához és a privát (bizalmas) kapcsolattartás védelméhez való jogot is csak a szükséges mértékig lehet munkáltatói eszközökkel korlátozni.¹⁰¹ A szerződő államoknak e tekintetben széles mérlegelési jogkörük van, biztosítani kell azonban, hogy a korlátozás ne legyen aránytalan, és tartalmazzon eljárási garanciákat az önkényesség ellen. Az EJEB következtetése szerint az adott ügyben nem biztosította a nemzeti bíróság a panaszos magánéletének és kapcsolattartásának megfelelő védelmét, így nem találta meg a megfelelő egyensúlyt az érdekek között.

A *Barbulescu* ügyben kifejtett indokolás szerint a nem munkahelyi témájú elektronikus kommunikáció szabályozásánál a következőket kell vizsgálni és értékelni: (i) értesítették-e a munkavállalót a megfigyelésről, és arról, hogy az milyen módon történik, (ii) milyen széles körű az ellenőrzés és milyen mély beavatkozást jelent a privát szférájába, (iii) van-e igazolható célja a megfigyelésnek, (iv) van-e enyhébb eszköze az ellenőrzésnek, mint hogy közvetlenül hozzáférjenek a kommunikáció tartalmához, (v) mik a következményei a munkavállalóra nézve a megfigyelésnek, (vi) vannak-e adekvát biztosítékai a munkavállaló jogvédelmének, (vii) a megfigyelt munkavállalónak biztosítottak-e olyan bírósági jogorvoslatot, amely ellenőrzi az előző feltételek teljesülését és a megfigyelés jogszerűségét.¹⁰²

Az EJEB értékelése szerint az adott ügyben a nemzeti bíróságok helyesen azonosították a magánélet védelmének érintettségét, és helyesen indultak ki az adatvédelmi irányelv alapján a szükségesség, célhoz kötöttség, átláthatóság, jogszerűség, arányosság, és a biztonság elveiből. Nem vették figyelembe azonban a megfigyelés és az érintett magánéletébe való beavatkozás mértékét, így azt, hogy a munkáltató a vizsgált időszakban a teljes kommunikációt valós időben (real time) felvette, ahhoz hozzáfért és a tartalmukat kinyomtatta (beavat-

kozás mélysége). Nem értékelték, hogy a panaszos a legsúlyosabb büntetést kapta: fegyelmi úton elbocsátották (következmények a munkavállalóra). Nem vizsgálták, hogy mielőtt hozzáfértek a tartalomhoz, behívták-e a munkavállalót, hogy adjon magyarázatot a szerződésszegésre, valamint, hogy a munkáltató meddig fért hozzá az adott magántermészetű tartalomhoz (arányosság, átláthatóság). Nem határozták meg, hogy a panaszos kapott-e megelőző tájékoztatást az ellenőrzés lehetőségéről, módjáról, mértékéről (előzetes tájékoztatás). Azt sem, hogy mi a speciális indoka egy ilyen szoros megfigyelésnek, illetve hogy volt-e lehetőség kisebb beavatkozással járó módszert alkalmazni, ami nem jár a kommunikáció aktuális tartalmának megismerésével.¹⁰³

4.7. Facebook kommentek

4.7.1. Saját oldalon – A Sanchez ügy

A *Sanchez* ügyben¹⁰⁴ az EJEB azt vizsgálta, hogy egy politikus büntetőjogi elmarasztalása a Facebook oldalán megjelent jogsértő kommentek miatt az Egyezmény 10. cikk 2. bekezdésének megfelelő szükséges intézkedésnek tekinthető-e mások jogai védelmében. Az ügy tényállása szerint a képviselőjelölt panaszossal szemben büntetőeljárást indítottak és elítélték uszítás miatt, mivel elmulasztotta sürgősen törölni a gyalázkodó kommenteket a Facebook oldaláról, amelyet a választások érdekében mindenki számára elérhetővé tett és használt a választási kampánya során. Az EJEB nem állapította meg a büntetőjogi felelősségre vonás miatt az Egyezmény 10. cikkének megsértését.

Az EJEB – a *Delfi AS* ügyhöz hasonlóan – kiemelt jelentőséget tulajdonított annak, hogy az érintett kommentek egyértelműen jogtalan beszédek¹⁰⁵ voltak, azok a muszlimokkal, illetve az alpolgármester muszlimnak tartott feleségével szembeni gyűlöletet keltettek. Az ilyen kommentek esetén nem tartotta értékelhetőnek, hogy azok választási kampány során jelentek meg (a komment tartalma, kontextusa). Megállapította, hogy a közösségi média működtetője és a fiók tulajdonosa (account holder) között a felelősség megoszlik, a Facebook felhasználási feltételei tiltják a gyűlöletbeszédet. Az EJEB elfogadta, hogy a Facebook fiók speciális kötelezettségeket teremt, különösen, ha a fiók tulajdonosa nem korlátozza a Facebook

felhasználását, hanem mindenki számára nyilvánossá teszi. Adott esetben a politikus 1829 Facebook barátjának (Facebook friend) tette lehetővé a kommentelést. Tudnia kellett, hogy ez a felület vitatható politikai jellegű kommenteket fog vonzani, így a monitorozásnak még körültekintőbbnek kellett volna lennie. Az alpolgármester felesége elleni kommenteket a szerzője 24 órán belül törölte. Ezeknél – még ha feltételezik is a korábbi tudomásszerzést – nem volt az EJEB szerint elvárható gyorsabb reagálás, gyorsabb reagálás elvárása irreális követelmény lenne. Más kommentek azonban – hasonlóan a *Delfi AS* ügyhöz – hat hét elteltével is láthatóak voltak (kérelmező, közvetítő magatartása). A kommentek szerzőit azonosították és felelősségre vonták (kommentek szerzőinek felelősségre vonási lehetősége), jelen ügyben azonban a kommentek egyértelműen jogtalan beszédek voltak és a Facebook feltételeket sértették, ezért a közvetítő szerep nem indokolt más elbírálást. A 3000 eurós büntetés pedig nem volt aránytalan szankció az EJEB meglátása szerint (következmények a kérelmezőre).¹⁰⁶

4.7.2. Más oldalon – A Beizaras ügy

A *Beizaras* ügyben¹⁰⁷ az EJEB megállapította a 8. cikkel összefüggően a 14. cikk megsértését, mivel a büntető hatóságok diszkriminatív hozzáállásuk miatt nem vizsgálták hatékonyan, hogy uszításnak minősülnek-e azok a gyűlölködő, fizikai erőszakra felhívó kommentek (összesen 31 db), amelyek a panaszosok (egy meleg pár) által közzétett és virálissá vált csókolózós fotó és Facebook poszt alatt jelentek meg.¹⁰⁸

Az EJEB ezzel összefüggően kiemelte, hogy a kérdéses poszt és a kifogásolt kommentek nyilvánosság előtt jelentek meg. A kommentek közzétételének kötelezései és felelősségei az érintett médiafelület lehetőséges hatásától is függenek. Az EJEB adott esetben nem tartotta észszerűtlennek, hogy akár egyetlen gyűlölködő komment – különösen a panaszos oldalán az a tartalom, hogy az ilyen embereket meg kell ölni – elegendő volt ahhoz, hogy azt komolyan kelljen venni.¹⁰⁹

Bár a *Delfi AS* ügyben az EJEB kiemelte, hogy a döntés nem vonatkozik a közösségi média platformjaira, az adott ügyben értékelt elvek alapján úgy tűnik, hogy a komment ítéletek szempontrendszerét az EJEB ezekre a felületekre is megfelelően alkalmazza.

¹⁰³ *Barbulescu* ügy 133–138.

¹⁰⁴ Az EJEB *Sanchez v. France* ügyben, 2021. szeptember 2-án hozott ítélete, no. 45581/15.

¹⁰⁵ A kommentek egyebek között arra vonatkoztak, hogy a muszlimok miatt megszűnt Nimes közbiztonsága, mindenütt kebabosok, kábítószerek, prostituáltak jelentek meg, az alpolgármestert úgy ábrázolták, mint aki a neve alapján muszlimnak feltételezett feleségének átnyújtja a város kulcsait.

¹⁰⁶ *Sanchez* ügy 79–103.

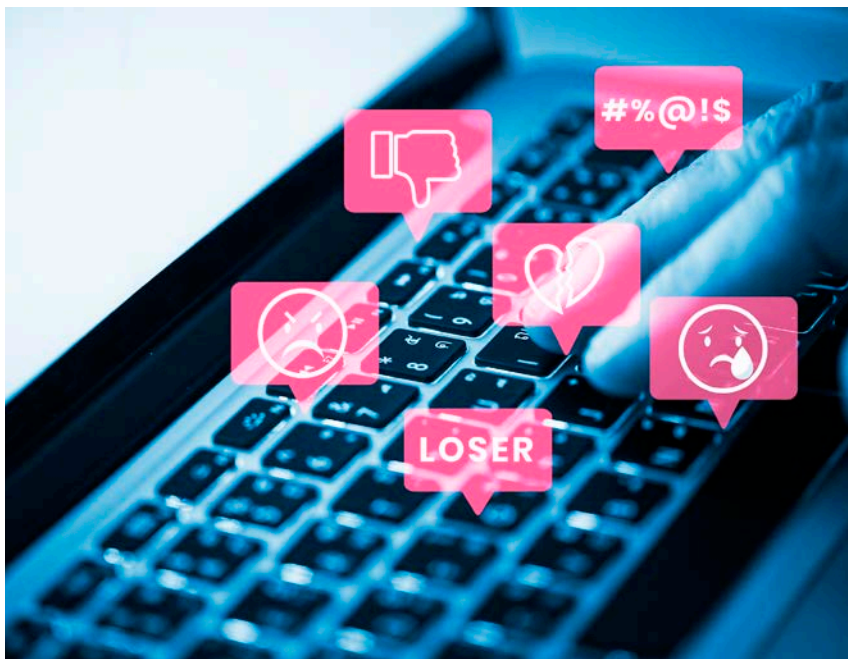
¹⁰⁷ Az EJEB *Beizaras and Levickas v. Lithuania* ügyben, 2020. május 14-én hozott ítélete, no. 41288/15.

¹⁰⁸ A kommentek olyan megjegyzéseket tartalmaztak, mint pl. a gázkamrába velük, b...d meg, öljétek meg magatokat.

¹⁰⁹ *L. Beizaras* ügy 127.

¹⁰¹ *Barbulescu* ügy 70–74.

¹⁰² *Barbulescu* ügy 121.

Freepik.com

4.8. Cyberbullying (online zaklatás) – a Buturuga ügy

A *Buturuga* ügyben¹¹⁰ a panaszos orvosi leletet csatolva feljelentést tett volt házastársa ellen bántalmazása miatt. Kérte a hatóságot, hogy a bizonyítás érdekében vizsgálja át a volt házastársa számítógépét, aki állítása szerint a levelezését feltörte. A hatóságok a kérésnek nem tettek eleget, mivel az erőszak és a fenyegetés szempontjából nem várhatóak a vizsgálattól adatok. A panaszos újabb feljelentést tett a levelezése feltörése miatt, amit elkésetttség miatt elutasítottak. Az ügyészség a volt házastársra pénzbüntetést szabott ki, és az ügyet a büntető törvénykönyv más személy elleni erőszakos cselekményre – nem pedig a családon belüli erőszakra – vonatkozó rendelkezései alapján bírálta el. A nemzeti bíróság a döntést fenntartotta, azzal, hogy a fenyegetés nem volt olyan súlyos, hogy bűncselekménynek minősüljön, nem volt továbbá bizonyíték arra, hogy a volt férj okozta a sérüléseket. A levelezés bizalmaságának megsértése pedig nem tartozott az ügyre, és a közösségi médiában közzétett adatok nyilvános adatok voltak. A panaszos az EJEB-hez fordult a 8. cikk megsértésére hivatkozással.

Az EJEB az Egyezmény megsértését megállapította. Kiemelte, hogy a családon belüli erőszak nemcsak a fizikai erőszakot jelenti, része a pszichikai erőszak, a zaklatás, így az online zaklatás is. Az online zaklatás gyakran a nők, a lányok elleni erőszak egyik megnyilvánulási formája, ilyen pl., amikor az áldozat számítógépét feltöri, a személyes adatait, képeit, beleértve az intim képeket, ellopják, átalakítják, közzéteszik. Ezek a cselekmények gyakran vezethetők vissza a (volt) part-

nerre. Az EJEB megítélése szerint a nemzeti bűnüldöző hatóságok nem vizsgálták érdemben a családon belüli erőszak más megnyilvánulásaival összefüggően a panaszos levelezésének illetéktelen megfigyelését, feltörését, elmentését, és ezzel elmulasztották megtenni a panaszos magánéletének hatékony védelméhez szükséges intézkedéseket.

5. Összefoglalás

Az EJEB online jogsértéseket érintő gyakorlatából megismerhetők a véleménynyilvánítás szabadsága és a magánélet tiszteletben tartásához, jó hírnévhez való jog védelme közötti mérlegelés, egyensúlykeresés során vizsgálандó és értékelendő elvek, szempontok, releváns körülmények. Ezeket a hasonló magyar ügyekben a jogalkalmazóknak érdemes szem előtt tartani.

Az EJEB a mérlegelés során kiemelt jelentőséget tulajdonít egyrészt annak, hogy az internet fontos szerepet játszik az információáramlásban, és ennek érdekében a *Magyar Jeti Zrt.* ügyben – kizárva az objektív felelősséget – meghatározta, hogy milyen körülményeket kell vizsgálni, ha a jogsértő tartalom hiperhivatkozásokban jelenik meg. Másrészt az internet új veszélyeire tekintettel fokozottan elvárja a gyermekek védelmét, fellépést a cyberbullying, és az egyértelműen jogtalan beszéd ellen (gyűlöletbeszéd, erőszakra uszítás).

Az EJEB a *Delfi AS* ügyben meghatározta azokat a kritériumokat, amelyeket a kommenteket gazdasági célból használó nagy hírportáloknak mint közvetítőknek a kommentekkel kapcsolatos felelősségre vonásánál figyelembe kell venni. A *Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete* ügyben az EJEB a *Delfi AS* ügyben kidolgozott szempontrendszert megerősítette. Elvetette azon-

ban az objektív felelősséget, a kommenteléssel gyakorolt véleménynyilvánítási szabadság értékét szem előtt tartva. A komment ügyekben hozott határozatokban megfogalmazott érvek és tesztek megjelennek később több olyan ügyben, ahol valamely közvetítő szerepet betöltő személy felelősségét kellett vizsgálni (*Tamiz*, *Pihl* ügyek). Az EJEB a gyűlöletbeszédet tartalmazó, erőszakra uszító kommentek esetén valamennyi közvetítő szolgáltatótól cselekvést vár el a felelősség alóli kimentéshez, beleértve a technikai közvetítő szolgáltatókat is (ISSP). Az ilyen megnyilvánulásokkal szemben a *Beizaras és Levickas*, valamint a *Sanchez* ügyekben a közösségi médiában megjelent kommentek esetén sem tartotta túlzónak a büntetőjogi szankciókat. Az egyéb jó hírnévsértő tartalmaknál erőteljesebb szempont az ISSP-k, valamint a közéleti véleménynyilvánítás védelme, a hatékony értesítési eltávolítási eljárás figyelembevétele.

Az EJEB az online tér új jelenségeit a korábbi 10. cikk, és 8. cikkre vonatkozó gyakorlatát szem előtt tartva, az internet sajtóságaira figyelemmel értelmezi. A lájkolást a *Melike* ügyben véleménynyilvánítási formának tekinti, de enyhébb hatásúnak, mint a továbbítást (cikkek posztolását). A felejtés jogát érintő határozataiban elfogadja, hogy az „internet nem felejt”, a nyilvánosság információkhoz való hozzáférése és a magánszféra védelme közötti mérlegelésre az *M. L. és W. W. kontra Németország* ügyben kidolgozott szempontok az irányadóak. Az EJEB óvatosságát mutatja, hogy nem tartja a sajtótóra és a keresőmotor-szolgáltatóra azonos eredménnyel alkalmazhatónak az Európai Unió Bíróságának C-131/12 *Google v. Spain* ügyben hozott ítéletét.

A közösségi médián folyó kommunikáció munkahelyi megfigyelésének jogszerűsége a *Barbulescu* ügyben meghatározott kritériumok mentén vizsgálható, ezek részben a személyes adatvédelem uniós jogi elveire, vívmányaira támaszkodnak.

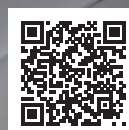
Az EJEB érzékeli és tudomásul veszi, hogy az interneten folyó kommunikáció gyakran alacsony színvonalú. A kommentekben megjelenő meggondolatlan kirohanásokat (verbális gyalázkodást) ebben a térben – ha az nem gyűlöletbeszéd vagy erőszakra uszítás – kisebb hatásúnak értékeli, még akkor is, ha vulgárisak vagy sértő tartalmúak. A *Tamiz* ügyben úgy foglalt állást, hogy egy politikusnak adott esetben – fokozottabb tűrés kötelezettsége miatt – az ilyen jellegű közléseket el kell viselnie. Megerősítette azt a korábbi gyakorlatat is, hogy a vulgáritás önmagában nem rekeszti ki a közlést a véleménynyilvánítási szabadságának védelméből.

Végezetül meg kell jegyezni, hogy minden erőfeszítés ellenére a tanulmány csak egy pillanatkép az EJEB gyakorlatának főbb vonásairól. Az azonban, hogy ezek közül mely vonalak lesznek hangsúlyosabbak, halványabbak, a technika és a társadalom változásainak irányától és sebességétől is függ.

¹¹⁰ Az EJEB *Buturuga v. Romania* ügyben, 2020. február 11-én hozott ítélete, no. 56867/15.

Próbálja ki 2 hétig ingyen
a Jogtanácsos Jogtár®
Prémium szintjét
kötelezettségek nélkül!

Regisztráljon az ingyenes
próbaverzióra:
[landing.wolterskluwer.hu/
jogtanacsos-jogtar](http://landing.wolterskluwer.hu/jogtanacsos-jogtar)

Jogtanácsos Jogtár® Prémium

Nélkülözhetetlen magánjogi tartalmak, cégeditor,
döntvénytár és a jogi munka hatékonyságát növelő
funkciók vállalati jogászok számára

Bármikor, bárhol elérhető, naprakész és személyre szabható!

- Magyar és EU-s joganyagok időrendi változásokkal
- Nélkülözhetetlen magánjogi tartalmak
- Indoklások, kommentárok, döntvények
- Szakcikkek, könyvek
- Iratminták, cégeditor program
- Hatékonyságot növelő funkciók

Akció!

Ha most rendel Jogtanácsos Jogtárát,
EU Jog online és Jogi Szakkönyvek
Modul előfizetést, valamint
Ptk. kommentár nyomtatott
kiadványt kap ajándékba!

A megújuló ingatlan-nyilvántartási rendszer szabályozási koncepciója és az ahhoz kapcsolódó jogalkotás II.*

A tanulmány átfogó képet ad megújuló ingatlan-nyilvántartási rendszerünkről és az új szabályozás alapját képező koncepcióról. Számba veszi az új elektronikus jogi szabályozás céljait és az azokkal szemben támasztott követelményeket, az ingatlan-nyilvántartási szabályozás új elemeit. Ezek egy része már a 2021 nyarán elfogadott, de még hatályba nem lépett, a jelenleg még hatályos 1997. évi CXLI. törvényt felváltó, az ingatlan-nyilvántartásról szóló 2021. évi C. törvényben már megjelent. A tanulmány bemutatja az új törvényben konkrét formát öltő szabályozás fontosabb elemeit, az abban rejlő újdonságokat, és betekintést nyújt a koncepció további megvalósításával összefüggő műhelymunkába, jelezve a még megvalósításra váró további jogalkotás irányát.

3. Az új elektronikus ingatlan-nyilvántartási eljárás főbb újdonságai

A teljeskörűen elektronizált nyilvántartás és eljárási folyamatok, valamint a más elektronikus nyilvántartásokkal való elektronikus kapcsolatok kiépítése folytán az ingatlan-nyilvántartási eljárásba lehetővé válik az automatikus döntéshozatal: a rendszer a beérkező beadványokat automatikusan szelvényezi (nem szelvényezhető beadványok benyújtásának sikertelenségéről automata üzenetet küld a feladónak), majd a nem sommás vagy teljes eljárásra kerülő ügyeket a rendszer humán beavatkozás, azaz ügyintézői közreműködés nélkül, automata módon bírálja el. A szabályozás legfőbb újdonságai – összhangban a fejlesztés során megvalósítható műszaki megoldásokkal – arra tekintettel kerültek kidolgozásra, hogy az automatikus döntéshozatal folytán az ingatlan-nyilvántartási hatósághoz történő bejegyzést kezdeményező beadványok az ingatlan-nyilvántartásban legtöbb esetben közvetlen változást eredményeznek, így a benyújtók részéről jelentősen megnövekedő felelősséget másik oldalról számos új, garanciális intézmény ellensúlyozza.

3.1. Az eljárás megindítása – elektronikus űrlap

A bejegyzés (törlés) iránti kérelem benyújtása az E-ING ingatlan-nyilvántartási (a továbbiakban: E-ING) rendszerben kifejlesztett elekt-

ronikus űrlap kitöltésével történik majd meg, amelyben az ügyben eljáró ügyvéd (kamarai jogtanácsos) vagy képviseleti jogállásban eljáró közjegyző rögzíti az ügy tárgya és elbírálása szempontjából az összes lényeges adatot (pl. felek adatai, ingatlan helyrajzi száma, jogügylet típusa), amelyet az elektronikus rendszer automatikusan megvizsgál.

Minthogy az ingatlan-nyilvántartásba történő jogok, tények bejegyzésére irányuló, kérelemre induló eljárásban a jogi képviselet általános érvénnyel kötelező lesz, a kérelemre és általánosan a beadványokra vonatkozóan az E-ING rendszerben kifejlesztett elektronikus űrlap alkalmazásának általános kötelezettsége az ügyfelekre nézve nem jelent többletterhet, az elektronikus űrlapot a jogi képviselőnek kell majd kitöltenie. Ezen szempont figyelembevételével a jogszabály-előkészítés során megvitatásra kerültek az elektronikus űrlap kötelező alkalmazása alóli szükséges kivételek, amiket gyakorlati és jogbiztonsági szempontok határoznak meg. Így amikor természetes személy ügyfél kivételesen jogi képviselő nélkül járhat el, akkor indokolt, hogy majd választása szerint, írásban vagy írásbelinek minősülő elektronikus úton terjesztheti elő

a) az ingatlan, valamint a jogosult adataiban bekövetkezett változás bejegyzése iránti kérelmét;

b) az eljárás felfüggesztésére irányuló kérelmét, ha az okirat valódisága vagy jogszerűsége vitatott, továbbá, ha a jogosult személye tekintetében a felek között jogvita van;

c) az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 42. §-ában meghatározott kérelmét.

Fontos kiemelni, hogy a bíróságok, hatóságok (ideértve közjegyző, bírósági végrehajtó, ügyész, közigazgatási hatóságok bejegyzés iránti kezdeményezését is) szintén csak elektronikus űrlap kitöltésével tudnak majd ingatlan-nyilvántartási eljárást kezdeményezni.

Az ingatlanügyi hatóság eljárását kezdeményező bírósági, hatósági „megkeresések” terminológia pontosítását az Ákr. eltérő fogalomhasználata tette szükségessé. Így az ingatlan-nyilvántartásról szóló 2021. évi C. törvény (a továbbiakban: új Inyvtv.) az ingatlanügyi hatóság hivatalbóli eljárását kezdeményező bírósági „megkereséseket” bírósági elrendelésnek, a hatóságoktól érkező bejegyzés iránti „megkereséseket” egységesen hatósági felhívásnak nevezi. A fentiek szerint a bírósági elrendelések esetén a bíróság, a hatósági felhívások esetén a hatóságok fogják kitölteni az eljárást kezdeményező elektronikus űrlapot. Megjegyzendő, hogy az még a jövőbeli fejlesztések kérdése, illetőleg egyes esetekben a műszaki lehetőségeken és a projekt költségvetési keretein belül folyamatban is van olyan megoldások kidolgozása, hogy a bejegyzés alapjául szolgáló okirat, határozat tartalma az E-ING űrlapba beolvasható legyen.

Az E-ING rendszerben kitöltendő elektronikus űrlap általános használata a benyújtók, mind a jogi képviselők, mind a bíróságok, hatóságok részéről – megfelelő belső ügyintézési folyamatok kialakítása esetén – az űrlapban eleve megjelenő ingatlan-nyilvántartási tartalmak révén a jövőben jelentősen csökkentheti az esetleges elírások kockázatát.

3.2. Az eljárásra való jogosultság többletkövetelményei

Jogi képviseleti tevékenység körében a vonatkozó szabályok alapján a közjegyzők, valamint az ügyvédek és kamarai jogtanácsosok kerülnek kapcsolatba az ingatlan-nyilvántartási eljárásokkal, és az új Inyvtv. szerint kizárólag ők lesznek jogosultak jogok, tények bejegyzése (törlése) iránti kérelem előterjesztésére. Az új elektronikus ingatlan-nyilvántartás szabályozási koncepciója (a továbbiakban: Szabályozási Koncepció) egyértelműen rögzíti, hogy az új ingatlan-nyilvántartási rendszerben szükséges a jogi képviselők esetében az eljárási lehetőséget kiegészítő feltételek teljesítéséhez kötni. Az automatikus döntéshozatal velejárája a kérelmeket rögzítő szervek és képviselők megnövekedett felelőssége, ezért eljárási jogosultsággal csak megfelelő szakértelemmel és ferdhetetlen megbízhatósággal rendelkező személyek rendelkezhetnek.

A tipikusan képviselőként eljáró személyek, az ügyvédek és kamarai jogtanácsosok esetében a törvény által előírt továbbképzési kötelezettség részeként kell biztosítani a speciális ingatlanügyi ismeretek megszerzését. Az ismétlődő képzési időszakokban elvégzendő és számonkéréshez kötött képzések elvégzése garantálja, hogy a jogi kép-

* Megjelent: Ingatlanjog, 2022/1. sz.

viselők naprakész szaktudással és ágazati jogszabályismerettel, valamint az elektronikus rendszer használatával kapcsolatos ismeretekkel is rendelkeznek. A képzések teljesítésének elmulasztása az ingatlanügyi eljárási jogosultság elvesztését eredményezi. Ezenfelül további feltételek meghatározása lehet még indokolt (pl. kötelező kiegészítő felelősségbiztosítás).

Annak érdekében, hogy ténylegesen csak a fenti feltételeknek megfelelő ügyvédek és kamarai jogtanácsosok járhassanak el, az illetékes ügyvédi kamaráknak szükséges közhitelesen nyilvántartani, hogy az ügyvéd vagy kamarai jogtanácsos ingatlanügyi eljárásban való jogosultsággal rendelkezik. Ez az adat elektronikus úton az azonosítás keretében az ingatlan-nyilvántartás által ellenőrizhető lesz.

Az ingatlan-nyilvántartással közhatalmi szervek minőségben kapcsolatba kerülő személyek (bírák, ügyészek, közjegyzők, bírósági végrehajtók) esetében a szakmai képzési rendszereknek kell kiegészülnie az új ingatlan-nyilvántartási szabályozás követelményeihez igazodó modulokkal.

A fenti célok elérése, a többeltkövetelmények meghatározása és érvényesítése érdekében a hivatásrendek jogállási törvényeinek kiegészítése és módosítása szükséges. Erre tekintettel a jogszabály-előkészítési folyamatba bevonásra kerültek az érintett hivatásrendeket képviselő szakmai köztisztviselők, a Magyar Országos Közjegyzői Kamara, a Magyar Ügyvédi Kamara, annak Országos Kamarai Jogtanácsosi Tagozata is és a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar, valamint a bírák tekintetében az Országos Bírósági Hivatal. A szükséges jogszabályi módosítások előkészítése folyamatban van, azok egy része várhatóan nemsokára az Országgyűlés elé kerül, az új Inyvtv. hatálybalépésével összefüggő átmeneti rendelkezésekről és az új Inyvtv. hatálybalépésével összefüggésben egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslatba (a továbbiakban: Átmeneti tv.) kerül beépítésre.

3.3. Ügyvédi és ügyleti meghatalmazás új szabályai (meghatalmazás modul)

Az ügyvédi meghatalmazást főszabály szerint csak ügyvéd (kamarai jogtanácsos) előtt személyesen, elektronikus formában, legtipikusabban e-személyivel történő elektronikus aláírással lesz lehetséges megtenni az elektronikus ingatlan-nyilvántartási rendszerben rendszeresített meghatalmazás úrlapon, így egyrésztől elkerülendő a felesleges papírhasználat, amely lassítja az ügyintézés menetét, másrésztől pedig biztosított az ügyletben részt vevő felek megfelelő azonosítása. Akik nem rendelkeznek e-személyivel vagy megfelelő elektronikus aláírási,

illetőleg hitelesítési lehetőséggel (a jövőben akár külföldről, természetesen mindenképpen ügyvédi közreműködés mellett),¹ azok számára előírásra kerülne, hogy ügyvédi meghatalmazást csak személyesen a kormányablaknál adhatnak, ugyanis ebben az esetben az azonosítás és az ügyletkötési képességről való meggyőződés után az eljáró kormányablak állítaná ki az elektronikus meghatalmazást az elektronikus ingatlan-nyilvántartási rendszerbe integrálható elektronikus úrlap formájában (illetőleg azon az adott fél aláírását a kormányablak tudná hitelesítéssel ellátni). Megjegyzendő, hogy ugyanezen követelményeknek a szerződéskötő fél által esetlegesen adandó ügyleti meghatalmazásnak is meg kell felelnie, azaz, hogy az irányadó általános polgári jogi szabály értelmében az ügyleti meghatalmazás ügyvéd által szerkesztett és ellenjegyzett is kell hogy legyen, a jogok, tények bejegyzéséhez szükséges okirattal egyezően, de a meghatalmazó és a meghatalmazott személyének ugyanolyan szintű azonosítása szükséges, mint az ügyvédi meghatalmazás esetében. Gyakorlati igényekre tekintettel és az ingatlanforgalom indokolatlan korlátozását elkerülendő lenne még az a lehetőség, hogy a felek külföldön, Magyarországra utazás nélkül is tudjanak jogot vagy tényt érintő ingatlan-nyilvántartási ügyben felhasználható, ügyvédi, illetőleg ügyleti meghatalmazást adni. Erre a meghatalmazás tekintetében – koncepcionális szinten eldöntöttek szerint mindenképpen szükséges garanciális előfeltétel megtartása miatt – csak a megfelelő azonosítás, valamint ügyletkötő képesség ellenőrizhetőségének biztosítottasága mellett lehet lehetőséget adni. Ilyen lehetőség egyelőre a közokirati formában, külföldön aláírt, papíralapú, diplomáciai felülhitelesítéssel vagy Apostille-jal ellátott meghatalmazás alapján az ingatlan-nyilvántartási eljárás által megkövetelt elektronikus úrlap magyarországi közjegyző általi, az adott fél részéről történő elektronikus hitelesítése lehet, amelynek megfelelő közjegyzői nemperes eljárás várhatóan az előkészítés alatt álló Átmeneti tv. szabályai között kerül kidolgozásra [új Inyvtv. 40. § (5) bekezdés]. (A meghatalmazás modul pontos működésének kidolgozása és egyeztetése a Jogi Munkacsoport és a fejlesztő cég között jelenleg is folyamatban van.)

Az egységes elektronikus informatikai ingatlan-nyilvántartási rendszer az elektronikus ügyvédi meghatalmazás kapcsán megvizsgálná az ügyfelek és az ügyvéd személy-

azonosságának valódiságát, a meghatalmazás és a kérelem (úrlap) tárgyának azonosságát, valamint az eljáró ügyvéd képviseleti jogkörének a kérelemben feltüntetett ügyben való meglétét.

Nagyon fontos új szabály, hogy jogok, tények bejegyzésére irányuló eljárás csak a jog vagy tény bejegyzésében közvetlenül érintett felek közös kérelme alapján folytatható le [új Inyvtv. 44. § (1) bekezdés]. Tehát a jogalkotó egyértelműsíti, hogy egy adásvétel esetén például az eladó és a vevő együttes kérelme szükséges. Ebből önmagában következik, a most folyamatban levő ügyvédi meghatalmazás szabályokkal való kiegészítése nélkül is, hogy a jövőben az ügyvédi meghatalmazást – a példánál maradván – mind az eladónak, mind a vevőnek alá kell írnia.

Erre tekintettel a Szabályozási Koncepció hangsúlyosan rögzítette és annak az új törvény indokolásában való szerepeltetését tartotta szükségesnek, hogy az ingatlan-nyilvántartási eljárás során a polgári jogi alapon szerződő felek nem minősülnek ellenérdekű feleknek, mivel – például – egy adásvételi szerződésben az eladó és a vevő egyaránt a tulajdonváltozás bejegyzésében érdekelt, közöttük tehát a hatósági eljárást illetően érdekellentét nem áll fenn, így őket a szerződést készítő és ellenjegyző jogi képviselő az ingatlan-nyilvántartási hatóság előtti eljárásban képviselheti.

A felek közös kérelmére indult közjegyzői eljárásban, amennyiben a létrejött közokirat alapján ingatlan-nyilvántartási bejegyzés (törlés) szükséges, a fentiekre tekintettel annyi változás lesz, hogy a közjegyző által kezdeményezett bejegyzés iránti ingatlan-nyilvántartási eljáráshoz is szükséges lesz a bejegyzésben közvetlenül érintett felek mindegyike részéről adott felhatalmazás.

A Jogi Munkacsoport külön foglalkozott az ügyvédi, de ugyanúgy az ügyleti meghatalmazás korlátozásának kérdéskörével a fejlesztővel egyeztetve a műszaki lehetőségek tekintetében. Az elektronikus rendszer csak a formalizált tartalmú, elektronikus meghatalmazást tudja vizsgálni, és azt tudja a bejegyzési kérelmet tartalmazó, szintén formalizált elektronikus úrlappal összevetni: a felek (felek azonosító adatai), a meghatalmazás/bejegyzési kérelem tárgya (milyen jog/tény bejegyzésére, törlésére vonatkozik), valamint az ingatlan megjelölése tekintetében. Amennyiben csak adásvételre, azaz tulajdonjog törlésére és bejegyzésére szól a meghatalmazás, akkor ez formalizálható, az úrlapban megjelölhető korlátozás lesz más esetben emellett jelzalogjog (stb.) bejegyzésére is vonatkozó meghatalmazáshoz képest. Bármilyen egyéb, például a vételár összegére vonatkozó megkötés a meghatalmazásban egyéb korlátozásnak minősülve, szabad szöveges részben lesz megad-

¹ Az ezen kérdésekkel kapcsolatos, 2023 februárjára rendelkezésre álló műszaki lehetőségek meg a fejlesztő cég részéről is vizsgálat alatt állnak, erre tekintettel a pontos jogi szabályozás tartalma még változhat.

ható. Tekintettel arra, hogy a szabad szöveges korlátozás az elektronikus rendszer által nem vizsgálható, annak kitöltése esetén az adott ügy nem automatikus döntéshozatalban kerül elintézésre, hanem ügyintézőhöz fog kerülni. A kihirdetett új Inyvt. 36. §-a egyelőre az ügyleti meghatalmazás szabályait részletezi, ennek azonban pontosabb megfogalmazása, valamint az ügyvédi meghatalmazásra vonatkozó szabályokkal való kiegészítése az Átmeneti tv. előkészítése kapcsán jelenleg folyamatban van.

3.4. A széljegyzés

A széljegyzéshez az eljárást megindító kérelemben legalább az alábbiak megadása lesz szükséges: az érintett ingatlan megjelölése (település, fekvés, helyrajzi szám), a kérelmezők neve és a kérelem tárgya (megjelölése, hogy milyen jogot, ténnyt vagy adatot kér bejegyezni vagy törölni). A beadvány benyújtásához, sőt, gyakorlatilag a kitöltéséhez előfeltétel lesz, hogy az eljárást kezdeményező rendelkezzen az eljárás megindítására jogosultsággal, értelemszerűen ennek hiányában a beadvány benyújtására sem kerülhet sor. A jogi képviselői jogkörben eljárók esetében a jogosultság vizsgálata a fentebb részletezett, kamarai nyilvántartásokból történő lekérdezés útján fog megvalósulni, továbbá a fentiek szerint az ügyvédi (esetleges ügyleti) meghatalmazás (közjegyzői felhatalmazás) rendszer általi vizsgálata révén. Előbbi csak abban az esetben valósulhat meg, ha az eljárást kezdeményezni jogosultak jogosultságára vonatkozóan az ingatlan-nyilvántartás és az egyes hivatásrendi kamarák rendszere közötti elektronikus kapcsolat révén megvalósuló ellenőrzés folyamatosan működik. Az egyéb eljárás indítására jogosultak esetében (pl. bírák, bírósági végrehajtók, hatóságok stb.) a rendszer szintén vizsgálni fogja az adott szerepkörben való eljárási jogosultság meglétét.

Főszabály szerint a kérelem nem lenne benyújtható az eljárási díj megfizetésének hiányában sem [kivéve a díjmentesség eseteit (új Inyvt. 88. §), valamint az ingatlanügyi hatóság felhívására történő utólagos fizetés esetét a bírósági, közjegyzői határozat alapján induló eljárásban (új Inyvt. 60. §)]. A széljegyzést az ingatlan-nyilvántartási rendszer végzi majd humán erőforrás bevonása nélkül.

3.5. Az automatikus döntéshozatal

Az automatikus döntéshozatal általános eljárási szabályait az új törvényben nem kellett kidolgozni, hiszen az Ákr. már rendelkezik arról, hogy automatikus döntéshozatalnak van helye, ha azt törvény vagy kormányrendelet megengedi és a hatóság részére a kérelem benyújtásakor minden adat rendelkezésre áll, a döntés meghozatala mérlegelést nem igényel, valamint nincs ellenérdekű ügyfél (Ákr. 40. §). Az automatikus döntéshozatal tekintetében az Ákr. az eljárási kereteket teremti meg, de a döntés-

hozatal módját az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: Eüsztv.) 11. §-a határozza meg. Jelen esetben az új Inyvt. végrehajtási rendelete (kormányrendelet) határozza majd meg azokat az ügypéldákat, amelyekben az automatikus döntéshozatal mint a kérelem elbírálására irányuló hatósági eljárás alkalmazandó lenne. Ebben az esetben egy erre a célra kifejlesztett informatikai rendszer előre meghatározott szempontok alapján, a humántényezőket teljes mértékben mellőzve, a téves bejegyzések esélyének minimalizálása mellett járna el, és a döntés legfeljebb 24 óra alatt meghozható lenne.² A gyakorlatban ez természetesen a legtöbb esetben (interfészek működése és nem munkaszüneti napon való érkezés esetén) a kérelem beérkezésétől kezdve egyidejű döntést (ingatlan-nyilvántartási bejegyzést/törlést) jelentene.

Automatikus döntéshozatali eljárásban a benyújtott elektronikus űrlapon és kérelmen alapuló eljárásokban a jogi képviselő meghatalmazásán (felhatalmazáson) kívül a mellékelt dokumentumokat az elektronikus rendszer nem vizsgálná, az automatikus bejegyzés az űrlap adatai alapján történne meg; az okiratok az automatikus döntéshozatal esetében nem, csak teljes eljárásban lennének vizsgálhatók. Ez azonban nem jelentene változást a jelenlegi okirati elvhez képest: a jövőben is az okirat az alapja a bejegyzésnek, csak olyan módon, hogy annak tartalmára vonatkozóan a benyújtók tesznek nyilatkozatot az űrlapon és vállalnak felelősséget az okirat és az űrlap egyezősége vonatkozásában.

Fontos garanciális szabály, hogy az eljárás megindításáról értesítést kap(nak) a kérelmező(k), valamint valamennyi, az ingatlanra bejegyzett jog, tény jogosultja (új Inyvt. 47. §).

Megjegyzendő, hogy az Ákr. külön garanciális szabályt tartalmaz az automatikus döntéshozatal tekintetében, ami az ingatlan-nyilvántartási eljárásban is alkalmazandó lesz: a döntés közlését követő öt napon belül az ügyfél kérheti, hogy a hatóság a kérelmét ismételten, teljes eljárásban bírálja el (Ákr. 42. §). Ez a lehetőség a fenti riasztási (értesítési) rendszerre tekintettel lényeges gyakorlati biztosítékként szolgál majd a humán tényező kimaradásával zajló eljárásokban. Ráadásul, a garanciális szabály minden kötöttség nélküli, legszélesebb körben történő érvényesülése érdekében a Jogi Munkacsoport döntése szerint ez a kérelem is kivételt képez a jogi képviselővel való eljárási kötelezettség alól [új Inyvt. 53. § (2) bekezdés]. Az Ákr. 42. §-a szerinti kérelem alapján az ingatlanügyi hatóság megismételt eljárást fog lefolytatni, és annak eredményeképpen a korábbi döntését módosítja vagy hatályában fenntartja. Az újabb döntés érvé-

... a jövőben is az okirat az alapja a bejegyzésnek, csak olyan módon, hogy annak tartalmára vonatkozóan a benyújtók tesznek nyilatkozatot az űrlapon és vállalnak felelősséget az okirat és az űrlap egyezősége vonatkozásában.

nyesülését úgy biztosítja a törvény, hogy annak hatályát kiterjeszti a korábbi döntésen alapuló további bejegyzésekre is. (Természetesen egy tulajdonjogi bejegyzés nem érinti, nem azon alapul az ingatlanra vonatkozó adat, pl. műemlék jelleg bejegyzése, tehát arra értelemszerűen nem vonatkozik a tulajdonjogi bejegyzés ügyében hozott újabb döntés hatályának kiterjesztése.)

Az automatikus döntéshozatal néhány szervezéstechnikai kérdést is felvet. Az automatikus döntéshozatali eljárásban legfeljebb 24 óra alatt döntés kell hogy szülessen. Az elektronikus ingatlan-nyilvántartás a jövőben számos más informatikai rendszerrel kell hogy kapcsolatot tartson, így rendszerüzemeltetési biztonsági szempontokból indokolt a munkaszüneti napokon elkerülni az automatikus döntéshozatalt. A Szabályozási Konceptióban javaslatként erre tekintettel az szerepelt, hogy az ügyintézés (döntéshozatal) csak munkanapokon történjen, azonban az elektronikus rendszer az év minden napján, így munkaszüneti napokon, illetőleg a földhivatal munkaidején túl is fogadja és széljegyezze az ügyfelek beadványait. Az Ákr. alapján lehetséges van arra, hogy törvény eltérően határozza meg az eljárás megindulásának napjához képest az ügyintézési idő kezdetét. Ennek megfelelően az új Inyvt. az automatikus döntéshozatali eljárás esetében úgy rendelkezik, hogy az ügyintézési határidő – ha a kérelem benyújtásának időpontjában a hatóságnál a munka szünetel – csak a beadvány benyújtását követő első munkanapon kezdődik. Az ily módon – akár munkaszüneti napon is – benyújtott beadványok természetesen széljegy formájában azonnal rögzítésre kerülnek (ügykezelés történik).

Megjegyzendő, hogy az elektronikus informatikai rendszer a fentiekől függetlenül folyamatos, 7/24 órás rendelkezésre állást biztosítana az adatszolgáltatások (pl. tulajdonilap-másolat kérése) vonatkozásában.

3.6. Okiratok

A bejegyzés iránti kérelem alapjául szolgáló okiratokat továbbra is mellékletként kell majd csatolni, csak elektronikus formában.

Az új Inyvt. rendelkezéseinek megfelelően jog és tény bejegyzése alapjául általánosan és kivétel nélkül csak olyan magánokirat fogadható el a jövőben, amelyet ügyvéd vagy kamarai jogtanácsos ellenjegyzéssel látott el. A bejegyzés alapjául szolgálhat elektro-

² Ákr. 50. § (2) bekezdés a) pont: Az ügyintézési határidő automatikus döntéshozatal esetén huszonnégy óra.

nikus okirat vagy olyan papíralapú okirat, amelyet a készítője (közjegyző, ügyvéd, kamarai jogtanácsos) elektronikus okirattal alakított. A külföldön kelt magánokiratokkal kapcsolatban kiemelésre érdemes, hogy bár a törvény erről külön nem rendelkezik, az ingatlan-nyilvántartási eljárásban is irányadó az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 44. § (7) bekezdése: az indoklás erre külön felhívja a figyelmet, hogy a jogalkalmazók számára ne legyen kétség, hogy az új szabályozás e tekintetben nem zárja ki az ügyvédek által gyakran alkalmazott, a távollévők közötti szerződéskötésre vonatkozó lehetőséget.

Az új Inytv. a bejegyzés alapjául szolgáló okiratok mellékéi között szabályozza az elektronikus okirati követelményeket is.

3.7. A függőben tartás jogintézményének megszüntetése

A jogrendszeren belüli dogmatikai koherencia és a földhivatali eljárás egyszerűsítése érdekében az új ingatlan-nyilvántartási törvényben már nem szerepel a függőben tartás jogintézménye. A jelenleg hatályos Inytv. 47/A. §-a alapján az ingatlan-nyilvántartási eljárást a következő négy esetben kell függőben tartani:

- a) a rangsorban előrébb álló beadvány elintézéséig;
- b) a bejegyzett jogosult által a tulajdonjog-bejegyzési engedély megadására meghatározott, legfeljebb az okirat ingatlanügyi hatósági benyújtásától számított 6 hónapos határidő elteltéig;
- c) az ügyész értesítése esetén az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény szerinti meghatározott tájékoztatás ingatlanügyi hatósághoz történő beérkezéséig; vagy
- d) ha törvény így rendelkezik.

Az a), c) és d) pontokba foglalt rendelkezések szükségesek, ugyanakkor az Ákr. eljárási szabályaival nem koherensek. Tekintettel arra, hogy ezek eljárási szempontból felfüggesztési okok, az új Inytv. felfüggesztési okként szabályozza újra ezeket. Megjegyzendő, hogy az előkészítés alatt álló Átmeneti tv. várhatóan módosítani fogja az a) pont tekintetében az új Inytv.-t. Az a jövőben az automatikus döntéshozatal gyakorlati szempontjaira figyelemmel mégsem felfüggesztési ok lesz, hanem az új Inytv. ez esetben is az ügyintézési határidő kezdő időpontját fogja eltérően meghatározni akképpen, hogy előző széljegy esetén az ügyintézési határidő az utóbb széljegyzett beadvány tekintetében csak az előző széljegy elintézését követő napon fog megkezdődni.

A b) pont alapvetően egy ingatlanforgalomhoz kapcsolódó anyagi jogi szabályozást rejt magában, ennek fényében a Szabályozási Koncepció a kérdéskört nem eljárásjogi, hanem anyagi jogi szempontból közelíti és javasolja megoldani: így a polgári jogban szabályozott tulajdonjog-fenntartás jogintézmény kapcsán szabályozásra kerülő, fentebb leírt tulajdonjog-fenntartáshoz kapcsolódó vevői jog nyújtana széles körű és biztos jogszabályi háttérrel a kérdés rendezésére.

3.8. A bejegyzésre nem alkalmas bírói (hatósági) döntések esetköre (új Inytv. 58–59. §)

Végül a Szabályozási Koncepció kezeli és megoldást javasol az eddigi szabályrendszer és joggyakorlat által megnyugtatóan nem megoldott és rendezetlen esetkör tekintetében, amikor téves vagy hibás bírói (hatósági) döntés alapján kellene hogy sor kerüljön ténylegesen végrehajthatatlan, vagy éppen jogellenes ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre.

Példaként az alábbi esetek hozhatóak fel. Előfordulhat, hogy a polgári jogi peres eljárásban eljáró bíróság olyan ingatlan tekintetében rendeli el a földhivatali eljárást, amely ingatlan a valóságban nem létezik, vagy elviekben olyan eset is megtörténhet, amikor a bíróság a birtokmaximum szabályaival ellentétes módon rendeli el az ingatlan-nyilvántartási bejegyzést, és ez utóbbi alapján a bejegyezhetetlenség már mindenképpen az elbírált jogvita érdemét érintő kérdés. Mivel a bírósági, hatósági kezdeményezés alapján induló eljárásokban az ingatlanügyi hatóság kötelezően, hivatalból jár el és nem hozhat visszautasítást, elutasító döntést, ez a gyakorlatban a bejegyezhetetlen bírói (hatósági) határozatok esetén jelenleg megoldhatatlan problémát jelent, és a bírósági (hatósági) döntés, bár az jogerős, illetőleg végleges döntést jelent, mégis soha nem kerül bejegyzésre, feloldhatatlan jogbizonytalanságot eredményezve.

A Szabályozási Koncepció ezért speciális eljárásrendet dolgozott ki és javasolt ezen esetkörre. Ennek megfelelően, amennyiben a bejegyzésnek jogszabályon alapuló akadálya van, és az hiánypótlással sem orvosolható, vagy a hiánypótlási felhívás eredménytelen volt, akkor az új törvény – az apróbb tévedések kijavítása és a gyorsabb ügyintézés elősegítése – első körben előírja, hogy ezentúl nemcsak a felek, hanem hivatalból a földhivatal is kezdeményezheti, sőt köteles kezdeményezni a téves vagy hiányos bírói döntés kiegészítését vagy kijavítását, a hatósági határozatnál pedig a bejegyzési akadály okának megszüntetését.

Ha a bírósági döntés kijavítására, kiegészítésére vagy a hatósági határozat esetén a bejegyzési akadály megszüntetésére nem kerül sor 60 napon belül a bíróság vagy hatóság részéről, akkor a földhivatal olyan hibák esetén, amelyek folytán ténylegesen nem lehetséges a bejegyzés,³ határozatban megállapítja, hogy a bírósági elrendelés vagy hatósági felhívás nem végrehajtható, és ezt a határozatát a feleken (egyéb értesítendőkön) kívül a törvény rendelkezése szerint megküldi az ügyésznek is. Olyan esetben, ahol ugyan az ingatlanügyi hatóság megítélése szerint jogszabályi rendelkezéssel ellentétes a bejegyzés, de nem tartozik a ténylegesen bejegyezhetetlen, törvény által meghatározott körbe a hiba, hiányosság, akkor a bírósági elrendelést, hatósági felhívást teljesíti.

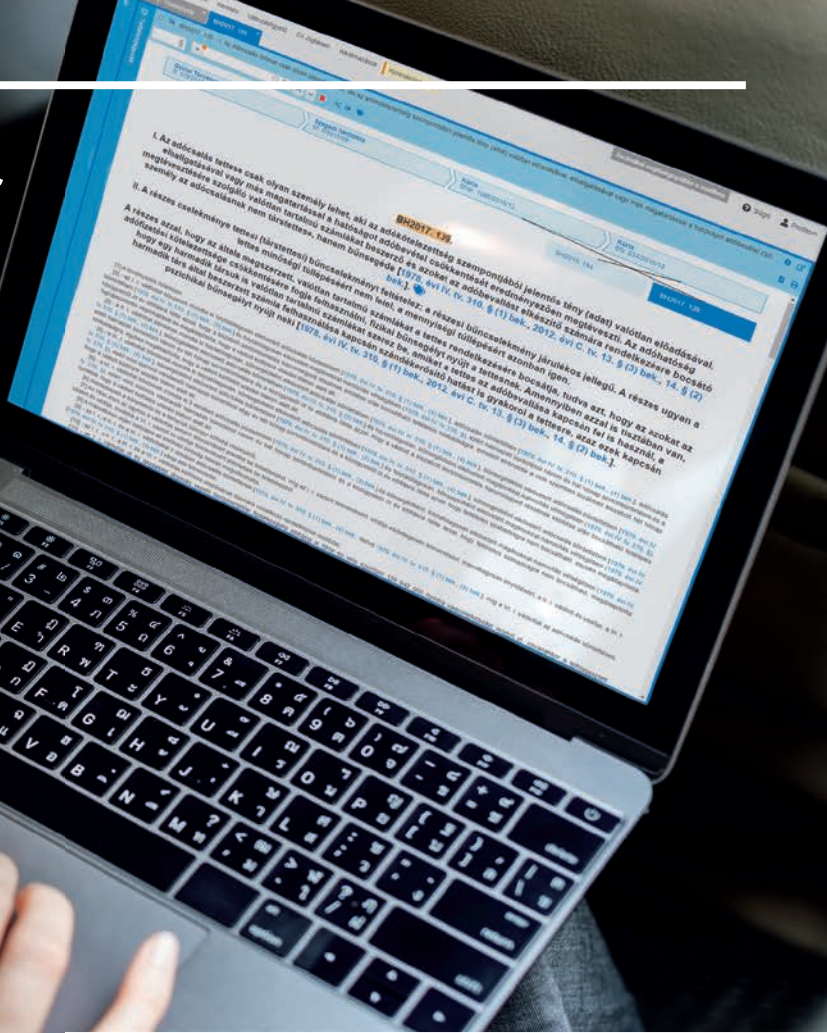
³ Lásd: új Inytv. 58. § és 59. § (5) bekezdés a)–c) pont.

Az új törvény speciális jogorvoslati lehetőséget határoz meg abban az esetben, ha a földhivatal a bírósági elrendelés, hatósági felhívás végrehajthatatlanságát állapította meg, elősegítendő a fentebb hivatkozott jogbizonytalanság megoldását. Amellett, hogy természetesen az általános szabályok szerint a feleknek módjában áll a végrehajthatatlanságot kimondó határozat elleni közigazgatási perindításra is, egy hat hónapos jogvesztő határidőn belül megadja a lehetőséget a bejegyzésben érdekelt személynek, valamint közérdeksérem esetén az ügyésznek a bírósági elrendelés alapjául szolgáló bírósági határozat elleni perújításra is, meghozza a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez (a továbbiakban: Pp.) képest eltérő, speciális szabályok szerint. A perújítás alapja ez esetben önmagában a bírósági elrendelés végrehajthatatlanságát megállapító földhivatali határozat, nem a Pp.-ben meghatározott perújítási okok, így a bíróság köteles lesz az új Inytv.-ben meghatározott jogosultak részéről határidőben benyújtott perújítási kérelem alapján eljárni és a megismételt eljárást lefolytatni, nincs helye a Pp. szerint a perújítási kérelem megengedhetősége vizsgálatának. A hat hónapos jogvesztő határidő kezdő időpontja pedig értelemszerűen nem az alapul szolgáló bírósági döntés kézhezvétele, hanem a földhivatalnak a bírósági elrendelés végrehajthatatlanságát megállapító határozat érdekében a bírósági elrendelés végrehajthatatlanságát megállapító határozat elkelt fél vagy ügyész általi kézhezvételének napja. Ha pedig a földhivatali határozat elleni közigazgatási pert indítottak, akkor ezen per jogerős befejeződésétől számítandó a hat hónap.

Hatósági felhívás végrehajthatatlanságának megállapítása esetén az új Inytv. a fentiek szerint lehetőséget ad a bejegyzésben érdekelt személyeknek, valamint közérdeksérem esetén az ügyésznek a bejegyzésre alkalmatlan hatósági határozat tekintetében a hatósági eljárás megismétlésének kezdeményezésére, a fentiek szerint számított hat hónapos jogvesztő határidőn belül.

Megjegyezzük, hogy az új Inytv. az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés alapjául feltéltelt nem tartalmazó bírósági (hatósági) határozat megkövetelésével a jövőben eleve kizárja a jelenlegi gyakorlatban sokszor előforduló, a közös tulajdon megszüntetése esetén a megváltási összeg megfizetésének feltételével tulajdonba adó, és így jövőbeli, bizonytalan feltételtől függően végrehajtható bírósági határozat meghozatalát. Ehhez kapcsolódóan az Átmeneti tv. előkészítése során kerültek a részletszabályok a Pp. kiegészítésével kidolgozásra, amelyek szerint a bíróság kizárólag biztosítékkadás mellett rendelkezhet úgy a közös tulajdon megszüntetéséről, hogy az ingatlant ellenérték fejében egy (vagy több) tulajdonostárs tulajdonába adja. A bíróság az ítéletet a biztosíték bírósági letétbe helyezését követően hozza meg, az ítéletben a tulajdonba adás mellett pedig rendelkezik a biztosíték kiadásáról az ellenértékre jogosult részére.

Döntvénygráf segíti az ügyvédek munkáját a Jogtáron

Új, vizuálisan megjelenített kapcsolati háló segíti a bírósági döntések keresését a Jogtárban

A Wolters Kluwer Hungary Kft. az idei évben különösen nagy hangsúlyt fektetett a döntvénykeresés fejlesztésére, hiszen amellett, hogy önmagában is fontos, hogy egy-egy információ minél könnyebben megtalálható legyen, a korlátozott precedensrendszer bevezetésével még alapvetőbbé vált a releváns döntések átláthatóvá tétele. Ennek részeként a Döntvénytárban található bírósági döntések kapcsolati hálójának feltérképezéséhez új funkció került bevezetésre: gráf rajzolódik ki az egyes dokumentumok megnyitását követően. A döntvényekhez tartozó gráf kétféle kapcsolatot mutat az egyes Döntvénytárhoz tartozó anyagok között. Egyfelől vizualizálja, ezáltal könnyen átláthatóvá, valamint egy kattintással elérhetővé teszi

az ügytörténetet, másfelől megmutatja az ún. szerkesztett határozatokkal való kapcsolatot.

Ügytörténet kapcsolat

A gráf kirajzolja a Bírósági Határozatok Gyűjteményébe tartozó egyedi érdemi határozatok ügytörténetét, ennek segítségével végig követhetjük egy adott eset bírósági rendszerben megtett útját. A gráf dobozai az ügyszámokat tartalmazzák, bármely elemre kattintva megnyílik az adott határozat szövege.

Szerkesztett határozatok és azok alapjául szolgáló egyedi érdemi határozatok kapcsolata

Az ún. szerkesztett döntések alatt a Kúria korábbi elvi iránymutatási eszközeit (EBH, EBD), illetve a Kúria és más bíróságok különböző folyóiratokban közzétett szerkesztett határozatait (BH, BDT, KGD, AVÉ) értjük.

A gráf megrajzolja a szerkesztett határozat és az annak alapjául szolgáló egyedi érdemi határozat közötti kapcsolatot, így azt, ha valamely egyedi érdemi határozat alapján elvi bírósági határozat (EBH) vagy elvi bírósági döntés (EBD), bírósági határozat (BH), BDT, KGD vagy AVÉ született. A gráf megmutatja, ha egy döntésből több szerkesztett döntés is született, de olyan variációt is meg tud jeleníteni, ha a gráf több eleme is szerkesztett döntés alapját képezte.

Igényeljen 2 hetes, ingyenes Ügyvéd Jogtár® Prémium hozzáférést, és próbálja ki a Döntvénygráf működését! Regisztráció az ingyenes hozzáféréshez itt:

<http://landing.wolterskluwer.hu/szakmai-jogtar-demo>

Az ELTE-n alaptevékenység a személyre szabott tehetséggondozás is

Az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán sokszínű tehetséggondozási tevékenység zajlik. Ennek köszönhetően a Kar évek óta kiemelkedő eredményeket ér el hazai és nemzetközi perbeszédversenyeken, valamint az ország joghallgatóinak megmérettetését jelentő Országos Tudományos Diákköri Konferencián is. 2022-ben három hallgató is elnyerte a Pro Scientia elismerést. A személyre szabott tehetséggondozási lehetőségekről és eredményekről Dr. Kajtár Gábor egyetemi docent, tudományos dékánhelyettest kérdeztük, aki egy bő évtizede készíti fel az intézmény kimagasló eredményeket elérő csapatait több nemzetközi perbeszédversenyre is.

► Hol helyezkedik el a tehetséggondozás ELTE ÁJK életében?

Az alaptevékenységünk részét képezi a tehetséggondozás. Az alapvető oktatási tevékenységünk és a nagyon magas, nemzetközi szintű tudományos munka mellett is kiemelten foglalkozunk a tehetséges hallgatókkal. Ennek meg is van az eredménye, hiszen évek óta minden objektív mérce alapján nemzetközi szinten vagyunk versenyképesek ezen a területen, a legjobb európai egyetemekkel versenyzünk ebből a szempontból is.

► Milyen formákban foglalkoznak a tehetséges, érdeklődő hallgatókkal az oktatók?

Sokszínű a tevékenységünk, a szakkollégiumi mellett van tudományorientált és gyakorlatorientált pillérünk is. A tudományorientált pillér a tudományos diákköri (TDK) tevékenység, amely egy nagyon régi, az egyes tanszékeinkhez kapcsolódó rendkívül értékes hagyomány. Ennek kicsúcsosodása a sikeres szereplésünk az Országos Tudományos Diákköri Konferenciákon (OTDK). Számunkra a konzulenssel való kapcsolat, és az OTDK-ig elvezető szakmai-emberi út legalább olyan fontos, mint maga

az elért eredmény. Másik régi hagyományunk, az immár harmincöt évre visszatekintő nemzetközi perbeszédverseny szerepléseink, melyek kapcsán egy sok tanszékhez kapcsolódó, virágzó, tulajdonképpen minden jogágit felölelő nemzetközi versenykultúra alakult ki az ELTE-n, nemzetközi szinten is kiemelkedő versenyeredményekkel. A legtöbb versenyen dobogós vagy legalább top tízes helyen végeznek a hallgatóink. A perbeszédversenyek egyik előnye, hogy ezek során a hallgatóink akár az alaptanyagot, akár az azon túlmutató, mély rétegeket gyakorlatorientált képzésben tanulják meg.

► Szakkollégiumi tehetséggondozás is zajlik az ELTE-n.

Igen, és nem is akármilyen szinten. A harmadik pillérünk a Bibó István Szakkollégium, amely látványosan újult meg az elmúlt években, nemcsak infrastrukturálisan, hanem szakmai képzési minőségét tekintve is, és nagyon magas színvonalon végzi a munkáját. A Bibó a legjobb diákjaink számára régiósan is egyedülálló, csak az oxfordi és cambridge-i szintekhez hasonlíthatóan látja el a személyre szabott szakmai és emberi mentorálást.

► Mi különbözteti meg még a perbeszédversenyt, illetve a TDK versenyt, felkészülést?

A nyelvhasználat mindenképp. A TDK tevékenység és az OTDK versenyek is szabályzatuk értelmében magyar nyelven zajlanak. A nemzetközi perbeszédversenyek idegen nyelven zajlanak, a jellemző munkanyelv általában az angol, kisebb részben a francia. Tehát ezek során idegen nyelven kell gondolkodni, peres stratégiát alkotni, beszélni és írni. A felperesi vagy alperesi pozíció szükségképpen egyoldalú képviselővel szemben – ami ugye a perbeszédversenyeken jellemző – a TDK munkában a tudományos igazságok feltárására törekszünk leginkább, ennek során egy kiegyensúlyozott, tudományos anyagot készítenek a hallgatók. Különböző készségeket, jogászai attitűdöt és felkészítési metódust kíván tehát ez a két terület.

► Hallgatók szempontjából van átfedés a két terület között?

Igen, van olyan hallgatónk, aki mindkét területen megmérettette magát, és vannak olyan oktatóink, akik mindkét típusú versenyre készítik fel igen sikeresen hall-

gatókat. Van olyan képesség és attitűd is, ami mindkét felkészüléshez elengedhetetlen, illetve a két út bizonyos állomásai is azonosak. De a külföldi versenyekhez egy nemzetközileg is kiemelkedő tudású konzulensnél a diákoknak arra is szükségük van, hogy nagyon kitartóak, kreatívak, intellektuálisan bátrak legyenek, és el kell tudniuk viselni nagyfokú bizonytalanságot és a bírói kérdésekkel kapcsolatos mentális terhelést is. Alaptézisünk, hogy az a gyakorlati jogász lesz a legjobb, aki mindig tudományos igényességgel tud hozzáállni a választott hivatásához és a konkrét feladataihoz is.

► **Mi alapján választódnak ki azok a hallgatók, akik ezekben a tehetséggondozási formákban részt vesznek?**

Fontos, hogy a hallgatók is akarjanak részt venni ebben a folyamatban, ezért az egyéni motivációjuk, a tudás- és sikerszomjuk nagyon fontos. Szerencsére nagyon sok, rendkívül tehetséges diákunk van az ELTE ÁJK-n, akik minden évben kapnak egy „menüt” tőlünk, vagyis a TDK-k, a különböző perbeszédversenyek, a szakkollégiumi képzés minden évben meghirdeti az adott tanévre vonatkozó munkatervét vagy felvételi eljárását. Hallgatóink tehát tudnak erről, és tudják, hogy ezeknek mi a jelentőségük. De az már rájuk van bízva, hogy ezekre jelentkezzenek is. A jelentkezők transzparens, pillérenként, versenyenként eltérő, jellemzően többszintű kiválasztási folyamaton mennek keresztül.

► **Milyen nemzetközi kapcsolatokat, lehetőségeket kínál a tehetséges hallgatók támogatására a kar?**

A külföldi lehetőségek kihagyhatatlanok, magam is vettem részt nemzetközi perbeszédversenyen, és két félét töltöttem el

Az elmúlt három évben az ELTE ÁJK négy nemzetközi világversenyt nyert meg, a nemzetközi jogi tárgyú Jessupot Washington DC-ben, a hágai Telderst kétszer is, és a londoni Herbert Smith versenyjogi versenyt. Ez abszolút precedens nélküli, tehát nincs még egy olyan egyetem a világon, amely négy ilyen világversenyt három év alatt meg tudott volna nyerni.

egyetemi éveim alatt az Erasmus program keretében. Az Erasmus nagy előnye, hogy a gyakorlatban tanít meg más kultúrákra, más nyelvek mindennapi életben való, illetve szakmai alkalmazására. Rengeteg formalizált kapcsolatunk van egyetemekkel Európában és világszerte, és még mindig indulnak új együttműködések. Ezen túl az Erasmus plusz is olyan lehetőségeket tartogat, amelyeket kár lenne nem kihasználni. Ebben a programban a diákjaink európai munkáltatóknál gyakornokoskodhatnak, azaz mehetnek kedvük szerint nemzetközi szervezetekhez, ügyvédi irodákba vagy kutatóintézetekbe is Európán szerte.

► **Hol készülhetnek mindegyik fel a hallgatók?**

A tanulmányaik lelegején az Orientációs Napokon (ON), amely egy nagyon tudatosan felépített belépő programunk a gólyák számára. Itt bemutatjuk az elsőéveseknek az ELTE ÁJK-t mint közösséget és mint tudásköz-

pontot is, és itt elmondjuk nekik a legfontosabb lehetőségeket is. Az ON utáni életükre pedig egy mentorprogramot építettünk fel, ahol erre képzett diák- és oktatómentorok kísérik a hallgatóinkat egy éven keresztül. A mentorok is tájékoztatják őket a tehetséggondozási lehetőségek előnyeiről és arról is, hogy hogyan kell ezekre felkészülni. A mentortól mindig lehet kérdezni, tőlük is meg lehet tudni azt, hogy mikor mit és miért érdemes csinálni. A jelentkezési számok is visszajelentkezést is vizsgálják ezeket az ismereteket, mert jelentős túljelentkezés van nálunk mind perbeszédversenyekre, mind pedig a TDK dolgozatok elkészítésére. Az Erasmus programra is igaz ez, nagyon jó diákokat tudunk kiváló külföldi egyetemre kiküldeni.

► **Mi az a három legfontosabb eredmény vagy tényező, amit az elmúlt években ezeken a területeken elértek?**

Az elmúlt három évben az ELTE ÁJK négy nemzetközi világversenyt nyert meg, a nemzetközi jogi tárgyú Jessupot Washington DC-ben, a hágai Telderst kétszer is, és a londoni Herbert Smith versenyjogi versenyt. Ez abszolút precedens nélküli, tehát nincs még egy olyan egyetem a világon, amely négy ilyen világversenyt három év alatt meg tudott volna nyerni. Az OTDK esetében szintén precedens nélküli az országban az, hogy a 2021-ben kiosztott négy Pro Scientia-díjból hármat ELTE ÁJK-s hallgatónak ítéltek oda. Egy ilyen díj elnyeréséhez az szükséges, hogy a díjazott hallgató több OTDK versenyen is első vagy dobogós helyezést érjen el, és ezen túl komoly publikációs tevékenységet folytasson. Ebből is következik, hogy a jogi képzésünk a világ legjobb egyetemeivel is felveszi a versenyt. Ennek köszönhetően végzett diákjaink minden hivatásrendben a legjobb hazai és külföldi munkahelyeken tudnak elhelyezkedni.

dr. Rácz Anna

A versenyjogi perbeszédverseny egy izgalmas intellektuális utazás

Világelső az ELTE csapata a versenyjog területén is

Az Európai Unió versenyjoga kötelező tananyag az ELTE ÁJK harmadéves hallgatói számára, ami mellett speciális kurzusként vehetik fel a Herbert Smith Freehills Competition Law Moot elnevezésű, nemzetközi, angol nyelvű EU versenyjogi perbeszédversenyre felkészítő fakultációt. Az ELTE ÁJK hallgatói 2021-ben elhozták az első helyért járó világbajnoki trófeát. A kar csapatát Dr. Papp Mónika, a Nemzetközi Magánjogi és Európai Gazdasági Jogi Tanszék adjunktusa és Dr. Bassola Bálint, versenyjogra specializálódott ügyvéd immár három éve mentorálja.

► Minek kell megfelelniük a hallgatóknak ahhoz, hogy bekerülhessenek a csapatba?

Papp Mónika: Felmérjük a jelentkezők angol jogi szaknyelvi és versenyjogi tudását. Korábbi hazai vagy nemzetközi perbeszédversenyeken való részvétel nagyon nagy előnyt jelent. Ezért olyan kari kollégákkal is együttműködünk, akik más perbeszédversenyekre készítik fel a hallgatóinkat.

Bassola Bálint: Azt is nézzük a jelentkezők önéletrajzában, hogy töltöttek-e egy-két szemesztert külföldi egyetemen, indultak-e korábban esszé pályázaton, sikerrel vettek-e részt OKTV-n. De arra is próbálunk következtetni, hogy a jelölt hogyan fog tudni szorosan együttműködni a csapat többi tagjával.

► A kar is támogatja, hogy a jelentkezők megfelelő szinten megismerhessék az angol jogi szaknyelvet?

P.M.: Az Idegennyelvi Lektorátusunk által meghirdetett kurzusok és az angol nyelven meghirdetett jogi tárgyak széles körben elérhetőek, így például a tanszékünk által angolul is meghirdetett az Európai Unió gazdasági joga 1 elnevezésű tárgyat is hallgathatják.

B.B.: Ahogy az előbb említettem, ha valaki akár néhány hónapot is eltölt egy külföldi egyetemen, az jelentős rutint szerez abban, hogy hogyan kell idegen nyelven ítéleteket és szakcikkeket olvasni és jogi dolgozatokat írni – s ebben is sok támogatást tud nyújtani a kar.

► A felkészítésben hogyan oszlanak meg közöttetek a feladatok?

P.M.: Én belső tanszéki munkatársként inkább a szervezés motorja vagyok, Bálintot azzal kerestük meg, hogy szükség lenne valakire, aki gyakorlati oldalról segítené a felkészülést, jó módszerekkel ösztönzi a hallgatókat, és támogatja őket mindenben.

B.B.: Versenyjogi ügyekre specializálódott ügyvédként és volt perbeszédverseny résztvevőként valóban én viszem a gyakorlati részt, illetve abban segítem a hallgatókat, hogy hogyan tudják a jogeset fényében értelmezni az EU Bíróság korábbi ítéleteit, és az azokból leszűrt következtetéseket hogyan tudják versenyjogi érvekként beépíteni a beadványaikba. De úgy látom, hogy abban is támogatást tudok nyújtani, hogy hogyan érdemes az EU Bírósága előtt érvelni és strukturálisan felépíteni egy sikeres versenyjogi beadványt.

► A hallgatóknak mi jelenti a legnagyobb kihívást a versenyben, és mennyire vannak felkészülve erre a kihívásra?

P.M.: Az idő jelenti a kritikus tényezőt, mert egyesek már dolgoznak is az egyetemi ta-

nulmányiak mellett. Tehát ilyenkor tanulnak, dolgoznak, és ezek mellé vállalnak egy nagyon komoly energiabefektetést igénylő feladatot, ezért a hallgatóink gyakran éjszaka nyúlóan dolgoznak az írásbeli beadványon. A jó szerepléshez egy nagyon feszes logikai gondolkodás is szükséges, hiszen végig kell tudni gondolni, hogy hová futhat ki egy-egy érvelés.

B.B.: Fontos tudni ugyanis a versenyről, hogy egy nagyon erős, nemzetközi mezőnyben kell helyt állniuk a csapatoknak. A csapatok nagy része anyanyelvi szinten beszél az angolt, és az angolszász jogi kultúrában az

esetjogi gondolkodás az uralkodó. A többi csapat érveléstechnikája tehát sokkal fejlettebb hozzánk képest. Tényleg nagy kitartás kell a perbeszédversenyen való részvételhez, és még több ahhoz, hogy egy csapat a világbajnoki kupához is eljuthasson.

► **Milyen képességekkel kell rendelkeznie egy jó versenyzőnek még?**

B.B.: Motiválnak és elkötelezettnek kell lennie. Logikusan kell tudnia érvelnie. Meg kell tudnia védeni az álláspontját még akkor is, ha csavaros és beugratós kérdéseket kap.

► **A csapaton belül van munkamegosztás a tagok között?**

P.M.: Abban az évben, amikor a szóbeli fordulókba bejutottunk és világbajnoki címet nyertünk, olyan szerencsés összetételű csapatunk volt, hogy minden tagunk nagyon jól beszélt és írt is angolul. Persze sokat gyakoroltattuk őket, és sok visszajelzést is adtunk, így nem okozott problémát, hogy a versenyszabályzat szerint ketten érvelhetnek alperesi és ketten felperesi oldalon.

► **Mit tanácsolnátok azoknak, akik érdeklődnek a verseny iránt, miben fejlesszék magukat?**

B.B.: Leginkább a nyelvtudás az, ami folyamatosan fejlesztendő. Stabil nyelvtudásra és íráskészségre van szükség. Az érvelési technika, a strukturált, de ugyanakkor kreatív jogi gondolkodás pedig folyamatosan csiszolandó az egyetemen.

P.M.: A magyar oktatási rendszernek neuralgikus pontja a csapatmunka hiánya és a frontális oktatás, azaz a hallgató tanulja meg azt, amit a tanár átad. Kevés teret enged az érvek ütköztetésének és annak a szemléletnek, hogy egy (jogi) problémának sokszor nem csupán egy helyes megoldása van.

► **Miért fontos az, hogy egy jogász tisztában legyen a versenyjogi ismeretekkel?**

B.B.: Aki vállalatok számára ad jogi tanácsot, az már az első pillanattól kezdve szembesül versenyjogi kérdésekkel. Ehhez hozzátartozik, hogy a Gazdasági Versenyhivatal rendkívül aktív és az általa kiszabott bírságok nagyon magasak, ezért magas a kockázata annak, hogy ha egy vállalat nem veszi figyelembe a versenyjogi követelményeket, akkor belefuthat egy komoly, akár milliárdos szankcióba.

► **A felkészítő számára miért érdekes ez a munka?**

B.B.: Jó látni azt, hogy hogyan fejlődik a csapat, örömet okoz számomra, hogy tehetséges joghallgatókkal dolgozhatok együtt. Élmem látni, ahogyan szárnyalnak, hallani a jó ötleteket, megtapasztalni, hogy milyen remekül gondolkodnak egy adott témáról. A nemzetközi jellege különösen tetszik nekem, és a felvetett versenyjogi kérdések is mindig nagyon érdekfeszítőek. Az egész egy nagyon izgalmas intellektuális utazás, amelynek azonban minden szegletében olyan gyakorlati kérdések húzódnak meg, amelyek a vállalatok közötti relációkban a valós életben is felmerülhetnek.

dr. Rác Anna

TOVÁBBKÉPZÉSEK AZ ELTE JOGI KARÁN

Oktatóink
nemzetközileg
elismert
szaktekintélyek

Helyszín:
ELTE Főépület,
1053 Budapest,
Egyetem tér 1-3.

További
információk:
<https://jotoki.elte.hu/>

GAZDASÁGI ALTERNATÍV VITARENDEZŐ (MEDIÁTOR) SZAKJOGÁSZ KÉPZÉS

- A képzés célja olyan jogászok képzése, akik elméleti és gyakorlati tudásukra építve hatékonyan tudják ellátni a közvetítői munkafeladatokat, különbséget tudnak tenni érdek- és jogviták között annak érdekében, hogy mindig megtalálhassák a megfelelő módszert, eszközt ezek megfelelő kezelésére, a konfliktushelyzetek megoldására.
- A gazdasági mediációnak is három fő része van: a folyamat előkészítése, a mediáció és az utánkövetés. A képzés során a hallgatók a három szakasz gazdasági ügyekre jellemző sajátosságaival ismerkednek meg; elméleti képzési blokkok és gyakorlatok segítségével sajátítják el a folyamatvezetés fent említett három szakaszára jellemző alapjait. A gyakorlati képzési modul lehetőséget ad arra, hogy az elméleti keretrendszerben megismert módszertani elemek, jártasság, készség szintre emelkedhessenek.
- A mediációs szimulációs gyakorlatokban a résztvevők azokat a szakmai sztereotíp szerinti eszközöket gyakorolhatják, amelyek a vitában lévő felek egyeztetése során az együttműködő magatartást segítenek előhívni. A résztvevők páros, kiscsoportos, nagycsoportos szerepjátékokban, gyakorlati elemekben vesznek részt, ahol a szakmai fejlődés mellett az önismeretük is fejlődhet, ami az emberekkel végzett munkában egy fontos kompetencia. A személyes szakmai önismeret fejlesztése hozzájárul ahhoz, hogy éles helyzetben a vitarendezés során a folyamatvezetők az ügyfelek által hozott témával foglalkozzanak, és a saját elakadásukat ne hozzák be az ügyfélértébe.
- A képzésért felelős oktató: Dr. Inzelt Éva egyetemi adjunktus (ELTE, a Budapesti Békéltető Testület elnöke)

Jelentkezési határidő:
2022. augusztus 31.

VisegRád vár 2022-ban is!

Ha október, akkor Magyar Munkajogi Konferencia!

2022-ben is megrendezzük, immár 19. alkalommal,
a munkajoggal foglalkozók elsőszámú szakmai találkozóját.

Olyan neves előadóktól hallgathat meg előadásokat, mint:

- Dr. Pál Lajos
- Dr. Berke Gyula
- Dr. Lőrincz György

Időpont: 2022. október 11–13.

Helyszín: Thermal Hotel Visegrád

Mi az oka, hogy a résztvevők zöme
visszatérő vendég? Mi teszi
különlegessé és kihagyhatatlanná
a visegrádi rendezvényt?

• **Egyedi, magas színvonalú szakmai program:**

Az aktuális munkajogi témák
mellett rendhagyó légkört
teremtnek az állandó programok,
mint a Pódiumvita,
a „Tárgyalóteremből jelentjük”,
avagy az „Elmélkedés
és álmélködés”.

• **Egy páratlan közösség találkozója:**

Remek lehetőséget nyújt
a személyes találkozásra,
a kapcsolatépítésre,
amelyből a két konferencia
közötti időszakban is profitálhat.

• **Kötetlen esti programok egy nívós helyszínen:**

Izgalmas társasági programok
gondoskodnak arról, hogy
a szakmai előadások mellett
a kikapcsolódásra is jusson idő.